

Эътилофи ҷомеаи
шаҳрвандӣ зидди шиканча
ва бечазой дар Тоҷикистон

«ТАҚДИРҲОИ ШИКАСТА ВА РИШТАҲОИ ҲАЁТИ КАНДАШУДА»

Душанбе – 2022

Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча
ва бечазой дар Тоҷикистон

«ТАҚДИРҲОИ ШИКАСТА ВА РИШТАҲОИ ҲАЁТИ КАНДАШУДА»

*Бисту ҳашт қиссаи воқеӣ дар бораи
қурбониёни зӯроварӣ ва шиканча –
қиссаҳо дар бораи тақдирҳои шикаста
ва риштаҳои ҳаёти кандашуда*

Душанбе, соли 2022

ББК 67.99(2 тадж)+67.99(2)3

Муаллиф: Наргис Ҳамробоева

Мураттиб: Шоира Давлатова

Аксбардор: Нозим Каландаров

Нашрияи мазкур бо кӯмаки молиявии Бунёди Зигрид Раузинг дар чаҳорчӯби лоиҳаи «Дастгирии ташаббусҳои шаҳрвандӣ оид ба пешгирии шиканҷа дар Тоҷикистон», Дафтари барномаҳои САҲА дар Душанбе ва Иттиҳоди Аврупо дар чаҳорчӯби лоиҳаи «Фаъолият дар самти муҳофизат аз шиканҷа дар Қазоқистон ва Тоҷикистон» илова ва омода шудааст.

Масъулият барои мазмуну мӯҳтавои ин ҳуҷҷат танҳо ба дӯши созмонҳои ғайридавлатӣ, ки онро таҳия кардаанд, гузошта мешавад ва ҳуди ин ҳуҷҷат дар ҳеҷ ваҷҳ наметавонад ҳамчун мавқеи Иттиҳоди Аврупо арзёбӣ карда шавад.

SIGRID RAUSING TRUST

МУНДАРИҶА:

Аз Муаллиф:	5
Қиссаи №1: Хуршед Бобокалонов	7
Қиссаи №2: Илҳом Исмонов	19
Қиссаи №3: Сафаралӣ Сангов	25
Қиссаи №4: Баҳромиддин Шодиев	33
Қиссаи №5: Исмоил Бачачонов	39
Қиссаи №6: Дилшодбек Муродов	45
Қиссаи №7: Исмонбой Бобоев	53
Қиссаи №8: Ҳамзаалӣ Икромзода	59
Қиссаи №9: Абдуваҳоб Қаямов	64
Қиссаи №10: Парвиз Дӯстматов	69
Қиссаи №11: Умар Бобоҷонов	74
Қиссаи №12: Шаҳбол Мирзоев	79
Қиссаи №13: Фирдавс Раҳматов	83
Қиссаи №14: Шамсиддин Зайдуллоев	88
Қиссаи №15: Шаҳбоз Аҳмадов	95
Қиссаи №16: Файзалӣ Латипов	99
Қиссаи №17: Фарҳод Ғоибов	104
Қиссаи №18: Хайриддин Амонов	109
Қиссаи №19: Ҳасан Ёдгоров	114
Қиссаи №20: Сайдамир Сӯфиев	122
Қиссаи №21: Комил Хочаназаров	126
Қиссаи №22: Толибҷон Дӯстов	133

Қиссаи №23: Афзал Додоматов.....	137
Қиссаи №24: Акмал Давлатов.....	141
Қиссаи №25 Абдурасул Назаров	142
Қиссаи №26: Фаррухчон Ҳайталиев.....	146
Қиссаи №27: Мақсуд Носиров.....	148
Қиссаи №28: Ўктам Эгамов	150

Аз Муаллиф:

Хонандаи азиз!

Меъёрҳо ва стандартҳои байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи инсон манъи шиканчаро ҳамчун як меъёри мутлақ муайян мекунанд, ки маънои «Шумо набояд шиканча кунед! Ҳеҷ гоҳ! Ҳеҷ роҳ!»-ро. Зимнан, шиканча ва бадрафторӣ на танҳо ҳангоми боздошт ва тафтиши ҷиноятҳо як амри маъмулӣ гаштааст, балки ба амалияи дедовшина дар артиш, ки онро «таҳқир» меноманд, саҳт ворид кардааст.

Имрӯз ба таваҷҷӯҳи шумо китоби навтаҷдиди «Тақдирҳои шикаста ва риштаҳои ҳаёти кандашуда»-ро пешкаш мекунем, ки дар бораи ҳодисаҳои воқеии қурбониёни шиканча ва муносибати бераҳмона дар Тоҷикистон қисса мекунад. Дар китоби ёдбуди хешовандон дар бораи писарону шавҳаронашон, ки мавриди хушунат ва истибдоди мақомоти қудратӣ ва амниятии кишвар қарор гирифтаанд оварда шудааст, ва он ба ҷасорату матонати онҳо бахшида шудааст.

Мутаассифона, бо гузашти солҳо, сарфи назар аз он ки шиканча дар кишвари мо дар сатҳи боло маҳкум карда мешавад, бо вучуди талошҳои созмонҳои ҷамъиятӣ ва ниҳодҳои давлатии дар ин самт фаъолияткунанда, қиссаҳои шиканча ва муносибати бераҳмона кам намешаванд.

Мо ба таваҷҷӯҳи шумо қиссаҳои пешкаш мекунем, ки Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон бо онҳо сарукор дошт. Ҳамаи қиссаҳо дар бораи дард, тарс ва бечазоианд. Ба адвокатҳо муяссар шуд, ки дар баъзе мавридҳо парвандаро боздоранд ва шахси бегуноҳро аз ҳабс берун кашанд, дар баъзе ҳолатҳо тавонистанд, қарордони ҳифзи ҳуқуқи гунаҳкори истифодаи шиканчаро ба ҷавобгарӣ кашанд. Аммо, мутаассифона, парвандаҳои низ ҳастанд, ки дар ҳалли онҳо дар тӯли солҳо як қадам пеш рафтани ғайриимкон аст.

Муаллифи китоби «Тақдирҳои шикаста ва риштаҳои ҳаёти кандашуда» рӯзноманигор Наргис Ҳамробоева* ва аксбардор Нозим Қаландаров ба минтақаҳо сафар карда, бо ҷабрдидагони шиканча ва наздикони онҳо мулоқот карданд, хотираҳои онҳоро сабт карданд, ки аз таҷрибаи худ, дарду умеди худ нақл карданд. Китобро мутолиа кунед, ин иқдомро дастгирӣ кунед, ба шиканчаву муносибати бераҳмона «не» бигӯед (эътирози худро баён кунед).

Фикри таҳия намудани китоб аслан ба ташкилоти ҷамъиятии «Дафтари ҳуқуқи инсон ва волоияти қонун» тааллуқ дорад. Дар ин китоб шумо метавонед дар бораи ҳикояҳои, ки ба нашри аввал дохил карда шудаанд, маълумоти иловагӣ пайдо кунед, инчунин нӯҳ ҳикояи навро, ки дар байни солҳои 2016–2021 рӯй додаанд мутолиа кунед.

Мо итминони комил дорем, ки бо иштирок дар маъракаи умумиҷаҳонии зидди шиканча мо метавонем дар мубориза бо бечазой дар ҷаҳон ва кишвари худ саҳми арзанда гузорем. Ва мо мехоҳем бори дигар ҳамаро даъват ба амал оварем: Ба шиканча «не» бигӯед! Ба бечазой хотима бахшед!

* Наргис Ҳамробоева шабакаи Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандии зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон, муаллифи китоби «Тақдирҳои шикаста, риштаҳои ҳаёти кандашуда (ҷонҳои гирифташуда)» (ду нашр, Эътилофи зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон ва Дафтари ҳуқуқи инсон ва волоияти қонун) ва муҳаррири китоби «Таърихи 13 сарбоз ё орзуҳои аздастрафта» (ТҶ «Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ»).

Қиссаи №1: Хуршед Бобокалонов

Қиссаи Хуршед Бобокалонови 33-сола, духтури онколо- ги чавон, бомаҳорат, умедбахш аз дигар чунин ҳодисаҳое, ки хангоми дастгир кардан ё дар ҳабс рӯй додаанд, каме фарқ мекунад. Марги ӯ басо беҳӯда ва фоҷиабор буд...

Яке аз рӯзҳои шанбеи фасли тобистон, рӯзи 27 июни соли 2009 буд. Тамоми кишвар ҷашни навбати Рӯзи ваҳдати милли- ро таҷлил менамуд. Маркази пойтахт таҳти посбонии пурзӯри кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ қарор дошт, бисёр ҷойҳои шаҳр ихота ва таҳти посбонӣ гирифта шуда буданд, зеро бе- гоҳӣ дар марказ консерти идона бахшида ба ҷашни 15-сола- гии Ваҳдати милли баргузор мешуд.

Хуршед, ҷавони зебои қавиҷусса, баъди машқ дар даст борхалтаи (сумкаи) варзишӣ аз варзишгоҳ баромад. Ӯ ба қи- сми мошингарди хиёбони марказии шаҳр равона шуд, то ки таксӣ боздошт карда, ба хона равад. Касе аз кормандони милитсия дағалона ўро ҷеғ зад, Хуршед чунин муносибатро нисбати шаъну эътибори худ раво надониста, ҷавоб надод. Бинобар ин, вақте ки кормандони милитсия наздиктар ома- да, бо ҳамин гуна дағалӣ талаб карданд, ки ӯ борхалтаашро кушояд, Хуршед итоат накард. Баъди чанд муддат ҷавонро аллакай ба мошини милитсия тела карда дароварданд, тавре ки баъдтар мегӯянд – «барои муқобилият нишон додан ба кормандони милитсия ва бо мақсади гузаронидани ташхиси (экспертизаи) наркологӣ барои муайян кардани ҳолати мастӣ аз машрубот». Дар айни ҳол шохидон нақл мекунанд, ки зӯри муҳофизони тартибот ба ҷавони паҳлавонҷусса нарасид ва ўро калтаккӯб ва мушкӯбӣ карданд. Вақте ки баъди чанд дақиқа мошин ба ҳавлии шўъбаи милитсия ворид шуд, Хуршед аллакай мурда буд.

Аз хулосаи экспертизаи (ташхиси) тиббии судӣ: «Ҳалокати Бобокалонов Х. бар асари асфиксияи механикӣ дар натиҷаи баста шудани роҳҳои нафас аз моеъи қай фаро расидааст, дар ин бора мавҷудияти моеъи қай дар роҳҳои нафас, эмфи- земаи шадиди шуш ва дил (доғи Тардие), яқбора аз хун пур

шудани узвҳои дарунӣ, камхунии испурч, доғҳои зиёди ҳасад шаҳодат медиҳанд. Ҳамчунин экспертиза ҷароҳатҳои зерини ҷисмониро ошкор намуд: ҷойҳои харошидагӣ дар қисмати ҳарду зону ва бандҳои зону, қисмати пушти панҷаи дасти рост, қисмати пешонӣ аз тарафи чап, қисмати хобаки сар аз тарафи рост. Хислати ҷароҳатҳои рӯи ҷойҳои харошидагӣ намнок буда, асос медиҳад, чунин шуморида шавад, ки онҳо бар асари амали предметҳои кунд андаке пеш аз марг ба вучуд омадаанд».

Пас аз якчанд рӯз, 6 июл, прокуратураи ноҳияи И. Сомонӣ аз рӯи моддаи «Аз беэҳтиётӣ ба марг расонидан», ки дар намууди маҳрум кардан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо пешбинӣ менамояд, парвандаи ҷиноятӣ оғоз намуд. Гӯё, адолат бояд тантана мекард, ва шахсоне, ки ҷиноят содир карда буданд, қатъиян тибқи қонун ҷавоб мегӯянд. Вале баъди ду моҳ, 5 сентябр, бо қарори муфаттиш парвандаи ҷиноятӣ қатъ карда шуд. Баъдан ба тӯфайли истодагарию модари Хуршед ва адвокати онҳо, моҳи октябри ҳамон сол парванда барқарор карда шуд, аммо, пас аз як моҳ муфаттиш қарор намурад тафтишотро «бинобар муқаррар карда нашудани шахсоне, ки ба марги Бобокалонов Х. шарик мебошанд» қатъ кунад.

Оилаи Хуршед Бобокалонов: аз чап ба рост духтар, модар ва писари ӯ

Баъдан аз ин арзу шикоятҳои сершуморе ба Прокуратураи генералӣ ворид гардиданд, ва ниҳоят, моҳи ноябри соли 2011 тафтиши парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи ҳамон модда дубора оғоз карда шуд.

Тибқи суханони адвокати тарафи ҷабрдида Гулчеҳра Холматова, баъди дуҷумм сол дар доираи тафтишоти барқароргардида аз ҷониби коршиносони мустақил экспертизаи гистологӣ ва экспертизаи тиббии судии комиссияи гузаронида шуд. Дар қараёни гузаронидани ин экспертизаҳо (ташхисҳо) ихтилофот бо он натиҷаҳои экспертизае, ки дар аввал ба аввал ба даст оварда шуда буданд, ошкор карда шуданд. Ҳамчунин маълум гардид, ки натиҷаҳои таҷзияи (ташхиси) хуни Бобокалонов Х. нобуд карда шудаанд, дар бойгонӣ (архив) қайдҳо нигоҳ дошта нашудаанд, дар натиҷаи ин муайян кардани он, ки изҳои хун дар либосҳои Хуршед, ки дар лаҳзаи марг дар тани ӯ буданд, ба кӣ тааллуқ доранд, ғайриимкон аст.

Ҳамаи нуқтаҳои зикргардида, ба он асос шуданд тахмин карда шавад, ки хулосаи экспертизаи тиббии судии аввала нодуруст аст, ва тафтишоти ба ин далелҳо асосёфта ба роҳи ғалат рафтааст, натиҷаҳои он қалбакӣ (сохтакорӣ) карда шудаанд ва версияи асосии хулосаи аввала оид ба он, ки Хуршед дар натиҷаи асфиксия бо моеъи қай ҳалок шудааст, ба ҳақиқат мутобиқат намекунад.

Аз хулосаҳои комиссияи экспертӣ: «...Сабаби бевоситаи марги Бобокалонов Х. ҳалалдоршавии марговари тапиши дил шудааст... Ба аритмияи марговар маҷмӯи омилҳои зерин боис шудаанд: фаъолияти ҷисмонии шадид; шиддати ногаҳонии психологию рӯҳӣ – стресс; дар муддати 5–6 дақиқа дар фазои маҳдуди қисман сарбаста қарор доштан (қисмати мошини поёбонии милитсия барои интиқоли дастгиршудагон, ки аслан ба он ҳаво намендараҷад)».

Моҳи июни соли 2012, пас аз се соли баъди марги Хуршед, озмоиши тафтишотӣ гузаронида шуд. Тақрибан ҳодисаи фоҷиавии ҳамон бегоҳӣ рӯйдода барқарор карда шуд – ҳамон мошини милитсия омад, дар атроф он ҷавононе буданд, ки ҳамон вақт ҳамроҳи Хуршед буданд.

Умед ба он буд, ки Прокуратураи генералии Тоҷикистон хулосаҳои экспертизаи нав гузаронидашударо ҳолисона баҳо медиҳад, бори дигар ҳамаи ҳолатҳои парвандаи ҷиноятиро баррасӣ менамояд, ва, ба ҳар ҳол, тафтишоти беғаразонаи марғи фоҷиавии Хуршед Бобокалоновро мегузаронад, ниҳоят, сабабҳои воқеии ҳалокати ўро маълум мекунад ва гунаҳкороронро ошкор менамояд.

Вале, афсӯс... Гунаҳкорони марғи Хуршед ҳамин тавр муқаррар карда нашуданд. Ҳеҷ кас барои зўрварӣ ва истибдоди милитсия ҷазо дода нашуд. Аммо, мадари тасаллинопазир дар ҳар сурат, пас аз чанд соли баъди фоҷиавор канда шудани риштаи ҳаёти писари ягонааш, ҳанӯз ҳам ба барқароркунии парванда ва баррасии ҳолисонаи он умеди худро аз даст надодааст.

Саодат Кулиева, модари Хуршед Бобокалонов, остонаҳои Прокуратураи генералиро дар ҷустуҷӯи адолат ва ҷазои қонунӣ барои онҳое, ки тавре ў меғӯяд, «ҷаллодон дар либоси хизматӣ» хӯрда кардааст. Дар яке аз аризаҳои навбатии худ моҳи апрели соли 2011 ў менависад: «...Ягон муроҷиати ман, бо илтимоси баррасии нақши ҷинояткоронаи кормандони Вазорати қорҳои дохилӣ дар марғи писари ман, воқеъбинона (беғаразона) баррасӣ карда нашуд. Аз рӯзи фоҷеа як солу даҳ моҳ гузашт, вале ягон мансабдор дар содир кардани ҷиноят ё ақаллан қасдан вайрон кардани ўҳдадорихи хизмати худ гунаҳгор карда нашудааст. Дар асл, тафтишот вақти зиёдро танҳо ба он сарф кард, ки ҳарчи зудтар бидуни ягон оқибат барои ҷаллодон аз Вазорати қорҳои дохилӣ таҳқиқоти худро ба анҷом расонад. Ҳама бо ҷавобҳои қолабӣ ҳалос шуданд, прокуратураи ноҳиявӣ дар ҳолати беамалии ҷиноятӣ қарор дошт, ва ба тафтишот монеъ мешуд. Баёноти бардурӯғи шохидон ҳамчун асли воқеа пешниҳод карда шуданд. Барои пӯшонидани далелҳои асли ва ҳолатҳои воқеии марғи писари ман чораҳо андешида шуданд.

Ба назари ман, ба прокуратура, ки бояд бо беқонунӣ мубориза барад, лозим аст, ҷиноятро, ки кормандони мақомоти хифзи ҳуқуқ содир кардаанд, пинҳон накунад, балки ба онҳо

мувофиқи қонун ҷазои қатъӣ диҳад. Қотилони писари ман бошад, таҳти ҳимояти қонун ва мақоми баланд, ҷиноятҳои даҳшатноктарин содир мекунанд – одамони бегуноҳро лату кӯб мекунанд ва мекушанд, боварии моро ба адолат, ба ҳимояи қонун, ба он, ки мо дар давлати қонуний (ҳуқуқбунёд), на дар олами ваҳш, ки дар он барои зинда мондан мубориза бояд бурд, зиндагӣ мекунем, nobуд мекунанд».

Моҳи январӣ соли 2013 ман Саодат Кулиеваро вохӯрӣ намудам. Дар чашмони ӯ – андӯҳи тасвирнопазир, афсурдагӣ ва ашк. Ва ба хотир мақола меояд: «Марде, ки занашро аз даст додааст, бевамард. Зане, ки шавҳарашро аз даст додааст – бевазан. Вале барои тавсифи падар ё модаре, ки фарзандашро аз даст додааст, ҳанӯз ном вучуд надорад, зеро барои тасвир кардани ин дард сухан очиз аст»...

Ҳоло ӯ дар олами дигар, аллакай дар олами ғайривоқеии хотирот аз писари худ зиндагӣ мекунад. Оре, барои ӯ танҳо онҳо боқӣ мондаанд, хотироте, ки ба ӯ қувват мебахшанд минбаъд зиндагӣ кунад ва таслим нашавад.

Саодат ҳӯшу ҳаёли худро ба як ҷо монда, ба нақл кардан дар бораи писари худ оғоз намуд. «Соли 1976 барои ман бо он хотирмон аст, ки писарам, Хуршед таваллуд шуд. Баробари ба дунё омаданиш, ӯ ҳамаи мо падару модар ва ҳешовандони наздики худро хеле хушнуд кард. Ӯ кӯдаки фавқулудда ба зеб буд, дар ихотаи меҳру муҳаббат ва ғамхорӣ қарор дошт, писарбачаи хеле зирак буд. Аллакай дар синни панҷсолагӣ Хуршед метавонист озодона шеърҳои Корней Чуковский, Агния Барто ва дигар адибони бачагонро хонад ва аз аввал то ба охир аз ёд гуяд. Ин ҳоло дар замони ҳозира касеро бо «пешрафтагии» кӯдакони синни томақтабӣ дар ҳайрат намегузорӣ. Вале дар он солҳо ин гуна ҳодисаҳо чандон зиёд набуданд. Баъдтар низ Хуршед истеъдоди барҷастаи худро нишон дод. Дар синфҳои Дар синфҳои ибтидоӣ ӯ аълохон буд. То ба ҳол ман медали коғазии Хуршедро, ки ӯ онро тибқи натиҷаи пурсишӣ – кӣ дар синф аз ҳама донотар аст, гирифта буд, бо худ нигоҳ медорам. Тамоми синф якдилона овоз доданд, ки аз ҳама доно – Хуршед. Аз синни хурдсолӣ Хуршед ба маҳфили

шоҳмот мерафт ва дар шоҳмот метавонист бобояшро мағлуб кунад, ба тениси рӯимизӣ машғул буд, дар мусобиқаҳои сафари иштирок мекард, футболбозӣ мекард.

Хуршед мактабро бо баҳои хуб хатм кард. Ба институти тиббӣ дохил шуд, духтури дипломдор шуд. Ӯ касби худро дӯст медошт. Мо метавонистем соатҳо муҳокима кунем, ки рӯзи навбатӣ дарчойи қор чӣ хел гузашт. Ӯ барои беморони худ хеле ғам меҳӯрд ва метавонист шаби дароз ба тафсил дар бораи онҳо нақл карда, тамоми раванди табобатро таҳлил намояд. Ӯ ҳамеша ҳама чизро ба ман нақл мекард. Ман фикр мекунам, ки мову ӯ дӯстони самимӣ будем. Ман иншои мактабии ӯро дар мавзуи «Дӯсти ман», ки ӯ дар он маро – модари худро дӯсти аз ҳама беҳтарин меномад ва ҳар як сухан дар он барои ман хеле пурарзиш мебошад, то имрӯз нигоҳ медорам.

Самими нахоҳад буд, агар гӯям, ки дар ҳаёти мо ҳама чиз софу бегубор буд, писари ман кӯдаки фаришта набуд. Албатта, ҳолатҳое буданд, ки ӯ бо рафтори беандешамандонаи худ маро саҳт кулфат медод, ҳолатҳое буданд, ки рафтори ӯ ҳамаи мо, хешовандони наздикро саҳт ранҷур мекард. Вале мо дар ҳар сурат ӯро дӯст медоштем. Ҳоло дар хотираи ман танҳо он рафторҳои ӯ боқӣ мондаанд, ки метавонистанд маро хушнуд созанд. Ман метавонам мисолҳои зиёде орам, ки чӣ тавр Хуршед нисбати ман ва одамони наздики худ ғамхорӣ зоҳир мекард. Ӯ маро аз қорҳои вазнини ҷисмонӣ ҳифз мекард: хоҳ рӯбучини квартира бошад, ё хоҳ ба бозор барои озуқаворӣ рафта бошад. Агар худро нағз ҳис намекардам, ӯ бо сӯзандору ва доруҳо шитобон давида ба наздам меомад.

Ин қадар тасхиркунанда ӯ маро бо рӯзи таваллудам табрик мекард. Сол аз сол, пагоҳии барвақт, аз ҳама аввал шуда, ӯ ба ман ҳамон қадар гули садбарг меовард, ки ҳамонсола шуда будам. Ва 55 гули садбарги барои ман овардаи ӯ охири буданд...

Ӯ тасаввур карда наметавонист, ки рӯзҳои истироҳат ҳама нагирифтани бобои дӯстдоштааш, ки дар қанори шаҳр зиндагӣ мекунад, мумкин бошад. Ҳамаи ин изҳори ғамхорӣ барои ман беандоза азизанд.

Ман ҳеҷ гоҳ худро барои он намебахшам, ки қалби ман мусибати бо фарзанди ман дар фосилаи панҷ дақиқа роҳ аз хонаи ман руйдодаро ҳис накард. Ман худро барои он маломат мекунам, ки фарзандамро тавре тарбия кардам, ки боғуруру сарбаланд бошад, дар сурати бегуноҳ набудан, дар пеши касе сар ҳам накунад. Шахсеро танҳо барои мансабаш эҳтиром кардан ба ӯ бегона буд, ва ӯ барои сар ҳам накарда-наш ҳаёти худро қурбон кард.

Бо вучуди Хуршедро дӯст доштанам, эҳтимол, ман нисбати ӯ аз ҳад зиёд сахтгир будам, то ки дар ӯ сифатҳои марди ро тарбият кунам. Ман ҳамеша меҳостам ӯро аз чизе эмин дорам. Байни мо ҳамин тавр буд, ки ӯ ҳамеша маро огоҳ мекард, ки ба кучо меравад, кадом вақт бармегардад, ҳатто вақте ки ба амалиёти ҷарроҳӣ мебаромад, маро хабардор мекард, ки ҷарроҳӣ ин қадар вақтро мегирад.

Ман ҳамаи ҳодисаҳои бо Хуршед алоқаманд бударо андаке бесару нӯг тасвир карда истодаам, вале фикр мекунам, ки ҳолати маро мефаҳмед. Ба модар дар бораи писари худ дар замони гузашта сухан гуфтан мушкил аст. Писари дорои истеъдоди нодир, дар рӯҳияи анъанаҳои ҳақиқатан хонаводагӣ тарбиятёфта, дӯстдори ватани худ, оиладори ҳалиму меҳрубонро ба воя расонию, дар натиҷаи беқонунии дар кишвар ҳукмрон, фасод будани сохторҳои ҳокимият ӯро аз даст диҳӣ – магар бо ин муросо кардан мумкин аст?

Зиндагӣ мекунаму дар бораи он фикр мекунам, ки офтоб мебарояду гуруб мекунад, барф ба борон иваз мешавад, одамон дар атроф саросема ва дар давуғечанд, кӯдакон ханда мекунанд.

Ҳамааш мисли муқаррарӣ... Ҳеҷ чиз гӯё дар ин дунё тағйир наёфтааст, вале Хуршеди ман дар он нест. Нест, ва дигар ҳеҷ гоҳ нахоҳад буд. Намеояд, маро ба оғӯш намегирад, дигар ҳеҷ гоҳ «Оча...» гуфта фарёд намекунад. Ман бошам, очаи бадбахти ӯ, зиндаам ва ҳатто девона ҳам нашудаам, аммо танҳо ҳаёт дигар барои ман ҳеҷ гуна маъние надорад. Хонаи ман, ки ӯ зуд-зуд ба он меомад, ва он барои ӯ қароргоҳи оромиш аз ҳама гуна проблемаҳои зиндагӣ буд, дигар

гӯё вучуд надорад. Ман оҳиста-оҳиста аз ғаму андуҳ барои ӯ мемирам, аз ин ҳам бештар барои он мемирам, ки худам танҳо сӯгворӣ мекунам.

Акнун, баъди марғи ғочиявии писарам, ман аллакай ди-гар ҳеҷ гоҳ наметавонам ўро ба оғӯш биғирам, сарашро сила кунам, ба ӯ суҳанони навозишу меҳрубонӣ биғӯям. Ҳамаи инро ман дар вақти зинда будани ӯ кардан меҳостам, вале худро чиддӣ меғирифтаму, бо ӯ ҳамчун бо марди комилан болиғ гап мезадам, ба ӯ одоби рафтори дурустро меомухтам. Ман фикр мекардам, ки мо дар пеш вақти зиёд дорем. Ва ман боз фурсат меёбам, ки ба писарам меҳру муҳаббати худро нишон дода, ўро новозиш кунам. Писарам чунин қоидаҳои муносиб-батро қабул намуда, ба гапи ман гӯш мекард. Медонам, писа-рам мефаҳмид, ки модар ўро хеле дӯст медорад ва меҳонад, ки ҳамааш ҳарчи хубтар бошад. Солҳои охир Хуршед хусусан бузургтар шуд, дилам меболид, ки ӯ инсонии шоиста шудааст, меҳостам ўро таъриф кунам, вале ман, ҳануз ҳам, аз бими он, ки «аз ҳад нагузаронам», ўро чандон таърифи зиёд намекар-дам.

О Худоё! Агар лаҳзае ҳангоми дар ҳаёт буданаш тасаввур карда метавонистам, ки ман ўро аз даст медиҳам!.. Мо аксар вақтҳо аз нобасомониҳои зиндагӣ саҳт андӯхгин мешавем. Лаҳзае андеша намоед, ки фарзандони шумо зиндаву соли-манд, ба онҳо меҳру муҳаббат ва фаҳмиши шумо лозим аст, ва шумо дарк мекунед, ки ҳамаи чизҳои боқимонда чандон аҳа-мият надоранд...

Ҳоло бинобар ғаму андуҳи бузург ман арзишҳои инсониро басо равшану возеҳтар дарк мекунам ва ба ҳамаи онҳое, ки ин сатрҳоро мехонанд, муроҷиат менамоям: наздикони худро ҳар лаҳзаи ҳаёти худ дӯст доред.

27 июни соли 2009 риштаи ҳаёти фарзанди ягонаи ман ба таври ғочиявӣ канда шуд. Ин сиёҳтарин рӯзе буд, ки тамоми ҳаёти маро барбод дод. Инак аллакай зиёда аз се сол меша-вад, ки Хуршед нест. Ў ҷавони хуб, ҳалиму меҳрубон буд, вале ҳаёти заминии ӯ хеле кӯтоҳ будааст. Ў мисли ин ки гӯё дарро пӯшида баромада рафт, ман бошам дар хона танҳо бо худ, бо

ҳама суханҳои ногуфта мондам. Ё зиндагиро дӯст медошт, ӯ моро дӯст медошт ва хушбахтӣ меҳост.

Хуршед дар қабристоне ба хок супурда шуд, ки он ҷо модари ман хуфтааст, ва, шукри худо, ӯ надид, ки набераи дӯстдоштааш дар ҷи гуна ҳолат аз дунё даргузашт. Ман ба ин ҷо бисёр меоям ва медонам, ки ӯ дар ин ҷост, ӯ дар наздики аст ва ин ба ман қувват мебахшад, ки минбаъд на барои худ, балки барои кӯдакони калоншудаистодаи ӯ зиндагӣ кунам. Фочеа рӯзи шанбе рӯй дод, ва ман ҳар шанбе ба аёдати ӯ меравам, ва ба ӯ мегӯям: «То дидор, писарам, то вохӯрӣ дар он ҷо, ҷое, ки дарду ранҷ вучуд надорад. Хуршед, дар он дунё вомехӯрем, ту пеш аз ман ба он ҷо рафтӣ, қисматат ҳамин будааст, ки ту ҳамаи моро дар он ҷо пешвоз гирӣ – онҳое, ки туро ба хок супурданд, ва онҳое, ки туро куштанд. Хеле меҳоҳам, ки онҳое, ки туро куштанд, дасташон бо хуни ту олуда бошад ва онҳо ҳеҷ гоҳ онро шуста натавонанд». Аз он рӯз инҷониб ман шанbero нағз намебинам...

Хуршед дар умри кӯтоҳи худ тавонист бисёр корҳоро ба сомон расонад. Ё дар қалби одамони зиёд хотираи неки худро боқӣ гузошт. Писараш Диёр, айнан ба Хуршед монанд, ва духтарчааш Динора ба воя мерасанд, онҳо ҳамеша метавонанд бо падари худ ифтихор кунанд. Ба ашӯҳое, ки Хуршед ба онҳо ҳатто алоқамандии бавосита дошт, даст расонда, дар пеши чашмонам симои дурахшони писарам – кӯдак, мактаббача, донишҷӯӣ, падари Диёр ва Динора – чунон наздик ва чунин дур, пайдо мешавад.

Баъди ба хок супурдани писари худ (ӯро дар зодгоҳи падару модараш дафн карданд), ман чил рӯз натавонистам ба хонаи худ баргардам. Ман тасаввур мекардам, ки ҳамон лаҳзае, ки ба хонаи худ мебароям, симои барои ман азиз бояд дар рӯ ба рӯям пайдо шавад. Ва бо хоҳиши ман, то ба хонаи худ баргаштанам, ҳамкорони ман портрети (акси) бузурги андозааш аз фарш то сақфи Хуршеди табассум дар лабонашро фармуданд. Дар тамоми квартира аксҳои ӯ гузошта ва овезон карда шудаанд. Акнун ӯ барои ман абадӣ зинда аст ва ман ҳамеша ӯро мебинам. Ман чизҳои ӯро, ки то ба ҳол аз онҳо бўи

ӯ меояд, бо худ нигоҳ медорам. Ў на танҳо дар ҳар як кунчи қалби ман, балки дар ҳар як кунчи хонаи ман низ зиндагӣ мекунад. Ба останаи хонаи худ қадам гузошта, ман ба хотираҳои бепоён дар бораи ӯ фуру меравам.

Дар ислом, мисли динҳои дигари дунё, одамон ба сари қабри наздикон мераванд. Ҳар бор, ба қабристон омада, одами зинда кӯшиш мекунад он далелеро дарк намояд, ки марг барои ҳар яки мо ногузир аст. Хуршед, албатта, инро хеле хуб мефаҳмид ва гузаро будани умри худро «дар ин олами фонӣ» оромона дарк мекард.

Шояд, барои ҳамин ӯ дар лаҳзаҳои охирини ҳаёти худ, вақте ки бо зухуроти тоқатнопазири истибдоди ҳукуматдорон, на қонуншикании муқаррарӣ, балки беқонунии гурӯҳи муташаккил, қинояткориҳои шахсони дар хизмати давлатӣ қарордошта рӯ ба рӯ шуд, беэҳтиётона часур ва ҷиддан адолатхоҳ буд. Ман мегӯям, ки чи тавре ки Худо амр накарда бошад ҳам, ин ДУРУСТ НЕСТ, вақте ки бобо набераи худ, модар писари худро мегӯронад. Ман фарёд кардан мекохам, ки ин ДУРУСТ НЕСТ, вақте ки одамо барои сар нафуровардан мекушанд.

Парвандаи қиноятӣ дар робита ба марги Хуршед Бобокалонов 6 июли соли 2009 оғоз карда шуд. Тафтишот чандин бор баста ва аз сар оғоз шуда буд. Кӯшишҳои пайвастаи модар ва адвокатҳо барои фаҳмидани асли ҳодиса ва муқаррар кардани гунаҳкорони марги ӯ ба натиҷае нарасид. Модараш фаҳмид, ки мақомот барои пайдо кардани гунаҳкор/он суботкорона чорае намеандешанд ва дар бораи рафти тафтишот маълумот надода, ба мактубҳои адвокаташ ҷавоб надода, аз ҳамкорӣ бо ӯ худдорӣ мекунанд.

Саодат Қулиева тамоми механизмҳои ҳифзи ҳуқуқи инсонро дар дохили ҷумҳурӣ ба кор бурда 23 феввали соли 2015, бо мусоидати ҳуқуқшиносони Эътилофи шахрвандӣ зидди шиканҷа ва бечазой дар Тоҷикистон ба Кумитаи ҳуқуқи башари Созмони Милали Муттаҳид бар зидди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи эътироф намудани истифодаи шиканҷа ва муносибати бераҳмона ва ғайриинсонӣ нисбат ба писараш

Хуршед Бобокалонов, ки боиси марги ӯ гардидааст, шикояти инфиродӣ ирсол намуд.

10 март соли 2020 Кумитаи ҳуқуқи инсон пас аз гузаштани расмиёти баррасии шикояти инфиродии Саодат Қулиева Мулоҳизахоро нисбати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба эътирофи далели истифодаи шиканча ва муносибати бераҳмона ва ғайриинсонӣ аз ҷониби кормандони милитсия нисбати ҷабрдида Хуршед Бобокалонов қабул намуд, ки баъдан ба мақомоти Тоҷикистон фиристода шуданд. Пас аз нагирифтани посухе ба ин муроҷиати Созмони Милали Муттаҳид Саодат Қулиева 22 июни соли 2020 барои кумаки ҳуқуқӣ ба Ташкilotи ҷамъиятии «Маркази мустақили ҳифзи ҳуқуқи инсон» муроҷиат намуда, мақомоти Тоҷикистонро ба посухдиҳӣ ва иҷрои Мулоҳизаҳои СММ даъват кард.

7 июли соли 2020 адвокат Абдурахмон Шарипов ба Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Прокуратураи генералии кишвар бо дархости пешниҳоди маълумот дар бораи татбиқи Мулоҳизаҳои Кумитаи ҳуқуқи башари СММ оид ба парвандаи ҷиноятӣ дар робита ба марги Хуршед Бобокалонов муроҷиат кард. Муроҷиатнома аввал ба прокуратураи шаҳр ва сипас ба прокуратураи ноҳияи Сомонӣ ирсол шудааст. Танҳо 24 январи соли 2021 прокуратураи шаҳри Душанбе ба Саодат Қулиева нусхаи Қарори қатъи парвандаи ҷиноятиро аз 27 августи соли 2012 додааст.

26 феввали соли 2021 адвокат ба Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиатнома омода намуда, талаб кард, ки дар асоси Тавсияҳои қабулшудаи Кумитаи ҳуқуқи башари СММ, Қарор дар бораи қатъи парвандаи ҷиноятӣ бекор карда шавад ва тафтишоти нав дар мавриди истифодаи шиканча нисбати Хуршед Бобокалонов анҷом дода шавад. Қиссаи азиятҳои Қулиева ва адвокаташ идома ёфт ва дар нихоят А. Шарипов мунтазири посух ба муроҷиати Саодат Қулиева, модари Хуршед Бобокалонов ба суди ноҳияи Сино-и пойтахт бо дархости бекор кардани қарори қатъи парвандаи ҷиноятӣ ва анҷоми тафтишоти нав дар мавриди истифодаи шиканча бар зидди Хуршед Бобокалонов бар

асоси Тавсияҳои қабулшудаи Кумитаи ҳуқуқи башари СММ шикоят пешниҳод кард.

Охири моҳи июли соли 2021 суди ноҳияи Сино-и шаҳри Душанбе бо қарори худ шикояти модари Хуршед Бобокалонов Саодат Қулиеваро дар бораи бекор кардани амри муфаттиш дар бораи қатъи тафтиши парвандаи ҷиноятӣ нисбати кормандони милитсия оид ба далели марғи Хуршед Бобокалонов рад кард.

6 августи соли 2021 аз номи Саодат Қулиева ба коллегияи кассатсионии Суди шаҳри Душанбе шикояти кассатсионӣ бо талаби бекор кардани таъиноти Суди ноҳияи Синои шаҳри Душанбе ирсол гардид. 25 августи соли 2021 Коллегияи кассатсионии парвандаҳои ҷиноятӣ Суди шаҳри Душанбе шикояти кассатсионии С.Қулиеваро баррасӣ намуда, ҳалномаи суди ноҳияи Синои шаҳри Душанберо аз 30 июли соли 2021 дар бораи рад кардани қонунгардонидани шикояти Қулиева С.Е. бо талаби бекор кардани Қарори муфаттиши Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи қатъ намудани тафтишот барои мавҷуд набудани таркиби ҷиноят дар амали кормандони милитсия оид ба далели марғи Бобокалонов Хуршед бетағйир гузошт.

То имрӯз касе барои марғи Хуршед Бобокалонов ба ҷавобгарӣ кашида нашудааст.

Хуршед Бобокалонов

Қиссаи №2: Илҳом Исмонов

Ҳар як ҳикояе, ки дар ин китоб аз он нақл карда мешавад, бо ягон чизе ба Қиссаи пештара монанд аст ва дар айнаи ҳол аз ҳама ҳикояҳо фарқ мекунад. Қиссаи Илҳом Исмонов бо он фарқ мекунад, ки ӯ ҳамаи бадбахтиҳо ва дарду ранҷро аз сар гузаронида, ЗИНДА монд. Ва аллакай ин ба ҳамсар ва ду фарзанди ӯ умед мебахшад, қувват медиҳад дар истиқлол он рӯзе бошанд, ки онҳо боз бо ҳамдигар якҷоя мешаванд.

Ҳоло бошад ба чигарбандои, чун хоби даҳшатбор, 3 ноябри соли 2010 пеши назар меояд, вақте, ки Илҳомро шахсони номаълум дуздида буданд. Он рӯз тамоми ҳаёти онҳоро чапагардон кард, ҳамаи нақшаю орзуҳои онҳоро барбод дод. Дуздӣ банақшагирифташуда ва мураттаб буд, дар ҳуди ҳавли хонаи онҳо якчанд одамони ниқобпуш, бо силоҳ таҳдид карда, ба сари Илҳом ҳалта пӯшонида ўро ба автомашина савор карда бурданд.

Тамоми шаб Зарина, ҳамсари Илҳом Исмонов, чашм напӯшид. Рӯзи дигар ӯ хабар ёфт, ки шавҳараш на дар дасти гурӯҳи роҳзанони даҳшатноки тасаввурӣ, балки дар бинои Шӯъбаи минтақавии мубориза бо ҷинояткорӣ муташаккили шаҳри Хучанд қарор дорад.

Хешовандон танҳо 6 ноябр тавонистанд Илҳомро бинанд... Ҳангоми вохӯрӣ Илҳом аз ҷояш хестан ва ҳатто чунбидан наметавонист, пойҳои ўро шикаста буданд. Вақти мулоқот бо занаш ӯ дар курсӣ дар либоси тағ нишаста буд. Заринаи зирак дида тавонист, ки дар ангуштони дастони ӯ пайҳои сӯхтаги аз қувваи барқ буданд, дар гарданаш бошад янчанд ҷойҳои буридаи аҷиб дида мешуданд. Вале ҳамин ки ҳам шуда, ҷароҳатҳоро бо диққат нигоҳ кардани шуд, ўро дағалона берун карданд.

Ҳамон шаб Зарина тамоми шаб хоб карда натавонист. Суханони «ўро шиканча доданд» азобовор дар сараш ҷарх мезананд, ман бошам ба вай ҳеҷ гуна ёрӣ расонида натавонистам. Аз дарки очизии худ ўро даҳшати бештар паҳш кард.

12 ноябр баъди даҳ рӯзи пас аз дастгиркунии воқеӣ, Исмоновро занҷирбанд, капюшон дар сар ба суди шаҳри Хучанд барои интиҳоб намудани чораи пешгирӣ оварданд. Бо пойҳои шикаста ӯ ба зӯр роҳ мегашт, мисли азиятманди ҳақиқӣ...

Ҳамон вақт воҳӯрии аввал бо адвокат баргузор гардид, ки дар он Илҳом дастони худро бо пойҳои сӯхтагӣ нишон дод, нақл кард, ки чӣ тавр ӯ ҳангоми тафтишӣ пешакӣ ба сари ӯ оби чӯш рехтанд. Адвокат фавран дар бораи гузаронидани экспертизаи тиббии судӣ дархост пешниҳод кард, вале суд дархостро рад намуд. Рӯзи дигар судья барои ба ҳабс гирифтани Исмонов рухсат дод ва таъиноти алоҳида бароварда, дар он амалҳои ғайриқонунии кормандони шуъбаи минтақавии мубориза бо ҷинояткорӣ муташакилиро зикр намуд.

Баъдан ҳафтаҳои тӯлонӣ дар ҷойҳои ҳабси пешакӣ гузаштанд. Илҳом ба бемории илтиҳоби шуш ва зикқи нафас гирифтор шуд. Акнун ба Зарина лозим буд, ки ба ғайр аз хурокворӣ, инчунин ҳар бор ба изоляторӣ (тавқиғгоҳи) тафтишотӣ (СИЗО) доруворӣ ва лавозимотӣ тиббӣ бурда диҳад. Зимнан, то ба имрӯз низ ҳешовандон барои Илҳом ҳамаи доруҳои бурда мерасонанд.

Зарина нақли адвокато баъди воҳӯрии аввалин бо Илҳом, ки 19 феввали соли 2011 баргузор гардида буд, дилаш ларзида ба хотир меорад. Мулоқот дар танҳои гузашт ва Илҳом имконият пайдо кард ҳамаашро нақл кунад, ки ҷаҳоро ӯ дар ШММҶМ (шуъбаи минтақавии мубориза бо ҷинояткорӣ муташаққил) аз сар гузаронид чӣ тавр кормандони ин шуъба ба бадани ӯ чараёнӣ барқӣ лаппиши паст пайваст карданд, чӣ тавр ӯ зуд-зуд аз ҳуш мерафт, чӣ тавр баъдан ӯро ба қувваи барқӣ 220 вольт пайваст карданд. Дард чунин саҳт буд ки дар як лаҳзае ӯ ба таҳқири минбаъд тоқат накард, сими қувваи барқро кашида гирифт онро ба синаи худ мезанад. Баъди он, ки дастгиршуда аз ҳуш рафт, кормандони милитсия ба воҳима афтиданд ва ӯро кашола карда ба анборхона бурдан ва ба сараш оби хунук рехтанд. ӯро тарсонданд, ки агар аз шиканҷа шикоят кунад, ҷазояш мегиранд. 19 апрели соли 2011 ҳангоми мулоқот бо ҳамсари худ Илҳом ба ӯ гуфт, ки кормандони

прокуратура дар бинои кумитаи амнияти миллӣ, таҳти таҳди-
ди истифодаи шиканча, ўро маҷбур карданд, ки аризаро дар
бораи он, ки ўро шиканча надодаанд, имзо кунад.

Шиканчаҳо ба гуфти Илҳом, тоқатфарсо буданд-ба пушти
пойҳои ӯ бо калтак заданд, ба сараш латта баста, аз ду тараф
тавре кашиданд, ки ӯ аз сахтии дард аз хуш рафт. Ва ин рӯз
идома меёфт...

Арзу шикоятҳои сершумор нисбати дастгиркунии ғай-
риқонунӣ, истифодаи шиканча ва вучуд надоштани дастрасӣ
ба адвокат, бенатиҷа монданд. Шўъбаи амниятӣ дохилии Ваз-
орати корҳои дохилӣ дар вилояти Суғд ба прокуратураи ви-
лоятӣ гузориш доданд, ки далелҳо дар хусуси истифодаи ши-
канча ва гўё ба назди ҳимоятшаванда роҳ намондани адвокат
тасдиқ нагардиданд. Ба ҷавобгарии интизомӣ кашидан барои
сари вақт тартиб надодани протоколи дастгиркунии ин ягона
муҷозотест, ки кормандони шўъбаи минтақавии мубориза бо
ҷинояткории муташаккили РКД дар вилояти Суғд бо он халос
шуданд.

Аз қарор оид ба истехсолоти интизомӣ: «Исмонов И. 3
ноябри соли 2010 аз ҷониби ваколатдори оперативии калони
шўъбаи минтақавии Раёсатӣ мубориза бо ҷинояткории мута-
шаккили Раёсати корҳои дохилии вилояти Суғд, майори ми-
литсия Қодиров Ғолиб Нодирович ба шўъба гузаронида шуда
буд, ва то 10 ноябри соли 2010 бе риояи талаботи Кодекси
мурофиавии ҷиноятӣ Чумҳурии Тоҷикистон нигоҳ дошта шуд.
Ҳангоми тафтиши маводҳо аз ҷониби Қодиров Ғ.Н. саҳлангорӣ
ва кашолкорӣ беасос ҳангоми санҷиши маводҳои мавҷуда
роҳ дода шудаанд ва сари вақт қарорҳои қонунӣ қабул карда
нашудаанд. Сардори ин шўъба Насимов К. ҳангоми санҷиши
маводҳо кормандони зертобеи худро барои сари вақт қабул
кардани қарорҳои қонунӣ назорат накардааст, барои барта-
раф кардани камбудӣҳо дар қори Қодиров Ғ. чораҳои зарурӣ
наандешидааст. Ҳамин тариқ, Насимов К. ва Қодиров Ғ. ба-
рои иҷрои кўтоҳандешонаи ўҳдадорӣҳои хизматӣ ва кашолко-
рии беасос ҳангоми санҷиши маводҳо нисбати Исмонов И., ба
ҷавобгарии интизомӣ сазовор мебошанд».

Тобистони соли 2011 аз рӯи парвандаи «53 нафар иста-равшаниҳо» суд оғоз шуд, дар курсии судшавандагон Илҳом низ буд. Ӯ имконияти охирин пайдо кард таваҷҷӯҳи судро ба шиканчаҳо ҷалб намояд, вале изҳороти ӯ нашунида монд. Ӯро дар ташкил кардани гурӯҳи ҷинояткор айбдор дониста, ба 8 сол маҳрумият аз озодӣ маҳкум карданд.

Адвокатҳо дар ҷустӯҷӯи адолат то ба охир мубориза бур-данд. Тирамоҳи соли 2012 баррасии парванда дар марҳилаи кассатсионӣ баргузор гардид ва ариза дар бораи шиканчаҳо якҷоя бо 42 аризаҳои дигар аз рӯи парвандаи ҷиноятӣ барои санҷиш фиристода шуд. Вале, сарфи назар аз пайҳои намоёну возеҳи шиканчаҳо дар тани ҷабрдида ва дигар далелҳо. Проку-ратураи генералӣ оғоз кардани парвандаи ҷиноятиро рад на-муд. Бо вучуди ин, марҳилаи кассатсионӣ муҳлати адои ҷазоро барои Исмонов то 6,5 сол кам карда, бо дарназардошти афви умумӣ (бахшиши ҷазо), муҳлати адои ҷазои ӯ 2 сол мондааст.

Зарина, ҳамсари Исмонов, бисёр вақт ба тиреза менига-рад ва умедвор аст, ки рӯзи вохӯрии муштоқона чандон дур нест. Як вақтҳо ӯ ҳамин тавр аз тирезаи квартираи худ ба ҳавлӣ менигарист, базгашти шавҳарашро аз Россия интизор буд, ӯ ба он ҷо барои пулкоркунӣ рафта буд. Зарина ба ёд меовард, ки чӣ тавр кӯдаконаш хурсандона фарёд мезаданд «Дадаҷон омад!», чӣ тавр ӯ ба онҳо тӯҳфаҳо ва шириниҳои гуногун тақсим карда медод.

«Ин лаҳзаҳои хушбахтиро ман ҳамеша ба ёд мео-рам,— мегӯяд Зарина.— Баъзан ба назарам чунин менамояд, ки ин аллакай дигар ҳеҷ гоҳ такрор намешавад. Он ҳодисае, ки бо шавҳари ман рӯй дод, танҳо зиндагии маро чаппагар-дон накардааст, ин ба ҳамаи хешовандону ҷигарбандони мо таъсири худро расонид. Модари Илҳомҷон саҳт бемор шуд, падараш ба шиддати шадиди рӯҳи гирифтор шуд, ки то ба ҳол аз он раҳо шуда наметавонад. Дили ҳуди ман баъди он чиро, ки дидам ва аз сар гузаронидам, аксар вақт дард мекунад. Шукри Худо модари ман одами дилаш бақувват будааст ва ша-рики тамоми саҳтиҳои ба сари ман боршуда буд, чи қадаре, ки метавонит ёрӣ медод».

Зарина бовари дорад, ки ҳамаи айбдоркуниҳое, ки нисба-ти шавҳари ӯ пешниҳод карда шудаанд, бофта ва тасдиқна-гардида мебошанд. «Дар он чизе, ки шавҳари манро гунаҳгор карданд, хатто заррае ҳам ҳақиқат нест. Таҳти шиканчаҳои даҳшатнок ӯро маҷбур карданд, ки ба муқобили худ баёнот диҳад. Мисле, ки дар як зарбулмасал омадааст. «Оташ ки ба беша афтад, тару хушк надонад». Ин оташ шавҳари манро низ ба доми худ кашид», – мегӯяд Зарина.

Зарина ба ёд меорад, ки дар оғози ин ҳодисаҳо хеле даҳ-шатнок буд. Чӣ тавр ӯ метарсид, ки писарашро танҳо ба мактаб фиристонад, чӣ тавр зангҳои телефони ношинос пайдо ме-шуданд, чӣ тавр паси дарҳо дар даромадгоҳ хишир-хиширҳои нофаҳмо шунида мешуданд, чӣ тавр ба почтаи электронӣ мак-тубҳои фитнаангез меомаданд.

«Кофтуковҳо буданд, тергаву пурсишҳо мекарданд, ки шавҳари ман дар кадом тарзи ист намоз меҳонд, ба кучо меравад, бо кӣ робита дорад. Ба ҳамаи онҳое, ки ақаллан боре бо шавҳараи ман рӯ ба рӯ шудаанд, фишор меовар-данд. Чунки шавҳари ман одами хеле улфатӣ, зиндадил ва одил аст. Кӯшиш мекард, ки мусибати дигарон дар канор набошад, ба ҳама ба қадри имкон ёрӣ мерасонд. Вале вақ-те, ки ин бадбахтӣ бо ӯ рӯх дод, аз тарс дар назди мақомот бисёриҳо худро аз мо дар канор мегирифтанд, баъзеҳо бо-шанд, аз усулҳои пурсучӯ ва муносибат дар «шӯъбаҳо» огоҳ шуда, умуман аз шаҳр кӯчида рафтанд. Писари калони ман мардумгурез шуда, дигар аз хона ба берун намебарояд. Чашмони ҳамеша ашколуди маро дида, фаҳмид, ки бо пада-раш ягон чизи даҳшатноке рӯх додааст. Вале Оллоҳ меҳру-бон аст, меҳрубонии ӯ беандоза аст, ӯ ба Илҳомчон қувват дод, ки ба ҳама шиканчаҳо тоб орад, ба хоҳири фарзандо-ни худ, ба хоҳири оилаи худ зинда монад. Ҳоло ҳам, вақте, ки гӯё рӯзҳои пурдаҳшаттарин паси сар шуданд, метарсам, ки даҳшатҳои саҳтаре ханӯз дар пеш набошанд. Мо ҳаме-ша фишори ҳукуматдоронро ҳис мекунем, ки дар шаҳр ягон ҳодисаи хурдтарин рӯй диҳад, ба оилаи мо таваҷҷӯҳӣ саҳт зоҳир карда мешавад», – мегӯяд Зарина.

Ба гуфтаи ӯ, баъди ҳодисаи бо Илҳом рӯйдода, оилаи онҳо бовариашро аз давлате, ки худро демократӣ ва ҳуқуқбунёд меномад, аз даст додаст. «Мо дурӯғӣ маҳзи судяҳо, коршиносӣ (экспертӣ) тиббии судиро дидем, вақте, ки шавҳари ман танҳо гумонбаршуда буд, ӯро ба суд барои гирифтани рухсатӣ ҳабс бо дасту пойҳои занҷирбанд оварданд, бо ҳамаи воситаи онҳо мехостанд пайҳои шиканчаҳоро пинҳон кунанд. Ман ҳамаи инро бо чашмони худам дидам. Ин манзара то абад аз пеши назари ман дур намешавад. Ҳисси беадолатӣ, аз ҳама асосиаш, беҳимоятӣ аз бедодгарии баъзе мансабдории давлатӣ чун дарди шадид дилҳои моро азоб медиҳад», – идома медиҳад ин зан.

Акнун ӯ аз мулоқот то мулоқот зиндагӣ мекунад. Ва ҳар боре, ки ӯ ба борхалтаи катак савғотиҳоро ҷо ба ҷо мекунад, аввал хуб тафтиш мекунад, ки оё ҳамаи доруҳоро харидааст. «Вақте, ки ман ба ҳабсхона барои мулоқот меравам шавҳарамро дар паси панҷараҳо дар либоси сиёҳ мебинам, ман танҳо як хоҳиш дорам-кошки ҳар чӣ зудтар ҳамаи ин тамом мешуд», – ох мекашад Зарина.

Ӯ умед дорад, ки ин ду сол мегузаранд ва хуршеди оламафрӯз боз дар болои сари писарони ӯ нурафшонӣ хоҳад кард ва аллакай дар ягон ҷое дар кишвари дигар онҳо дубора хурсандона фарёд мезананд «Дадаҷон омад!».

Моҳи майи соли 2015 Илҳом Исмаилов аз ҷои маҳруми аз озодӣ бинобар ба анҷом расидани муҳлати ҷазо озод шудааст ва ҳуди ҳамон сол ҳамроҳи оилааш ба Федератсияи Русия рафт.

Қиссаи №3: Сафаралӣ Сангов

Моҳи март соли 2011 хабар дар бораи марги сокини 37-солаи шаҳри Душанбе Сафаралӣ Сангов тамоми кишваро ба изтироб овард. Воситаҳои ахбори оммаи мустақил ҳамон вақт хабар доданд, ки Сангов дар маркази миллии тиббии «Қараболо» баъди чор рӯзи аз шуъбаи корҳои дохилии №1 ноҳияи Синои пойтахт дар ҳолати беҳӯшӣ ва бо чароҳатҳои сершумори ҷисмонӣ ба он ҷо овардана шуд вафот кард.

Ба тасвир кардани манзараи фоҷианокӣ ҳамон рӯз нақлҳои хешовандони Сангов шохидони ҳодисае, ки бештар ба лаҳзае аз филми мудҳиш монанд буд, ёрӣ расонданд. Рӯзи аввали баҳор 1-уми март буд, ба ҳавлии хонаи онҳо якчанд нафар дар либоси муқаррарӣ зада даромаданд ва Сафаралӣро ба лату кубӣ ӯ оғоз карданд. Онҳо бе пешниҳод кардани амри ҳаттӣ на барои кофтуков ва на барои ба ҳабс гирифтани ӯро кофтуков карданд. Шахсони номаълум, ки яке аз онҳо шаҳодатномаи корманди милитсияро нишон дод, ягон чизро пайдо накарда, ба дастони Сафаралӣ дастбанд андохтанд ва ӯро ба мошин тикқонда бо худ бурданд.

Хешовандони сарсону ҳаросонидашудаи Сафаралӣ, ки онҳо низ аз амалҳои ба ном муҳофизони тартибот зарар دیدанд, дар ҷояшон шах шуда монданд. Ҳамчунин ҳамсоғон ва кормандони мағозаи дар паҳлуи хона қарордошта шохидони тасодуфии ҳодисаи рӯйдода шуданд.

Вазъиятро Сарвинози нозуктан-зани Сафаралӣ ба дасти худ гирифт. Ӯ таксӣ нигоҳ дошта, аз ронандаи он хоҳиш кард, ки аз паси жигули «07»-и бо суръати баланд бо шитоб гузашта-рафта ҳаракат кунад. Он мошини жигулиро дар назди шуъбаи милитсия пайдо кардаанд. Дар он ҷо зан таксиро ҷавоб дод.

Дар шуъбаи корҳои дохилии яке аз кормандон ба Сарвиноз гуфт, ки шавҳари ӯро бо як килограмм героин дастгир карданд. Ба чунин далели дастгиркунӣ бовар накарда, Сарвиноз худро ба даст гирифт ва ба шавҳараш хӯроки дар саросемагӣ тайёркардаашро гирифта овард, ӯ медонист, ки баъди амалиётӣ ҷарроҳии ба қарибӣ аз сар гузаронида шавҳараш

ба риоя кардани низоми ғизо зарурат дорад. Ў кушиш кард ба кормандони милитсия фаҳмонад, ки ба Сафаралӣ хӯрок хӯрданаш зарур аст, аз онҳо хоҳиш кард, ки хӯрокро ба ӯ расонанд вале ҳамаи кӯшишҳо бефоида буданд. Баъд аз чанд вақт ба вай хабар доданд, ки Сафаралӣ барои авбоши дастгир шудааст ва ба наздикӣ ўро ҷавоб медиҳанд. Андаке осуда шуда, зан ба хона баргашт, ногоҳ шиносон ба ӯ занг заданд ва хабар доданд, ки ҳангоми пурсиши Сафаралӣ бемории эпиплексияш хурӯҷ кардааст, ва ўро ба беморхона бурданд.

Сарвиноз якҷоя бо дигар ҳешовандон шитобон ба Қараболо меравад ва дар он ҷо аз духтурон мефаҳмад, ки шавҳари ӯ дар ҳолати беҳӯшӣ дар реаниматсия (шўъбаи начотдихӣ), пайваст ба дастгоҳи нафасдиҳии сунъӣ қарор дорад.

Тасодуфан ба як гӯши Сарвиноз гуфтугӯи духтурон мерасад, онҳо мегуфтанд, ки Сафаралӣ «тамоми узвҳои баданаш шикастаанд, дар баданаш ҷойи обод нест». Яке аз онҳо изҳор намуд, ки банду бугӯми кос, сутунмӯҳра ва бинии беморӣ навоардашуда шикастаанд, дигараш гуфт, ки ўро дар ҳолати вазнин аз истеъмоли микдори аз ҳад зиёди маводи нашъаоварда буданд. Тавре, ки баътар маълум гардид, натиҷаҳои таҳқиқ барои муқаррар кардани мавҷудияти маводи нашъа дар хуни ӯ манфӣ баромадаанд.

Сарвиноз дар назди тирезаи беморхона истод, илтиҷо мекард, ки Худо ба Сафаралии ӯ мадад расонад. Дар наздикии худ овозҳои одамонро шунид, онҳо бо шавқу завқ ва бо як саргармие муҳокима мекарданд, ки чӣ тавр онҳо бо мушту лагад ба вай зарбаҳо мезаданд. Бодикқат гӯш карда, ӯ фаҳмид, ки сухан дар бораи лату кӯб кардани Сафаралӣ меравад, ва одамоне, ки дар наздикии палатаи шўъбаи эҳёгарӣ (начотдихӣ) аз ин тафсилот лаззат мебурданд, ҳамон кормандони милитсия буданд, ки шавҳари ўро ба ҳабс гирифта буданд...

Рӯзи дуюм аҳволи Сафаралӣ беҳтар шуд, ӯ чашмонашро кушод, вале тавре, ки маълум гардид, беҳбудӣ кӯтоҳмуддат будааст. Андаке, Сарвиноз бо фикри бӯҳрон паси сар шуд, нафаси худро рост карда буд, ки пагоҳии 5 март кормандони тиббии беморхона ба ӯ хабари мулҳишро расонанд-Сафаралӣ вафот

кард. Хешовандон Сарвинозро аз зери дастонаш гирифтаанд, ӯ ҳис мекард, ки замин аз зери пояш меравад, дар сараш суханони духтур акси садо медоданд; «Сафаралӣ вафот кард». Андаке ба худ омада, зан марҳумро диданӣ шуд, вале кормандони милитсия дар наздики буда, даромадгоҳ ба палатаи терапияи интенсивиро бастанд. Дар ин муддат ҳасади Санговро аз тариқи баромадгоҳи дигар пинҳонӣ аз хешовандон ба мурдахона (морг) барои ҷок кардан бурданд. Баътар ҳасади ӯро барои дафн кардан ба хешовандон супорданд.

Дар муддати он чанд соате, ки байни дастгир кардани Сангов ва бо ҷароҳатҳои сершумори ҷисмонӣ ба беморхона ба шӯъбаи реаниматсия бурдани ӯ чӣ рӯй доданаш мумкин буд? Хешовандони ӯ боварӣ доранд, ки дар шӯъбаи милитсия ӯро таҳти лату кӯби бераҳмона ва шиканча қарор додаанд.

Версияи муҳолифро мақомоти ҳифзи ҳуқуқ пешниҳод карданд. Сангов гӯё худкуши карда бошад, ӯ худро дар бинои шӯъбаи қорҳои дохилӣ аз зинапоя партофта, бо сараш ба девор бархӯрдааст. «Ба ӯ муяссар гардид, ки худро халос кунад ва аз ошӯнаи дуҷум худро берун партояд, ва баъди он, ки ӯро дастгир карда, ба кабинет дароварданд, дубора халос шуд ва сараш ба девор зад, ки ин боиси ҷароҳатҳои марговар гардид», – изҳор намуд прокурор дар суд.

Яъне, мақомоти расми ҳамаро тавре шахр доданд, ки Сангов дар марги худ ҳудаш гунаҳгор буд, гуноҳи кормандони шӯъбаи қорҳои дохилӣ танҳо дар он аст, ки дуруст назорат накардаанд.

Маросими дафн ва маъракаи аввалини ёдбуд гузаштанд, 11 март акнун аллакай зани бевамондаи марҳум Сангов шаҳодатномаи аз ҷониби Маркази ҷумҳуриявии ташхиси (экспертизаи) тиббии судии Вазорати тандурустӣ додашударо, ки бо ҳамон рӯз санагузорӣ шуда буд, гирифт. Хулоса дар асоси экспертизаи тиббии судие, ки дар мурдахона (морг) гузаронида шуда буд, дода шудааст.

Дере нагузашта прокуратураи ноҳияи Сино аз рӯи далели вафоти Сангов парвандаи ҷиноятӣ оғоз намуд ва ба ду корманди шӯъбаи қорҳои дохили Сино-1 ба сарваколатдори

оперативии шӯъбаи кофтукови чиноятӣ Абдурахмон Ёқубов ва Қодир Ҳасанов барои хунукназарӣ айбнома пешҳод намуд. Идораи ҳуқуқӣ инсон ва роияи қонуният, созмони ҳифзи ҳуқуқи Amnesty international (Афви Байналмиллалӣ) ва як қатор дигар ташкилотҳои ғайриҳукумати ҳукуматдоронро ба тафтишоти дақиқӣ ҳодисаи мазкур таъмин намудани тафтишоти судии мустақил, беғараз ва одилона ва ҷазо додани шахсони гунаҳкор даъват карданд. Вале дар асл чунин баромад, ки муфаттиш бо ҳар тавр ҳалли ягон масъаларо кашол меод, дархостҳои адвокат ва тарафи ҷабрдидаро қабул намекард. Адвокат маҷбур буд талаб намояд, ки парвандаи чиноятӣ барои тафтиши минбаъда ба Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ба прокуратураи шаҳри Душанбе супурда шавад. Дар натиҷа парванда барои тафтишӣ минбаъда ба прокуратураи пойтахт супурда шуд. Вале моҳи июни соли 2012 парвандаи чиноятӣ нисбати Ёқубов ва Ҳасанов дар асоси санади афви умумӣ (бахшиши ҷазо) қатъ карда шуд.

Сарвиноз бисёр вақт соли 1993-ро ба ёд меорад, ҳама вақт ӯ навакак омӯзишгоҳи касбии техникро хатм карда буд ва ба маркази тиҷоратии аз ҳама бунуфузи пойтахт – фурушгоҳи марказии (ЦУМ) ба таҷрибаомӯзӣ мерафт. Хоҳари Сафаралӣ онҳоро ба ҳамдигар шинос кардан хост. Ин насибу тақдир будааст, мегӯяд Сарвиноз, ӯ бо як дидан ба Сафаралӣ ошиқ шуд. Сафаралӣ низ аллакай ҳаёти худро бе Сарвиноз тасаввур карда наметавонист. Даре нагузашта онҳо тӯй караданд, ки дар он меҳмонон ба наварӯсон зиндагии якҷояи хушбахтона ва умри дароз орзу карданд...

Соли 1996 дар оилаи онҳо писар таваллуд шуд-Суннатullo. Ҳоло ӯ дар коллеҷи алоқа дар курсӣ якум таҳсил мекунад. Онҳо духтар орзу мекарданд, ва бинобар ин ҷияни худ Фирӯзаро аз хурдсоли ҳамчун фарзанди худ калон кардаанд. «Дар оилае, ки як кӯдак ҳаст барои дигараш ҳам ризқ пайдо мешавад», – гуфта, ҳамсарон ҳардуи онҳоро бо навозишу ғамхории якхела фаро мегиранд.

Сарвиноз нақл мекунад, ки оилаи онҳо калон буд, ва ҳамаи ташвишҳои хӯронидани хешовандон дар гардани Сафа-

ралӣ будаанд, падару модари пиронсол буданд ва дар оила аслан ғайри ӯ каси дигар кор намекард. Гуруснагӣ намекашидем, вале рӯзхое буданд, ки камарро сахт бастан лозим меомад.

Як муддат Сафаралӣ дар трести манзил дар шаҳри Душанбе кор мекард. Вале кораш омад накард, ва ӯ дам нагирифта, саломатии худро дарег надошта дар ҳама чиз сарфаҷӯи намуда, кор мекард. Тамоми рӯз дар сохтмон кор мекард, бегоҳӣ бошад шитобон ба нонвойхона рафта хамир мешурид. Ҳар моҳ мунтазам ба хона пӯл мефиристод, медонист, ки умеди оила танҳо ба ӯ буд. Ҳатто роҳашро ёфта тини зиёдатири чамъ мекард ва бо имконияти аввалин феврал ба хабаргирии цигарбандони худ меомад.

Вале чунин низомӣ бешавқатонаи кор ва сарфаҷӯӣ дар ҳама ба саломатии ӯ таъсири худро расонидаанд. Сафаралӣ бо проблемаҳои меъда рӯ ба рӯ гардид, соли 2005 ӯ барои ҳамеша ба Тоҷикистон баргашт, барои амалиёти ҷарроҳӣ гузаронидан ба беморхона хоб кард, баъди ҷарроҳӣ духтурон иҷрои корҳои вазнинро ба ӯ қатъиян манъ карданд. Бо вучуди ин ӯ бекор нишаста наметавонист, ҳамеша дар «довуғеч» буд: гоҳ таксӣ меронд, гоҳ бо дигар кор машғул мешуд.

Сафаралӣ якҷоя бо занаш Сарвиноз зиёда аз як сол дар мағоза кор кард, ҳар рӯз аз соати 8 субҳ то 11 шаб, бе рӯзҳои истироҳат. Вале мағозаро барҳам доданд ва Сафаралӣ дубора сари чанбараки (рули) мошин нишаст ва таксиронӣ мекард.

Як бегоҳӣ ба сари Сарвиноз фикр омад-чӣ мешавад, ки агар бизнеси (тиҷорати) худро кушоем, ва дигар аз ҳеч кас вобаста надошта бошем? Сафаралӣ ӯро дастгирӣ намуд, як утоқи хонаи худро онҳо ба дукончаи тиҷоратӣ табдил доданд, ки дар он ҳар хел майдаю чуйда мефурӯхтанд ва «хот-доғҳои» ба ҳама писандомадаро тайёр мекарданд.

Корҳо оҳиста-оҳиста ба боло рафтанд, вале, баъди як сол соҳибкорони навкор бо проблемаҳо рӯ ба рӯ шуданд: гоҳ сардори милитсия қитъавӣ (участковий) «ҳақ» талаб ғидоз фишор мероранд, гоҳ дигарон...Баъд Сарвиноз низ касал шуд. Сафаралӣ маҷбур шуд дуконро ба иҷора диҳад. Ташкил кардани тиҷорат

онҳора ба қарзҳои хӯрд кашид, ва онҳо наметавонистанд корро партоянд. Сарвиноз бо табассуми нозук ба ёд меорад: «Ҷамеа ба ҳама ба қадри тавоноӣ ёри мерасонад. Беғаразона кӯмак мекард, бар ивазаш чизеро интизор намешуд. Ба касе зиён намерасонид. Ӯ ба ман ба тамоми оила хеле вафодор буд: Баъдан «шом» (намози шом) ба ҳеҷ кучое намерафт, ва ҳатто агар аз хона берун баромадани мешуд, огоҳ мекард. Ӯ ҳамеша дар канори оила будан ва яқоя вақт гузарониданро нағз медид».

Сӯҳбати мо ба ҳар ҳол ба он рӯз, 1 март соли 2011 дахл кард. «Як рӯзи муқаррарӣ буд, ноништа кард ва ба ҳавли баромад. Ман аз паси ӯ баромада дидам, ки ӯ мошин мешуяд. Мошини худро ӯ «арусак» меномид. Вақте, ки ман аз вай пурсидам, ки дар ин барвақти ва хунукӣ мошин шустан чӣ лозим, ӯ ҷавоб дод, ки меҳодад «арусакӣ» худро бо дигар мошин иваз кунад, мошинро шуста шуда, вай гуфт, ки барои савдо меравад ва аз ман хоҳиш кард, ки то баргаштани ӯ об тайёр (гарм) кунам, ӯ омада оббозӣ мекунад ва ба рӯзи таваллуди ҷияни худ меравад. Мо доим ба он ҳайрон мешудем, ки Сафаралӣ ҳамеша рӯзҳои таваллуди ҳамаи хешовандон ва наздикони моро дар хотир дорад, ва ҳеҷ вақт табрик кардани онҳоро фаромуш намекард. Тақрибан соати 9 саҳар вай ба мошини худ савор шуда рафт. Тавре, ки ҷияни мо Маҳина ба ман гуфт, андаке баъдтар пас аз он, ки Сафаралӣ рафт, ба хонаи мо Қувваталӣ-хешӣ дури мо, ки ба тонировкаи мошинҳо машғул буд омада аз Маҳина пурсидааст, ки Сафаралӣ дар кучо аст. Ӯ ба вай ҷавоб додааст, ки Сафаралӣ дар мошини худ ба кучое рафт. Он гоҳ Қувваталӣ аз Маҳина хоҳиш кардааст, ки ба касе нагӯяд, ки ӯ ба хонаи мо омада буд ва Сафаралиро пурсида буд», – мегӯяд Сарвиноз.

Дар ин муддат, Сафаралӣ дар бозор мошини тамғаи «Леганза»-и худро ба «Опел» иваз мекунад. Вале «Опел» дар ҳолати гашт набуд, ва Сафаралӣ ба ҷияни худ телефон карда, хоҳиш мекунад, ки ба назди ӯ равад ва мошинро кашола (ядак) карда, ба таъмиргарӣ мошин бурда расонад. Яқоя бо ҷиян онҳо мошинол ядак карда расониданд, баъди ин Сафаралӣ ҳис кард, ки ӯ гурусна аст. Вай ҷияшро даъват кард, ки ба хонаи

мо даромада ягон чиз хӯранд, вале ӯ кори фаврӣ дорам гуфта, рафт. Сафаралӣ пиёда рафта истода, нақшаҳои минбаъдаи худро фикр мекард, ҳамин лаҳла аз парк Қувваталӣ мебарояд ва бо гапҳои дар бораи он, ки шишаҳои мошини навро ҳатман сиёҳ кардан зарур аст, гаранг мекунад. Сафаралӣ аз ӯ ҳамчун аз пашшаи хира халос шуд, ва ба назди хона расида, ҳамсояҳоро дид. Аз рӯи анъанаи шарқӣ аз ҳолу аҳвол ва корҳои онҳо пурсон шуд. Аз фурсат истифода карда, Қувваталӣ дуртар шуда ба касе телефон карда хабар дод, ки «Вай дар инҷо аст». Баъди чанд лаҳза якбора якчанд кас дар либоси муқаррарӣ ҳамла карда, Сафаралӣро печонда гирифтани шуданд. Вай худро халос карда, ба ҳавлии хонаи худ давид, ин шахсони номатълум ӯро дарёб карда лату кӯб кардан ва гирифта бурданд...

«Дар бораи он, ки баъд чӣ шуд, Шумо аллакай медонед», – ғамгинона гуфт Сарвиноз, ашкҳои худро ба зӯр нигоҳ дошта. Вале, аз афташ хотираҳо ҳанӯз чандон тозаеанд ва дарду алами талафот ба андозае бебоздошт аст, ки селоби ашк аз рухсораҳои ӯ резон шуд.

Зиндагӣ бо талафати ҷуброннопазир

Ман ба ӯ рӯймолчаи қоғазиро дароз кардам ва мехостам, ки мусоҳибаро катъ кунам, вале зан хушу хаёли худро ба якҷо монда, идома дод: «Аллакай ду сол гузашт, вале ман то ба ҳол ба худ омада наметавонам, ман то ба ҳол гӯё гум шудаам... Аҳволам хеле бад аст мегӯянд, ки вақт табобат мекунад, он беҳтарин табиб аст. Вале он бо кадом сабабе нисбати ман бе-рахм аст ва ҷароҳатҳои маро ҳеҷ гуна табобат намекунад. Бо писари ман чӣ мешавад, бо мо чӣ мешавад? Мо акнун такягоҳ надорем. Тамоми сахтиҳои рӯзгор, ки баъди марги шавҳарам ба зимаи ман бор шудааст дар муқоиса бо он, ки ман аз даст додам-такягоҳи худ ба ними худ, ҳеҷ чизанд.

Ҳангоми таҳияи китоб маълум шуд, ки ҳамсари Сангов та-вассути суд аз Вазорати корҳои дохилии Тоҷикистон ҷуброни пули зиёни маънавӣ ва моддӣ дар натиҷаи аз даст додани саробони ягонааш гирифтааст. Суд мақомоти ҳифзи ҳуқуқро вазифадор кардааст, ки ба ин зан 46,5 ҳазор сомонӣ (худуди 10 ҳазор доллар) пардохт кунад.

Бо фикрҳои оянда, вале бе Сафаралӣ

Қиссаи №4: Баҳромиддин Шодиев

Шаҳри Душанбе, 17 октябри соли 2011. Он рӯз се нафар кормандони милитсия дар тан либосӣ граждани ва бо ҳамроҳи нозири минтақавӣ Баҳромиддин Шодиеви 28-соларо дар даромадгоҳи хонаашон дастгир карда, ба шӯъбаи милитсияи ноҳияи Шоҳмансури пойтахт бурданд. Бади чанд муддат кормандони милитсия ба модари Баҳромиддин занг заданду талаб намуданд, ки ба онҳо 800 сомонӣ, ки ӯ бояд он рӯз ба клиника барои муолиҷаи писараш мебурд, биёрад. Баҳромиддин аллакай муддати дароз аст, ки маводи нашъа истеъмол мекунад ва он субҳ, дарду азоби навбатиро аз сар гузаронида, аз модараш хоҳиш намуд, ки ӯро ба клиникаи норкологӣ барои муолиҷа барад. Аз афташ ӯ дар бораи пӯлҳои дар дасти модараш буда ба кормандони милитсия гуфтааст. Кормандони ШКД ба модари Шодиев гуфтанд, ки ин пӯлҳо дуздидаанд, ва ба сифати далелҳои шайъӣ бояд дар ихтиёри онҳо бошанд.

Зан танҳо хоҳиши як чизро дошт, то ки писарашро озод кунанд, бинобар ин дарҳол ба шӯъбаи милитсия омада 800 сомониرو ба кормандони милитсия дод. Ӯ дар бораи ҳуқуқҳои худ маълумоти кофӣ надошт, бинобар ин фурсати талаб намудани ҳуҷҷатӣ дахлдорро надошт. Бо вучуди ин, минбаъд он пӯлҳо ғайб заданд, ва зан онҳоро дигар надид.

Давоми се рӯз Шодиев дар бинои ШКД нигоҳ дошта шуд, ба ҳешовандонаш иҷозат дода намешуд, ки ба назди ӯ дароянд. 20 октябр шахси дастгиршударо ба шӯъбаи реаниматсияи Маркази миллии тиббии «Қараболо» дар ҳолати беҳӯшӣ оварданд. Барои фавран ҷарроҳӣ кардани Шодиев бинобар бардоштани ҷароҳати вазнини косахонаи сари ӯ розигии падару модараш зарур буд. Ба кормандони милитсия зарур омад, ки дар мавриди дар ҳолати вазнин ба беморхона овардани Шодиев ба модари ӯ хабар диҳанд.

Дар рӯзи дуҷоми баъд аз ҷароҳӣ Баҳромиддин ба ҳуш омад ва таҳти назорати кормандони милитсия ӯро ба палатаи умумӣ гузаронданд. Тамоми ин рӯзҳо модараш дар наздаш буд, Баҳромиддин бошад, гӯё лаҳзаҳои охирини ҳаёти худро

назди модар ҳис мекарда бошад, ўро меҳрубона ба оғуш гирифта гўшашро мемолид, тавре ки дар аёми дури кўдакӣ инро дўст медошт. Дили модар аз ҳисси хатар меларзид, вале ў аз сар фикрҳои бадро дур мекард.

Дар ин рӯзҳо онҳо ҳама вақт дар назди якдигар буданд, модар ва писар. Баҳромиддин бо беҳоливу дард мубориза бурда, меҳост ба модараш дар бораи чизҳои зиёде нақл кунад. Модараш бошад аз вазъи саломатии писараш дар ташвиш буда, аз ў хоҳиш мекард, ки ў камтар гап занад ва худро хаста накунад.

Вале фурсат ёфта ба модараш нақл кард, чӣ тавр ўро кормандони милитсия бераҳмона лату кўб карданду маҷбур мекарданд, ки ў гуноҳоро, ки содир накардааст, ба дўш гирад. Ў нақл кард, ки нисбати ў қувваи барқ истифода намуданд, ва даҳонашро ба скоч маҳкам карданд, то ки садояшро касе нашунавад. Бо овози паст ў бо модараш гуфт, ки Ҳангоми беҳӯш буданаш ў тавонист, ки гуфтугӯи байни кормандони милитсияро шунавад, «Агар ягон ҳодиса рӯй диҳад мегўем, ки дастгиршуда дар натиҷаи аз ошёнаи дуҷуми бинои ШКД худро партофтан ҷароҳат бардошт».

Кормандони милитсияе, ки назди ў навбатдорӣ мекард сўҳбати онҳоро шунида дар ташвиш афтид. Ҳамин, ки модар бо писараш хайру хуш кард ва аз палата берун шуд, ў пой-афзоли худро кашида бо он ба лабу даҳони Шодиев заданро сар кард.

Рӯзи дигар Баҳромиддин дар мавриди ин ҳодиса ба модараш нақл кард ва аз ў тавалло намуд, ки дигар ба назди ў наояд, зеро «ўро боз латуқўб мекунанд». Баъд аз чанд рӯз вазъи саломатии ҷавон бадтар шуд, ва ўро дубора ба шўбаи реаниматсия гузаронданд. Ў ҳамин тавр ба хуш наомад ва 30 октябр аз дунё чашм пушид.

Аввалин шуда дар бораи ин ҳодисаи фоҷиавӣ рӯзнома-нигороне, ки аз мақомоти ҳифзи ҳуқуқ доир ба ин ҳодиса шарҳу эзоҳот ва оғоз намудани тафтишоти дақиқро талаб намуда буданд, навиштанд. ВКД-и Тоҷикистон дар ин ҳолат низ ба таври расмӣ ҷавоб дод, ки Шодиев баъд аз дастгир

шудан худро аз ошёнаи дуҷоми бинои ШКД партофтааст. Хешовандону наздикони Баҳромиддин боварӣ доранд, ки аз онҳо асли воқеъиро пинҳон медоранд ва Баҳромиддинро дар шӯъбаи милитсия ба таври бераҳмона мавриди лату кӯб ва шиканҷа қарор додаанд.

4 ноябри соли 2011 ВКД-и Ҷумҳурии Тоҷикистон гузориш дод, ки аз рӯи натиҷаҳои тафтишоти дохилӣ бинобар марги Баҳромиддин Шодиев се нафар корманди ШКД-и ноҳияи Шохмансур аз қор озод карда шудаанд. Инчунин аз вазифаи ишғолнамуда муовини сардори ин шӯъбаи милитсия озод карда шуд, ва бевосита ба сардори шӯъба танбеҳи ҷиддӣ дода шуд.

Нисбати муфаттиши ШКД Абдурахмон Додов, ки аслан, танҳо бо бурдани тафтишоти айбдорӣ Шодиев машғул буд ва инчунин нисбати ду ваколатдори оперативӣ, аз рӯи моддаи «Хунукназарӣ» парвандаи ҷиноятӣ оғоз карда шуд.

Он рӯзҳо ташкilotҳои ҳифзи ҳуқуқи маҳаллӣ фаъолнокии нишон дода талаб намуданд, ки тафтишоти дуруст гузаронида шавад. Дар дархости худ онҳо зикр намуданд, ки «ин аввалин ҳолате нест, ки ҳукуматдорон расман эълон мекунанд, ки марги дастгиршуда ҳангоми кӯшиши аз ошёнаи дуҷоми бинои ШКД худро партофтанд ба вуқӯъ омада бошад».

Он рӯзҳо хешовандони Баҳромиддин танҳо ба ташкilotҳои ҳифзи ҳуқуқ ва журналистон умед доштанд. Идораи ҳуқуқи инсон ва риояи қонуният ба тарафи ҷабрдида ба таври ройгон хизматрасониҳои адвокати худро пешниҳод намуд. Ҷараёни муборизаи нобаробар бо сохторҳои ҳокимияти давлатӣ оғоз гардид. Адвокат кӯшиш кард, то ки дараҷаи кирдори содирнамудаи шахсони гумонбаршуда аз моддаи «Хунукназарӣ» ба моддаи «Баромадан аз ҳадди ваколатҳои мансабӣ» тағйир дода шавад, вале дархост қонунӣ карда нашуд.

17 феввали соли 2012 мувофиқи судӣ оғоз гардид, баъди чанд рӯз бошад судья бо дархости адвокати тарафи ҷабрдида парвандаро ба прокуратура барои анҷом додани тафтишоти иловагӣ супурд. Дар рафти тафтишоти барқароргардида, моҳи сентябри соли 2012, қисмҳои маводҳои парвандаи ҷиноятӣ нисбати ду ваколатдори оперативӣ «бинобар вучуд надо-

штани таркиби чиноят» қатъ карда шуданд. Ҳамин тарик, ба суд танҳо парванда нисбати муфаттиш Додов, ки аз рӯи модадаи «Хунукназарӣ» гунаҳгор дониста мешуд, пешниҳод карда шуд. Ба нисбати ӯ ҳукми маҳрум карданаз озода ба муҳлати 2 сол бо адо намудани ҷазо дар колонияи сукунат баробар шуд.

Адвокати тарафи ҷабрдида Гулҷеҳра Холматова ҳукми судро «беасос ва ғайриқонунӣ» ҳисобид. Дар мусоҳиба бо ВАО ӯ гуфт: «Аз ҳуди аввал арзёбии чиноят нисбати судшаванда ба таври дуруст анҷом дода нашуда буд. Илова бар ин, ду нафар ваколатдори оперативӣ, ки нисбаташон бинобар дар кирдорҳои содирнамудаашон мавҷуд набудани таркиби чиноят қарор оид ба қатъ кардани парванда бароварда шуд, бе ҷазо монданд».

«Баҳромиддин фарзанди нахустинам буд, – ба хотир меорад модараш Ниёзбиби Буриева. – Аз таваллуд шуданаш, ки 2 июли соли 1983 буд, ӯ кӯдаки ширинрӯяк буд. Духтурон ваҷд омада буданд, ки ҷуни писараки зебо ба дунё омадааст, ва бинобар ҳамин ба ман лозим омад, ки ба дасташ муҳраи чашмӣ бандам».

Модари Баҳромиддин ва ҷияни ӯ

Ў нақл кард, ки Баҳромиддин кӯдаки меҳрубон ва ба модараш хеле дилбаста буд, одате дошт, ки вақти хобравӣ гӯши модарашро мемолид, вақти аз хоб бедор шуданаш бошад, рухсораашро силла мекард. Ў ҳайвонотро низ дӯст медошт – сағ ва гурбаҳои ҳавлигириро. «Онҳо низ мавҷудоти зиндаанд ва онҳо низ дард ҳис мекунанд», – мегуфт Баҳромиддини хурдсол ҳангоми аз ҳамсолини бадахлоқи худ ҳимоят кардани онҳо.

Писарбача аз хурдсоли ба ҳар чизе, ки қулай меафтид мустиқӣ менавохт-китоб, тахтачаи ошхона, тоқчаи пешӣ тиреза, ва ӯ тавре менавохт, ки ба гӯши аҳли хонавода садои фораи мерасид. Падараш мақбур шуд, ки ба Баҳромиддин таблақ тӯҳфа кунад. «Хурсандии ӯ ҳадду қанор надошт, он вақт ӯ дар синфи яккум меҳонд, – ба хотир оварда мегуянд Ниёзбиби. – Ҳамноми фикр мекарданд, ки ӯ қалон шавад, таблақзан мешавад».

Вале дар насибаш набудааст. Ғайр аз Баҳромиддин дар оила боз чор фарзанд буд. Сол аз сол ба падару модар таъмин кардани оила душвортар мешуд. Соли 2001, дар синни ҳадаҳсолагӣ писарбача ҳамроҳи модараш бо мақсади қорқунӣ ва ба даст овардани даромад ба Россия, ки дар он ҷо мисли ӯ қавонони ҳамватан ҳазорҳо нафар буданд, сафар кард.

Баъдан Баҳромиддин мақбур шуд, ки ба ватан баргардад, дар ватан ӯро бекорӣ ва ояндаи номаълум интизор буд. Писари гаправ буд, аз ин рӯ ба писарони бадахлоқ якҷоя шуда ба истеъмол кардани маводи нашъа шурӯъ кард. Барои дастрас кардани маводи нашъа маблағ надошт ва боре ҳудаш нафаҳмида, ки ин чӣ тавр рӯй даст, ба дуздӣ мезанд. ӯро ҳаёс карданд, афв шуда аз ҳаёс баромад. Баъдан боз барои содир намудани дуздӣ дастгир шуда, дубора ҳаёс шуд. Ҳамин тавр метавон ба таври қӯтоҳ дар бораи ҳаёти Баҳромиддин сухан гуфт. Вале дар ҳаёти ӯ рӯзҳои хушбахтӣ ҳам рӯй даданд – тӯйи хонадоршавиаш, ба дунё омадани фарзанди нахустинаш.

Моҳи октяри соли 2011 Баҳромиддин аз модараш илтиҷо намуд, ки ба ӯ имконияти охири ба ҳаёти солим баргаштаниро диҳад, аз модараш талаб кард, ки барои дар клиникаи

нарколоғӣ табобат гирифтан ба ӯ пӯл диҳад. Ҳоло чунин ме-
намояд, ки гғе ба амали гардидани ин нақшаҳо қисмати бад
монет шуд...

«Барои ман ба хотир овардани он рӯзҳое, ки писарм аз
дунё гузашт хеле мушкил аст, – мегӯяд модараш. – Бале ӯ дар
зиндагиаш ба хатогӣ роҳ дод, вале ин наметавонист барои
кормандони милитсия баҳонаи ба дӯши ӯ яку якбора «бор
кардани», 21 (!) далели дуздӣ гардид ва бо ҳамин тарз миқ-
дори ҷиноятҳои ошкоргардидаро аз ҳисоби шахсони заиф ва
қаблан судшуда зиёд намоянд. Шиканча-барои ба даст овар-
дани баёнот ба бастани парвандаи ҷиноятӣ аз ҳама роҳи осон
аст. Ва Баҳромиддинқурбонии чунин система гардид».

Моҳи ноябри соли 2013 Суди ноҳияи Исмоили Сомо-
нии шаҳри Душанбе ВКД ҶТ-ро уҳдадор кард, ки ба модари
Баҳромиддин Шодиев 14 ҳазор сомонӣ (он замон ҳудуди 3
ҳазор доллари ИМА) ҷуброни зарари моддӣ ва маънавӣ пар-
дохт намояд. Моҳи феввали соли 2014 Прокуратураи ноҳияи
И. Сомонӣ хост аз болои қарори суд эътироз орад, аммо кол-
легияи кассатсионии Суди шаҳри Душанбе эътирози проку-
рорро рад кард.

Қиссаи №5: Исмоил Бачаҷонов

Зани ҷавон дар сар рӯймоли милли аксҳои (расмҳои) оилавиашро як ба як тамошо мекунад: «Ана ин мо дар майдони асосии пойтахт, дар ин ҷо мо бо фарзанди нахустинашон, инҳо бошанд ҳар се фарзандонамон»...

Ӯ каме барои худро аз таасуроти хотираҳо ва гирякунӣ ором намудан бозмеистад. Ҳоло ҳаёти Сарвинисо Гулова куллан тағйир ёфтааст. Ӯро аз ин пораи хушбахтии оилавӣ маҳрум сохтанд, ва айнӣ ҳол ӯ бевазан аст, Шавҳараш, Исмоил Бачаҷоновӣ 32-сола бошад моҳи январӣ соли 2011 дар тавқиғҳои тафтишотӣ №1 шаҳри Душанбе дар натиҷаи мавриди шиканҷа қарор гирифтанд, ҳалок шуд.

Бачаҷонов соли 2007 барои мубодилаи ғайриқонунии маводи нашъа ба муддати 6,5 сол аз озодӣ маҳрум карда шуд ва дар калонияи низомӣ пурзур адои ҷазо менамуд, соли 2011 роҳбарияти калония ба қароре омад, ки низомӣ нигоҳдории маҳбус Бачаҷонов барои адои минбаъдаи муҳлати ҷазо аз низомӣ пурзӯр бо тасвиати «барои ба таври мунтазам вайрон намудани тартибот» ба низомӣ маҳбус тағйир дода шавад.

Ҳангоми рӯй додани воқеа Бачаҷоновро ба тавқиғҳои тафтишотӣ оварданд ва бояд ӯро аз он ҷо ба маҳбасхонаи дорой низомӣ дахлдор интиқол менамуданд. Тибқи нишондодҳои кормандони тавқиғҳои тафтишотӣ (СИЗО), Бачаҷонов нисбати қарори қабулкардаи суд доир ба тағйир додани низомӣ адои ҷазои изҳорӣ норозигӣ ва даъво намуд, ва бинобар ҳамин онҳо, гӯё бо мақсади тарбиявӣ ӯро саҳт лату кӯб карданд.

Қароҳатҳо вазнин буданд ва бинобар ҳамин ӯ дар роҳ ҳангоми интиқол додан ба маркази тиббӣ вафот кард.

Сарвинисо нақл кард, ки он рӯз ҳамроҳи фарзандонаш дар хона назди телевизор нишаста буд. Ва ногоҳ занги телефонӣ шуд. Корманди калония ба зан гуфт, фавран ба СИЗО, ки Бачаҷонов ба он ҷо интиқол доданд, биёяд ва илова кард, ки шавҳари ӯ дар ҳолати вазнин қарор дорад.

«Он вақт ӯ аллакай мурда буд, вале ба ман инро нагуфтанд. Аз ин ҳодисаи фоҷиавӣ ҳамаи хешовандон хабар доштанд, ғайр аз ман Фарзандони калониамро дар хона мондаму аз ҳама хурдиашро бо даст гирифта баромадам, он рӯз ё яқсола шуда буд, ба хонаи хушдоманам омадам. Ҳамаи хоҳарони шавҳарам он ҷо буданд, ҳама гиряву нола мекарданд. Ман гуфтам, ки биеед такси мегирему ба СИЗО меравем, саломатии Исмоил саҳт вазнин шудааст. Яке аз хоҳарони шавҳарам ба наздам омада, маро оғӯш гирифта гирякунон гуфт:»Худатро ба даст гир, шавҳарат мурд». Ман аз хӯш рафтам, фарзандам аз дастам афтид. Бо истифодаи валеринка маро ба хӯш оварданд. Ман ба худ мегуфтам: «Чӣ тавр мурд? Ман рӯзҳои наздик бо ӯ гап зада будам, ӯ аз ҳеҷ чиз шикоят надошт», – он рӯзи саҳтро ба хотир оварда мегӯяд Савринисо.

Вақте ки ҷасади Исмоилро ба хона оварданд, ӯ кафанро кушод, ва ҳолаташ бад шуд – дар тамоми қисматҳои баданаш пайҳои сиёҳу кабуд дида мешуд, дастонаш, махсусан дасти чапаш саҳт варам карда буд, биниаш бошад осеб дида буд. Шахсоне, ки ўро гӯр карданд, баъдан ба Савринисо нақл карданд, ки ҳангоми ба хок супурдани ҷасад аз ҷароҳате, ки дар қисмати сараш буд ҳанӯз хун мерафт ва аз кафан гузашта буд...

Аз рӯи далели мазкур Прокуратураи генералӣ парвандаи ҷиноятӣ оғоз намуд. Дар ҷараёни тафтишот муайян карда шуд, ки ба марги маҳбус Бачаҷонов якчанд шахсони мансабдор даст доштанд.

Моҳи сентябри соли 2011 суди се нафар кормандони СИЗО-и Вазорати адлия баргузор гардид. Ду нафари онҳо дар расонидани зарари вазнин ба саломатӣ бо сабаби беэҳтиётӣ, ки боиси марги маҳбус гардидаст ва суистифода аз мақоми ишғолнамуда айбдор доништа шуданд. Нисбати онҳо ҳукми аз озодӣ маҳрум кардан ба муддати 8 сол бароварда шуд, вале бо истифодаи афв ин муҳлат тоб сол кам карда шуд. Нисбати айбдоршавандаи сеюм бошад барои хунукназарӣ ҳукми маҳрум кардан аз озодӣ ба муҳлати се сол муқаррар карда шуд, вале бинобар татбиқи санади афв ӯ аз ҷавобгарӣ озод карда шуд.

...Савринисо, мисли қисми зиёди духтарони деҳот, дар мақтаи миёна танҳо то синфи 6 тахсил кардааст. Ӯ ҳеҷ гоҳ дар ягон ҷой кор накардааст, бинобар ҳамин ӯро бо фарзандонаш шавҳараш, ки дар бозори калони фурӯши масолеҳи сохтмони «Султони Кабир» кафшергар шуда кор мекард, таъмин менамуд. Ҳар рӯз баъд аз кор ӯ ба хона бо борхалтаҳои пур аз маҳсулоти хурока бармегашт...

Рӯзҳои оддӣ зиддагии ҳаррӯзаи Бачаҷонов

Баъд аз марги шавҳараш ба ӯ лозим меояд, ки дар ҳама чиз сарфачӯӣ карда, бо як кӯмакпулие, ки ба чор нафар ба рои аз даст додани саробони оила дода мешавад ва он ҳамагӣ 316 сомонӣ, қариб 65 доллари ШМА-ро ташкил намояд, рӯз гузаронад.

«Дар шароити ҳозира 316 сомонӣ чӣ мешавад? Илова бар ин, имсол духтарчаам ба мактаб меравад, Ман доимо фикр мекунам, ки шиками онҳоро чӣ тавр сер кунам, аз кучо маблағ ёфта ба онҳо сару либоси мактабӣ харам», гиламандона меғӯяд зан.

Айни замон ӯ ба кор баромада наметавонад-фарзандонаш ҳоло хурдсоланд, аз ҳама хурдиаш сесола шуд, фарзандони калониаш бошад 7 ва 6-сола мебошанд. «Орд, равған, сабзавот – ёрдампулӣ ба ҳамаи ин харҷ мешавад. Имконияти харидани дигар маҳсулотро надорем», – меғӯяд Савринисо.

Рӯз аз рӯз зиндагӣ душвор мегардад ва дар баҳори соли 2012 Савринисо бо аризаи даъвогӣ ба суд оид ба ҷуброн намудани товони зарари маъннавӣ моддии бинобар марги сарпарастии ягонаи оила расида, муроҷиат намуд.

Моҳи июни соли 2012 дар суди ноҳияи Исмоили Сомонӣ пойтахт ҷаласаи судӣ аз рӯи аризаи даъвогии бевазани Исмоил Бачаҷонов оғоз гардид, зан дархост намуд, то ки ба ӯ товони зарар аз муассисаи пенитенциарӣ рӯёнида шавад. Баъдан бо пешниҳоди ҷавобгар, Сарраёсати иҷроии ҷазои ҷинояти Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, созишномаи мусолиҳа баста шуд ва ба сифати товони зарар ба зан танҳо 30 ҳазор сомонӣ, ё 6 ҳазор доллари ШМА пардохт карда шуд.

Зан нақша дорад, ки баъди якчанд вақт метавонад дар хона кор кунад. Вале барои ин ба ӯ зарур аст, ки касби дахлдорро омӯзад, сартарош, ошпаз ё дӯзандагӣ. Дар ташкилотҳои байналмилалӣ барои занони камбизоат чунин лоиҳаҳо амалӣ карда мешаванд, ва Савринисо умедвор аст, ки ягон кас ба ӯ барои касбомӯзӣ ва барои дар оянда даромад ба даст овардан, кӯмак мекунад.

«Шавҳари ман хеле инсонӣ хуб буд, – бо меҳрубонӣ ба хотир меорад ӯ. – Мо дар якҷоягӣ 8 сол зиндагӣ кардем, ва ӯ боре ҳам маро наранҷондааст. Рӯзҳои ид ба ман тӯҳфа ҳада мекард – ҳатто агар шароити иқтисодӣ бад ҳам мебуд, ӯ ба ман ин нигоҳ накарда ба ман тӯҳфа меҳарид, ақаллан «иринка» (шиппақҳои маъруф дар деҳот) тӯҳфа мекард».

«Дар хотир дорам он вақтҳое, ки мо таваллуди фарзанди нахустинамонро интизор будем. Вақте дарди таваллудкунӣ фаро расид, ҷӣ тавр ӯ хурсанд шуда буд. Маро ба беморхона бурда худаш аз хурсандӣ тамоми маҳалро аз таваллуди фарзандаш хабардор кард! Вале маълум шуд, ки ҳоло вақти таваллудкунӣ фаро нарасида будааст ва маро ба хона ҷавоб

доданд. Рӯзи дигар, вақте, ки ман ба маӯоза барои харидани қанди сафед даромадам, фурушанда бо ҳайрат нигоҳ карда аз ман пурсид: «Чӣ тавр? Магар ту таваллуд накарда будӣ?». Танҳо баъди ду рӯз писарамон Иброҳим ба дунё омад. Шавҳарам ба таваллудхона бо дастаи гул торт ва шампан омада маро ба хона бурд», қисса кард зан.

Баъдан духтарчаамон Нозия ва писараммон Исроил таваллуд шуданд. Исмоил хеле фарзандонашро дӯст медошт, кушиш мекард, ки онҳо бе ягон камбудӣ ба воя расанд. Ӯ худро хушбахт ҳис менамуд, ки чунин оилаи калон дорад, се фарзанд. Зеро дар айёми кӯдакӣ ӯ қариб ки танҳо буд, фақат як бародари ӯйга дошт, ки модару падараш нисбати ӯ меҳрубони хеле зиёд доштанд. Ба Исмоил дар оила тамоман аҳмият намедоданд. Ӯ чун растанӣ калон мешуд, кӯшиш менамуд, ки дар хона ба назари ягон касе аз аъзои оилаашон натобад. Аз ин рӯ ҳолати ӯро дарк менамудам, вақте, ки шомгӯҳо ӯ фарзандонашро ба оғӯш гирифта мегуфт: «Ман ҳамеша танҳо будам! Ин чӣ хушбахтист, ки имрӯз ман шуморо дорам!».

Фарзандоне, ки бе меҳри падар мондаанд...

Ҳоло Савринисо кӯшиш мекунад, ки барои фарзандонаш ҳам модар бошаду, ҳам падар. Вале писари хурдиаш, гоҳ-гоҳ, мепурсад: «Канӣ дадаи ман, барои чӣ дигар кӯдакон дададоранду, ман бошам не? Биёед ба бозор меравему дада меҳарем».

«Фарзандони калониам бошанд ўро чанг мекунанд, акси Исмоилро нишон дода мегӯянд: «Ана падари ту»,– мегӯяд зан.

Савринисо фарзандонашро дар рӯҳияи меҳнатдӯстиву меҳри шавқат тарбия менамояд. «Писари калониам ҳоло дар синфи дуюм меҳонад. Ў аз мактаб омада, дафтару қаламашро гирифта наздаш хоҳарчаашро, ки соли оянда ба синфи якум меравад, шинонда ба ў алифбо, навишта ва ҳисоб карданро меомӯзонад. Ба кӯча умуман намебарояд, ҳол он ки фарзандони ҳамсояҳо дарсгуреъӣ мекунанд, дар кӯчаҳо барои чамъоварӣ намудани оҳанпора, ки баъдан онро мефурӯшанд, оврагардӣ мекунанд»,– нақл кард зани бевамондаи Бачаҷонов Исмоил.

Ўро суҳанони писари калониаш осуда мекунанд: «Зик нашавед модар, ман калон мешавам Шумо ва бародару хоҳарамро нигоҳубин мекунам. Ҳамааш хуб мешавад».

Қиссаи №6: Дилшодбек Муродов

Моҳи март соли 2009 Дилшодбек Муродови 46-сола бо ҳукми суд барои мубодилаи ғайриқонунии маводи нашъа айбдор доништа шуда, ба муҳлати шаш сол аз озодӣ маҳрум карда шуд.

Ҳисобкунии солҳои дуру дарози умр дар маҳбас ОҒОЗ гардид. Дар ин ҷо ҳама чиз тибқи тартиботи қатъӣ ва равиши худ чараён дошт. Он гоҳ Дилшодбек дарк намуд, ки озодӣ – дар рӯйхати арзишҳо, вақе ки ту озод ҳастӣ, охирин аст, аммо вақте ки онро аз даст медихӣ, он дар ҷои аввал қарор мегирад. Ва пурсаброна озодиро интизор буд. Ба паси сар кардани тамоми саҳтиҳои маҳкама ба ӯ модараш, ки ҳамаи гуноҳҳои писари ягонаву цигарбандашро мебахшид, кӯмак кард.

6 августи соли 2009 рӯзи зодрӯзи Дилшодбек фаро расид. Ӯ медонист, ки модараш ҳатман ба хабаргирии ӯ меояд, ва ин воҳӯриро аз субҳи барвақт интизор буд. Ҳангоми воҳӯрдан бо модараш Дилшодбек дар ҳолати хуб қарор дошт, аз ҳеҷ чиз шикоят надошт ва ба модараш изҳор намуд, ки умедвор аст ҷанговари интернатсионалист буданашро ба инобат гирифта, ӯро барвақтар аз ҳабс озод кунанд.

Вале баъди аз се рӯз, 9 август, ба модари Муродов хабар доданд, ки писараш 8 август вафот кард. Баъдан хулосаи духтур пешниҳод карда шуд, ки дар он нишон дода мешавад, ки сабаби марги Дилшодбек Муродов сактаи дил мебошад.

Роҳбарияти муаассисаи пенитентсиарӣ ба ҳешовандони Муродов хабар дод, ки маросими мурдашӯй ва ҷаноза мутобиқи расму ойини милливу динӣ аллакай анҷом додо шудааст, бинобар ҳамин, тавсия дода мешавад, ки кафанро накушода ӯро ба хок супоранд. Аз модар ҳатто аввал ваъдаи шифохӣ гирифта, баъд ҷасади Дилшодбекро ба ҳешовандонаш супориданд.

Аксҳои писараш ҳамеша дар ҷои намоён

Дар ҷавоби хаттии роҳбарияти Сарраёсати иҷрои ҷазои ҷиноятии Вазорати адлия таҳти рақами 5/1/3-Б-13 аз 14.08 с. 2009 сабаби марги Муродов тариқи зайл шарҳ дода мешавад: «08.08.с.2009 тақрибан соати 13:00 маҳбус Муродов Д.Г., ба ҳоҷатхона даромада, мувозинати худро гум карда ба самти пеш афтид. Дар натиҷа, қисмати чапи рӯй ба фарши бетонӣ зада ҷароҳатҳои ҷисмонӣ бардошт. Ба ҳӯш омада ӯ ба маҳбусони барои кӯмак расонидан омада гуфт, ки ба ӯ ҳеҷ чиз нашудааст, ва ӯ мустақилона метавонад ҳаракат кунад. Вале, каме ба пеш ҳаракат карда, каловида ба рӯи фарши бетонӣ ҳоҷатхона ба пушт афтид, ва дар натиҷа қисмати сар ва пайвандҳои оринҷҳои дастонаш ҷароҳат бардоштанд. Баъдан ӯро ба маркази тиббӣ барои расонидани ёрии тиббӣ бурданд. Баъди аз ҷониби кормандони тиббӣ расонидани ёрии аввалия ва истеъмол кардани дору саломатии Муродов Д.Г. муътадил гардид. Ҳангоми ба сайру гашт баромадан ҳолати маҳбус Муродов Д.Г. бад шуда, аз биниаш хун ҷорӣ гардид. Ба Муродов сӯзандору карданд, ки дар натиҷаи онфишори

хуни ӯ баланд шуд. Ӯро ба Беморхонаи марказии Сарраёсати иҷроии қазои ҷиноятӣ Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол доданд, ки дар он ҷо ҳангоми гузаронидани муоинаи тиббӣ дар қисмати пойи чап, дасти чап ва тарафи чапи рӯйи ӯ ҷойҳои харошида ошкор гардиданд, ки барои ҳаёт ва саломатии маҳбус хатарнок набуданд. Инчунин тамоми қисматҳои бадани маҳбус муоина карда шуданд, ва ягон ҷароҳат ё нишонаҳои зарар ба саломатӣ ошкор карда нашуд. Сарфи назар аз кӯшишҳои духтурон, беҳтар намудани вазъии саломатии маҳбус Муродов Д.Г. муяссар нагардид ва ӯ вафот кард».

Тафсири (версияи) мазкур оид ба сабаби марги писар барои модари Дилшодбек аҷиб намуд, бо вучуди ин, он ҳилофи шаҳодати марг бо диагнози «сактаи дил» буд. Бинобар ҳамин дар мурдахона (морг) ӯ ваъдаи шифоҳии ҳудро шикаста кафанро кушод ва дар бадани писараш осори зиёди зарбу латро ошкор намуд. Дарҳол зан зарбу латҳои дар бадани писараш ошкорнамударо бо камераи телефони дастӣ сурат гирифт.

Модари Дилшодбек Муродов бо ариза ба президенти кивар бо дархости оғоз намудани парвандаи ҷиноятӣ ва ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашидани шахсони гунаҳгор муроҷиат намуд. Бо тартиби ҷорачӯӣ намудан ариза ба Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол гардид, ки дар он ҷо дар асоси далели мазкур парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи моддаи «Расонидани ҷароҳатҳои вазнини ҷисмонӣ, ки боиси марги ҷабрдида гардидаанд» оғоз карда шуд.

2 октябри соли 2009 эсгуматсияи ҷасади Муродов анҷом дода шуд. Тибқи ҳулосаи экспертизаи тибии судӣ, даст пойҳо беосеб буданд, танҳо дар қисмати пушти сар ҷои кафида, ки аз зарбаи предмети сахту кунд ё дар сурати ба қад афтидан ба вучуд омадана мумкин аст, ошкор гардид. Бо қарори муфаттиши прокуратура аз 20 декабри соли 2009 бинобар набудани далелҳои содир гардидани ҷиноят парвандаи ҷиноятӣ қатъ карда шуд.

Модари Муродовро аз қарори қабулкарда танҳо дар аввали моҳи феввали соли 2010 хабардор сохтанд. Ӯ бо ари-

за ба прокурори генералӣ бо дархости бекор кардани қарори қайриқонунии муфаттиш ва барқарор кардани тафтишот муроҷиат намуд. Аз ҷониби прокуратура қарори баровардаи муфаттиш бекор карда шуд ва парванда ҷиҳати анҷом додани тафтишоти иловагӣ ба ҳамон мақомоте, ки қарори қатъ намудани парвандаи ҷиноятиро бароварда буд, аниқтараш ба поркурори махсусе, ки назоратро дар ҷойҳои маҳрумият аз озодӣ анҷом медиҳад, фиристода шуд. Ва бидуни анҷом додани ягон амалиёти тафтишотӣ парвандаи ҷиноятӣ боз бо тасвиати «аз сабаби набудани далелҳои содир гардидани ҷиноят» қатъ карда шуд.

Ҳангоми дубора даъво овардан нисбати ғайриқонунӣ қатъ намудани парвандаи ҷиноятӣ ба прокуратураи махсус изҳори нобоварӣ карда шуд, ва аз тарафи ҷабрдида дархост намуд, ки пешбурди парванда ба муфаттишони Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон супорида шавад. Дархост қонеъ карда шуд, тафтишот барқарор гардид.

Оилаи Муродов то охир ҳақиқатро талаб мекард

Тибқи суханони модари Муродов, муфаттиши Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми вохӯрӣ бо ӯ хабар дод, ки писари ӯ на 8, балки 7 август ҷавидааст.

Дар ҷараёни тафтишоти иловагӣ аз рӯи дархости адвокат амалҳои тафтишотии иловагии такрорӣ, аз назар гузаронида-ни ҷои ҳодиса анҷом дода шуданд, ки дар натиҷаи онҳо тафсири (версияи) бардоштани ҷароҳатҳои вазнини ҷисмонӣ дар натиҷаи ба қад афтидан рад карда шуд.

Тафтишот муайян намуд, ки аз ҷониби роҳбарияти муассисаи пенитентсионарӣ ба беназоратӣ ва хунукназарӣ ҳангоми иҷро намудани вазифаҳои худ ва кӯшиши пинҳон кардани далели содир гардидани ҷинояти махсусан нисбати маҳбус, ки боиси марги ӯ дар ҳудуди муассисаи зервоҳидӣ гардидааст, роҳ дода шудааст. Вале ҳанӯз ҳам нисбати роҳбарияти колонияи ислоҳӣ ягон ҷораҳои зарурӣ андешида нашудаанд.

Яке аз нуқтаҳои талаботӣ, аз ҷониби адвокат дархостгардида, ин гузаронидани тафтишот инчунин нисбати ҳаёти кормандони тиббии шуъбаи тиббии муассиса, ки доир ба марги маҳбус Муродов Д.шаҳодаткунонии бардурӯғро додаанд, мебошад, аз он ҷумла нисбати роҳбарияти Сарраёсати иҷроӣ ҷазои ҷиноятии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба рӯй додани ҳодисаи марги маҳбус роҳ доданд.

6 феввали соли 2012, бо супориши Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, парвандаи ҷиноятӣ барои омӯختан ва ба гурӯҳи тафтишотӣ-оперативӣ оид ба тафтишоти ҷиноятҳои ошкорнагардидаи махсусан вазнини Раёсати тафтишотии Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон супурдан, талаб карда шуд. То имрӯз адвокат ва ҳешовандони Муродов оид ба ҷараёни тафтишот ягон маълумот надоранд...

Дар назди ман натоқи маъруфи телевизиони Тоҷикистон Луъбат Бурҳонова, модари Дилшодбек Муродов қарор дорад. Ҳеҷ гоҳ фикр намекардам, ки бо санами телевизионии (телекумири) солҳои 80-ум дар чунин ҳолат шинос мешавам, ва мусоҳиба тамоман на дар бораи ӯ ва роҳи дурахшони эҷодии ӯ, балки дар бораи писари ягонааш, ки ба таври фоҷиавӣ дар колония ҷавид, хоҳад буд...

Ў бо вохӯрӣ борхалтаҳои вазнин омад, ки дар онҳо ӯ ҳамаи аксҳои (расмҳои) писарашро бо тартиб чойгир карда буд, қисми зиёдии онҳо дар чорчӯбаҳои зебои ҳошияхшон ба маҳмал кашидашуда буданд, инчунин ӯ ҳуччатҳоеро оварда буд, ки аз ҷанговари интернатионалист будани писараш шаҳодат меоданд.

Соли 1982 писарамро ба муддати ду сол ба хизмати ҳарбӣ даъвати намуданд. Ба Бағроми Афғонистон, ба разветка афтид. Яке вақте дар Панҷшер ротаи контрразведка (зидди кашф) ба муҳосира меафтад, аз ҳайати шахсӣ танҳо 23 нафар зинда мемонанд, аз он ҷумла Дилшодбек.

«А у разведчика судьба порой коротка, как рукопашный бой» (Баъзан умри разведкачӣ, мисли ҷанги даст ба гиребон, кӯтоҳ аст) – барои ҷӣ бошад, ки ба ёдам ин суханон аз суруд омаданд. Ман таваҷҷӯҳи худро ба қиссаи Лӯбат Бурҳонов равона сохтам. «Дар кӯҷаи мо ҳамсояҳо писарони зиёд доранд, ягонтои онҳо хизмат накардаанд, аз кӯҷаи мо танҳо писари ягонаи ман ба хизмати ҳарбӣ рафт. Ва ўро ба Афғонистон фиристонданд. Аламовараш он аст, ки аз ҷанги Афғонистон зинда баргашт, вале дар замони тинчӣ осоишта бошад бо дастӣ нозирони маҳбасхона кушта шуд», – гулӯгир аз ашк суханони худро идома дод. Ва илова намуд, ки: «Охир, Дилшод ҳоло метавонист генерал бошад!».

Маълум гардид, ки соли 1984, баъди хизмати аълои ҳарбӣ дар контрразведка Дилшодбекро барои таҳсили чорсола дар Мактаби олии КГБ СССР дар шаҳри Москва даъват кардаанд. «Ба хонаи мо якчанд нафар омада буданд, фаҳмонда доданд, ки баъди таҳсил Дилшодро барои кор кардан ба мамлакатҳои хориҷа мефиристанд, ваъда доданд, ки ба ӯ квартира мебахшанд, ман бошам ин пешниҳодро рад кардам...», – аз хотираҳои худ қисса мекунад модар, зимнан, эҳтимол, худро барои қарори он вақт қабул кардааш ҳаёлан мазаммат мекунад.

Ў кӯшиш намуд, ки ба қарори худ тавзеҳоти мантиқӣ диҳад: «Мефаҳмед, вақте ки ман нав мактаби миёнаро хатм намудам, ман аз падарам разведчики машҳури шӯравӣ Раҳим Бурҳонов маслиҳат пурсидам, ки ба кучо дохил шавам. Ва ӯ он вақт ба

ман гуфт: «Кадом касбери, ки меҳоҳи интиҳоб намо, вале дон, ки ман ба артист, ҳуқуқшинос, ҳарбӣ ва дипломат шудани ту қатъиян зид ҳастам». Ин суҳанон ба як навъ нуқтаи назари хос дар оилаи мо табдил ёфтанд».

Дар вақташ ҳуди Раҳим Бурҳоновро дар ҳайати 45 наврас барои таҳсил кардан падараш –сафири аввали Ҷумҳурии Шӯравии Мардумии Бухоро дар Германия Мирзо Абдулвоҳид Мунзим ба Германия бурда буд, ки дар он ҷо ӯ забони немисиро хуб аз худ кард. Раҳим Бурҳон «Штирлетси тоҷик» шуд, ба ӯ муяссар гардид, ки ба штаби разведкаи миллагароён ворид шавад ва ба агентураи рус доир ба нақшаҳои вермахт маълумот диҳад. Бурҳонов то унвони штурмбанфюрери СС хизмат кард ва ғалабаро дар госпитали Карлсбад истиқбол намуд. Маҳз ӯ генерали хиёнаткори советӣ Власовро дастгир карда ва дар ин бора шахсан ба Сталин хабар дода буд. Бурҳонов аз ҳукумати шӯравӣ мукофотҳои зиёде гирифта буд, бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад, баъд аз вафоташ бо ордени Спитамен дараҷа I мукофонида шуд.

Мутаасифона, дар тақдири Дилшодбек набудааст, ки бо бобои машҳураш пайравӣ кунад... Ба ӯ ҳатто дар бораи ин пешниҳоди ҷозиби ҳадамоти махсус нагуфта буданд. Бо насиҳати модараш Дилшодбек ба донишгоҳи тиббӣ дохил шуд, духтур шуд. «Ман ҳоло наметавонам аз назди донишгоҳи тиббӣ ашк нарахтани гузарам. Донишҷӯёнро дар тан хилъати сафед мекӯянам ашк аз чашмонам ҷорӣ мешавад...», – бо дарду ҷонсӯз нақл мекнад зан.

Ӯ ба хотир меорад, ки ҳар ду фарзанди ӯ – ба писараш Дилшодбек ва духтараш Гулизор толеъ омад, ки хушбахтии айёми кӯдакиро бубинанд. «Ман он вақтҳо саросари кишварҳои собиқ шӯравӣ ба сафарҳои хизматӣ мерафтам, азон ҷо ба онҳо либосҳои беҳтарин, бозичаҳои зебо, шириниҳои болаззатро меовардам. Ва онҳо солим ба воя мерасиданд, чи будани поликлиника ва беморхонаро наметавонистанд».

Бинобар ҳамин ўро ташхиси (диагнози) тибии духтури ҳабсхона «сактаи дил» ба ғазаб меорад, зеро ӯ чунин мешуморад, ки Дилшодбек комилан марди солим буд ва агар касалии

дил медошт, ўро яқинан ба Афғонистон ба хизмат намефиристоданд.

Дар аввали соли 2013, аз ноил гардидан ба адолат ва чазо гирифтани шахсони гунаҳгор умеди худро канда, модари бечора ба Котиби генералии Созмони Миллалӣ Муттаҳид Пан Ги Мун мактуб навишт. «Ман ба мактуб якчанд акси (расми) писарамро, ки пеш аз дафн гирифта будем ва дар онҳо пайҳои лату кӯб дида мешуданд, замима намудам. Доир ба ҳар як акси замимашуда тавзеҳот пешниҳод намудам. Ҳоло бошад ҷавобро интизорам», – зикр намуд ў.

Ҳоло бе падар ду фарзанди Дилшодбек ба воя расида истодаанд – духтари ҳаштсолааш Ҷононхон ва писари шашсолааш Комронбек, ки барои онҳо дарк намудани ҳодисае, ки бо падарашон рӯй дод, ва чаро ў ҳамроҳашон нест хеле душвор аст...

Дар шаҳри Душанбе 2-юми июли соли 2016 дар синни 81-солагӣ Луъбат Бурҳонова, модари Дилшодбек Муродов вафот кард. Вақтҳои охир саломатии ў ҷиддан нохуб шуда буд. Баъди марги писараш ў инсулт гирифт.

Луъбат Бурҳонова моҳи марти соли 2016 бо дархости ҷуброни зарари маънавӣ барои аз даст додани таъмингар-писараш Дилшодбек Муродов ба Суди ноҳияи И. Сомонӣ муроҷиат кард. Ў дар ҳаҷми 334 950 сомонӣ ҷуброн талаб намуд. Ҷавобгар СРИҚ Қазорати адлияи Тоҷикистон маҳсуб меёфт.

Аммо Суди ноҳияи Исмоилӣ Сомонӣ 16-уми июни соли 2016 дархости Луъбат Бурҳоноваро дар бораи ҷуброни зарари маънавӣ қонеъ накарда, қарори худро чунин асоснок намуд, ки қаблан низ нафаре, ки ба сифати гунаҳгор дар марги Муродов ба ҷавобгарӣ ҷалб карда шавад, маълум нагардида буд.

Аз болои ин қазия Прокуратураи генералӣ бо қисми 3-и моддаи 110-и ҚҚ ҚТ (расонидани зарари вазнин ба саломатӣ, аз беэҳтиётӣ, ки боиси марги ҷабрдида гардидааст) парвандаи ҷиноятӣ оғоз кард. Тафтишоти парвандаи ҷиноятӣ барои набудани таркиби ҷиноят 4 маротиба қатъ гардид ва баъди шиқоятҳои ҷандинкаратата аз сари нав оғоз шуд, аммо бо сабаби муайян нагардидани шахси гунаҳгор боздошта шуд.

Қиссаи №7: Исмонбой Бобоев

19 феввали соли 2010. Издихоми (гурӯҳи) мардон, сарфи назар аз рӯзи хунук барои адои намози ҷумъа ба сӯи масҷиди асосии шаҳри Исфара мешитофтанд. Ба ин сӯ Исмонбой Бобоеви 30-сола низ, ки як ҳафта пеш аз Федератсияи Россия ба аёдати падару модараш омада буд, аз хона мешитофт. Ӯ шахси диндор буд ва доимо дар ҳама ҷо ба намози ҷумъа мерафт – ҳам дар Москва, ки ӯ бо амри тақдир ба он ҷо рафта буд, ва ҳам дар зодгоҳи худ Исфара.

Исмонбой Бобоев

Вале ду нафар корманди Шӯъбаи минтақавии мубориза бо ҷинояткориҳои муташаққил Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба ном шӯъбаи 6-ум садди роҳи ӯ гардиданд ва ба ӯ гуфтанд, ки ӯ барои узвият дар ҳизби ғайриқонунии динии экстримистии «Ҳизб-ут-Таҳрир» гумонбар доништа мешавад ва ўро бо худ гирифта бурданд.

Исмонбой умед дошт, ки дар шӯъбаи милитсия ӯ метавонад ба ҳизби манъшуда аъзо набуданашро исбот менамояд ва ҳатто бо рафиқони худ, ки баъди намоз ўро дар чойхона интизор мешуданд, вомехӯрад. Дар ин ҷо онҳо мехостанд ба муносибати омадани Исмонбой оши палави ҳақиқии сугдӣ пазанд ва аз хусусии зиндагӣ сӯҳбат намоянд.

Вале аз байни як соат, соати дигар гузашт, аммо Исмонбой ҳанӯз набуд. Рафиқон аз ин ҳолат ниҳоят ба ташвиш афтида ба телефонии дастии ӯ занг заданд, вале ҳеҷ кас ҷавоб намедод. Ва танҳо бори даҳуми занг задан шахси ношинос ҷа-

воб дод ва худро Фирдавс гуфта, муаррифӣ намуд, ва хабар дод, ки Исмонбойро ба шаҳри Хучанд, ба шӯъбаи 6-ум мебаранд ва телефонро хомӯш кард. Рафиқони Исмонбой шитобон ба хонаи падару модари ӯ рафтанд. Дар дастархони дар чойхона ораста ши падави хуштаъм нохӯрда монд...

Тибқи суханони падари Исмонбой, танҳо номи шӯъбаи 6-ум сокинони маҳаллиро ба ҳарос меовард. «Байни сокинони маҳалли овозае буд, ки кормандони шӯъбаи 6-ум ҷавонони аз муҳоҷирати меҳнатӣ бармегаштаро дастгир мекарданд, онҳоро лату кӯб карда аз онҳо маблағи муайяно талаб мекарданд – аз 2 то 7 ҳазор доллари ШМА. Чунин нақша хуб кор мекард: ҳеҷ кас намеҳост, ки бо айбдорӣ машғул будан ба фаъолияти экстремистӣ ҳаёс шавад ё ба азобу шиканҷаи бераҳмона гирифта шавад ва пулҳои бо машаққат ба даст овардаи худро ба онҳо меоданд», – нақл кард ӯ.

Ҷурабой-ако, аз шунидани хабари нохуш аз рафиқони писараш, саросемавор ба хонаи Фирдавс Шокиров, корманди ШМҶМ (Шӯъбаи минтақавии мубориза бо ҷинояткорӣ муташаққил), ки аз телефони Исмонбой ҷавоб дода буд, равон шуд. Ӯ ваъда дод, ки ба Фирдавс занг мезанад ва ба ҳал намудани масъала кӯмак мекунад. Ба хона баргашта, Ҷурабой дар изтироб буд, беқарорӣ мекард. Тариқи шиносони худ ӯ рақамҳои телефони сардори ШМҶМ-и минтақавиро дастрас намуд. Занг зад, маслиҳат карданд, ки субҳи дигар вомехӯранд ва сӯҳбат мекунанд. Ба ҳар эҳтимол Ҷурабой-ако 7,5 ҳазор доллар тайёр кард.

Пагоҳирузи, ба назди шӯъбаи 6-ум омада, он ҷо издиҳоми одамонро дид. Дар он ҷо ҳам роҳбарони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва ҳам сохторҳои қудратии вилоят буданд. Касе гуфт, ки Исмонбой мурдааст...

Дар хона, ҳангоми шустани ҷасади писараш, ӯ дар ангиштони дастон пайҳои захмҳои сӯхтаро, ки аз ҷараёни барқ ва дар пойҳои доғҳои калони латмаро (захмҳои кабуд) ошкор намуд...

Баъди 20 рӯзи пас аз ба хок супурдани Исмонбой нахустин экспертиза анҷом дода ва муайян карда шуд, ки Бобоев дар натиҷаи асфиксияи механикӣи фурурави забон фавти-

дааст. Дар охири моҳи апрели соли 2010 ба падари ӯ муяс-сар гардид, экспертизаи такрорӣ гузаронида шавад, ки на-тиҷаҳои он бештар ба воқеияти ҳодиса, дуруст гирад:мард дар ҳолати бардоштани ҷароҳатҳои электрикӣ ба ҳалокат ра-сидааст. Яъне, ба таври дигар, Исмонабой дар ҳақиқат маври-ди шиканҷа бо истифодаи ҷараёни барқ қарор гирифтааст ва фурурагии забон оқибати истифода кардани ҷараёни элек-трикӣ буд.

Прокуратураи вилояти Суғд 25 марти соли 2010 мутобиқи қисми 1 моддаи 104 (Одамкушӣ), қисми 3 моддаи 316 (Баро-мадан аз ҳадди ваколатҳои мансабӣ), қисми 4 моддаи 247 (Қаллобӣ) ва қисми 2 моддаи 250 (Тамаъҷӯӣ) Кодекси ҷиноя-тии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати кормандони РОБОП ВКД Манучеҳр Акбаров ва Фирдавс Шокиров парвандаи ҷиноятӣ оғоз намуд.

Вале 25 июни соли 2010 парвандаи ҷиноятӣ бинобар «бе-мории гумонбаршудагон Акбаров ва Шокиров» бозмонда шуд. Дар давоми ин муддат Шокиров бо хоҳиши худ аз мақомоти корҳои дохилӣ аз кор рафт, Акбаров бошад унвони навбатӣ гирифт ва аллакай дар вазифаи ҷонишини сардори РОБОП ВКД-и Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Суғд фаъолият мекард, баъдан дар мақомоти ҳифзи ҳуқуқи вилояти Хатлон ба яке аз вазифаҳои роҳбарикунанда таъин карда шуд. Дар давраи аз моҳи июни соли 2010 то моҳи августи соли 2012 ягон амалиёти тафтишотӣ анҷом дода нашуд.

Танҳо 20 августи соли 2012 Прокурори генералии Ҷумҳу-рии Тоҷикистон қарори прокуратураи вилояти Суғдро оид ба боздоштани тафтишот бинобар ғайриқонунӣ будан, бекор кард. Ин кор ба тусфайли амалҳои фаъоли адвокатони ҷониби зарардида ноил гардид, ки моҳи июли соли 2012 бо шикояти инфиродӣ ба Кумитаи оид ба ҳуқуқи инсонии Созмони Мила-ли Муттаҳид муроҷиат намуданд. Шикояти инфиродӣ ба қайд гирифта шуд ва ба кишвари узв дархост доир ба дар давоми шаш моҳ пешниҳод намудани тавзеҳот оид ба парвандаи маз-кур ирсол гардид.Ҳамин тариқ, тафтишот аз рӯи далели марғи Исмонабой Бобоев барқарор карда шуд.

Ин хабар хешовандагони Исмонбой ва адвокатонро хеле умедвор намуд. Вале дар охири соли 2012 ба Чурабой Бобоев аз прокуратураи вилояти Сугд огоҳинома омад, ки дар он гуфта мешавад, ки парвандаи ҷиноятӣ бинобар бемории ҳарду гумонбаршудагон дубора боздошта шудааст. Дар айнаи ҳол ҳеҷ кас хабар надод, ки он чӣ гуна беморӣ будааст, ки Акбаров ва Шокировро ба муддати се сол «аз пой задааст», ҳол он ки "бемор" Акбаров фаъолияти ҳудро дар мақомоти вилояти Хатлон дар вазифаи роҳбарикунанда идома медиҳад...

Заҳми дар дили Чурабой Бобоев буда баъди марги писараш ҳанӯз дармон наёфтааст, ва шифо ёфтаниш дар гумон аст. Исмонбой дар оила фарзанди нахустин буд, баъди ӯду хоҳар ва ду бародар ба дунё омадаанд. Падари ӯ ба ёд меорад, ки Исмонбой барвақт ба камол расид, ҳанӯз аз хурдсолӣ ба падару модар ёрӣ мерасонд. Ӯ ҳамеша қарорҳои дуруст қабул мекард, ӯ як навъ қариҳа (маҳорат) ва ҷолокии соҳибкорӣ дошт. «Оилаи мо аз ҳеҷ чиз кам набуд, вале, бо вучуди ин, ман фарзандонамро тавре тарбия намудам, ки донанд, ки як бурда нон чӣ тавр ба даст оварда мешавад ва мустақилу соҳибхитӣро бошанд», – мегӯяд Чурабой-ако.

Соли 2000 Исмонбой аввалин маротиба ҳамроҳи амакаш ба шаҳри Москва барои кор кардан сафар намуд. Он вақт ӯ 20-сола буд. Вақтҳои аввал ӯ ба сифати ҳаммол (борбардор) кор мекард, баъдан ба корҳои сохтмон гузашт, вақтҳои охир бошад дар бозор ба фурӯши хушкмева машғул шуд. Дар пойтахти Россия қору фаъолият ва истиқомат кардан қариб осон набуд, вале гӯё тақдир ба руяш хандида буд.

Қорхонаш оғиста-оғиста мерафтанд, ӯ имконияти дар як сол ду-се маротиба ба аёдати падару модараш омадан, ба рои истироҳат кардан ба кишварҳои гарм сафар кардан, харидҳои қалон карданро пайдо намуд. Исмонбой ҳамроҳи худ ба шаҳри Москва зан ва ду духтараки хурдсоларо гирифта бурд. Дар давоми 10 соли дар Златоғлава зиндагӣ кардан ҷавони оддӣ исфарагӣ барои худ, ҳамсар ва фарзандонаш шаҳрвандии Федератсияи Россияро гирифт.

Исмонбой бо духтарчааш

«Шумо медонед, ӯ ба духтарони калониаш чунон тӯхфаҳои хуб меҳарид-ки. Ҳоло ман мефаҳмам, ки ҳамаи он тӯхфаҳо беҳуда набудаанд. Масалан, боре, ӯ ба духтаронаш тилловриҳои занона харид, ки духтарони хурдсол онҳоро намекунанд. Ҳоло бошад духтаронаш онҳоро бо эҳтиёт ҳамчун хотира аз падарашон нигоҳ медоранд. Зеро тилло бо мурури замон беқадру вайрон намешавад», – мегӯяд Ҷурабой-ако.

Вақте ки зиндагии Исмонбой хубтар шуд, ӯ ба Москва ду бародарашро низ гирифта бурд. «Ман ҳамеша аз ҷаққонии ӯ дар ҳайрат мемондам, ба фикрам ман мисли вай наметавонистам. Қисми зиёди ҳамватанонам барои коркунӣ ба Россия сафар мекунанд, баъзеяшон аз писари калониам калонсолтар вале каме онҳо дар он ҷо мисли Исмонбой муваффақ шудаанд», – идома дод нақли худро падар.

Мегӯянд, ки меҳрубонии Исмонбой ҳадду канор надошт. Ӯ ба ҳамватанони худ, ки дар ғарибӣ ба мушкили дучор ме-

гардиданд, кӯмак мекард. Қисми зиёди онҳо ба маъракаи ӯ омаданд, дар бораи кӯмаку ёриё, ки Исмоил ба онҳо расонида буд, қисса мекарданд, падару модар бошанд аввалин маротиба дар бораи ин ҳолатҳо мешуниданд. Тавре ки падари ӯ мегӯяд Исмоил ҳамеша мақоли зеринро пайравӣ менамуд: «Некӣ куну ба об парто».

«Мо ӯро хеле ёд мекунем, ӯ дар байни фарзандонам таъмон дигар буд. Дилам то ба ҳол барояш ҷафо мекашад... Ва агар дар кишвари мо суд вичдонфурӯшу худфурӯш бошад ҳам, ман боварӣ дорам, ки қотилони писарам ба ҷазои Худо гирифта мешаванд», – умед дорад Ҷурабӯи-ақо.

Тафтишот оид ба парванда шаш маротиба боздошта шуда буд, гӯё бо сабаби бемории гумонбаршудагон, вале тафтишот бошад, қариб соли ҳафтум тӯл кашида истодааст. Парвандаи ҷиноятии мазкур моҳи апрели соли 2015, бо дағалона вайрон кардани тобеияти тафтишотӣ аз Шӯъбаи тафтишотии прокуратураи вилояти Суғд ба Раёсати тафтишотии ВКД ҚТ супорида шуд ва дар ҳамин солҳо чанд маротиба аз як сохтор ба сохтори дигар супорида мешуд. Чунин вайрон намудани тобеияти тафтишотӣ, ба Прокуратураи Генералӣ шикоят оварда шуд. Ба ҳамин мақомоти прокурорӣ аз ҷониби адвокат оид ба тафтишоти бесамар ва инчунин набудани назорати лозимаи прокурорӣ аз болои тафтишоти парванда, шикоят оварда шуд.

Соли 2012 нигаронӣ аз рафти тафтиши ҳолати марғи И. Бобоев дар тавсияҳои ниҳони Кумитаи зидди шиканҷаи СММ ба Ҳукумати ҚТ зикр гардида буд. То соли 2016 байни Кумита ва давлат гуфтушунид идома дошт, вобаста ба ин Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон аз Кумита хоҳиш кардааст, ки гуфтушунидҳоро бо давлат қатъ намуда парванда аз руи моҳияташ баррасӣ намояд.

Қиссаи №8: Ҳамзаалӣ Иқромзода

Моҳи сентябри соли 2012 қариб тамоми воситаҳои ахбори оммаи мустақили Тоҷикистон дар бораи марғи даҳшатноки маҳбуси 27-сола Ҳамзаалӣ Иқромзода хабар доданд. Дар маводҳои журналистикӣ аксҳои Ҳамзаалӣ Иқромзода замима гардида буданд, ки дар онҳо захму чароҳатҳои зиёде мешуд, ва дар яке аз ин аксҳо ба таври возеҳ пайи дарзмоли электрикӣ ба мушоҳида мерасид. Қисми зиёди ҳамкоронамон изҳор намуданд, ки аз дидани ин аксҳои даҳшатнок дил хун мешавад. Хешовандони ҷавон боварӣ доранд, ки: Ҳамзаалӣ қурбонии азобу шиканча гардидааст.

Падару модари Ҳамзаалӣ боварии комил доранд, ки чинояти мазкурро шахсони мансабдори калонияи ислоҳии №3/1 шаҳри Душанбеи назди Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар он ҷо Ҳамзаалӣ адои ҷазо менамуд, содир намудаанд. Онҳо ба журналистон хабар доданд, ки кормандони ҳабсхона доимо аз маҳкумшуда ва ҳешу табори ӯ пул тамаъ мекарданд, вале бори охир бинобар мушкилиҳои молиявӣ онҳо натавонистанд маблағи талабкардари диҳанд. Аз рӯи суханони волидони ҷабрдида 19 сентябр байни Ҳамзаалӣ ва кормандони колония ҷанҷол ба вуқӯъ омад, ва рӯзи дигар ба онҳо дар бораи марғи писарашон хабар доданд. Дарҳол экспертизаи тиббии судӣ гузаронида шуд, вале ҳангоми ҷокунии патологоанатомӣ ҳешу табор ба он роҳ дода нашуданд.

Тибқи тафсири (версияи) расмӣ, Ҳамзаалӣ Иқромзода дар ҳолати бо куртаи худ овезон пайдо гардид. Кормандони калония ӯро аз ҳалқа озод карда ба ӯ ёрии тиббӣ расониданд шуданд, вале аллакай дер шуда буд. «Аз он ҷумла, бо тавсияи духтурон маҳкумшударо аз ҳама паҳлуҳояш, аз ҷумла дар қисмати зерин бағал, зонӯҳо, сар зарфҳои пластикӣ бо оби гарм гузошта шуд, ки бинобар ин дар бадани ӯ захмҳои ба сӯхта монанд пайдо шуданд. Духтурон барои ҳаёти ӯ мубориза бурданд, тақрибан дар муддати ним соат. Вақте ки набзи ӯ гум шуд, кормандони тиббӣ кӯшиш намуданд, ки тариқи электрошок ӯро ба ҳаёт баргардонанд, ки ин низ дар навбати дар қис-

мати қафаси синнаи ӯ осор гузошт, – айнан ҳамин тариқ сабабҳои ба вучуд омадани чароҳатхородаи бадани Икромзода шарҳ дод муовини роҳбари Сарраёсати иҷроии ҷазои ҷинояти Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Баҳром Абдулҳақов.

Вале ҳешовандони ӯ бо далелҳои, ки гӯё захмҳои сӯхта дар бадани Ҳамзаалӣ Икромзода дар натиҷаи расонидани ёрии аввалияи тиббӣ ба вучуд омаданд, ва чароҳатҳо дар қисмати қафаси сина-баъди пайвасти кардан ба дастгоҳи нафасдиҳии сунъӣ пайдо шудаанд, розӣ нестанд.

Бо ёди писар

Аз ҷониби адвокати тарафи зарардида, ки ба таври ройгон аз ҷониби Идораи ҳуқуқи инсон ва риояи қонуният таъмин карда шуд, ба прокуратураи махсус, Прокуратураи генералӣ, Кумитаи давлатии амнияти миллий ва Вазорати корҳои дохилӣ ариза бо талаби гузаронидани тафтишоти дақиқ, мустақил, бегаразона ва ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони айбдор пешниҳод карда шуд.

1 октябри 2012 аз рӯи далели марги Ҳамзаалӣ Икромзода мувофиқи моддаи «Хунукназарӣ» парвандаи ҷиноятӣ оғоз карда шуд. Баъдан натиҷаҳои экспертиза омода шуданд, ки далелҳои истифода гардидани шиканҷаро тасдиқ накарданд. Коршиносон сабабҳои марги маҳбусро бо худкушӣ асоснок намуданд.

3 октябр адвокат бо яке аз шохидони ҳалокати Икромзода Ҳ., ки дар ҳамин колония адои ҷазо менамояд, мулоқот намуд. Ба гуфтаи ҳешовандон, маҳкумшудаи мазкур яке аз шохидони сершуморе мебошад, ки дидааст чи тавр нозирони ҳабсхона Ҳамзаалиро барои ҷанҷоли байни ӯ ва кормандони колония рӯйдода бераҳмона лату кӯб намуда, ӯро дар изолятори (тавқиғоҳи) ҷаримаӣ (ШИЗО) ҷойгир карданд ва таҳқиру лату кӯби ӯро дар он ҷо идома доданд. Вале ба адвокат муяссар нагардид, ки аз шохид ягон иттилоотро ба даст орад, зеро суҳбат дар ҳузури кормандони колония ва Саридораи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ сурат гирифт. Хоҳиши адвокат дар хусуси ӯро танҳо мондан бо шахси ҳимоятшаванда рад карда шуд.

«Мо дар оилаи калон ба воя расидем, мо дар оила 10 фарзанд будем, – шаш бародар ва чор апаву хоҳар – нақл мекунад Амралӣ, бародари Ҳамзаалӣ Икромзода. – Хонаи падару модар, ки дар он давраи кӯдакиву наврасии мо гузашт, дар деҳаи Хирманаки ноҳияи Ҳисор воқеъ аст. Қисми зиёди бародаронамон ҳамроҳи оилаҳояшон дар он хона истиқомат мекунанд. Ва мо Ҳамзаалиро хеле ёд мекунем. Ӯ дар байни мо бародарон аз ҳама содиқ, дилкушод ва самимӣ буд».

Тибқи суханони Амралӣ, падару модари солхӯрдаи онҳо то ҳанӯз аз ин ҳодиса ба худ наомадаанд ва ҳар бегоҳ, ҳангоми сарчамъ шудани аъзоёни оила, падар аз онҳо дар бораи рафти тафтишоти марги Ҳамзаалӣ пурсон мешавад. Ва ҳангоми шунидани он, ки дар пешрафти тафтишот ягон натиҷае нест, муддати дарозе сукут менишинад.

Амралӣ иброз намуд, ки бародари ӯ ҳанӯз аз хурдӣ ҳамеша шахсони беинсофона озордидаро ҳимоят мекард. Дар мактаб ҳамсинфону рафиқони камбизоати худро, ки дигарон

барои сару либоси кӯҳна онҳоро мазок мекарданд, пуштигири мекард, вақте ки калон шуд – шахсони ах ҳама заифу бена-воро ҳимоя мекард. «Ҳамзаалӣ метавонист барои адолат чо-нашро диҳад», – мегӯяд ҳамсуҳбати ман.

Аз хотираҳои хешовандон, Ҳамзаалӣ инсони меҳнатдӯст буд. «Ҳанӯз аз хурдсолӣ мо ба падару модар барои нигоҳу-бин кардани боғи себ кӯмак мекардем, мушоҳида мекардем, ки чӣ гуна аз донаҳои гандум орд ҳосил мешавад. Ҳамзаалӣ дар ҳама кор ёрдамчиӣ ниҳоят хуб буд», – ибраз мекунад ба-родари ӯ.

Ӯ аз кори вазнин намеҳаросид ва муддати ҳашт сол дар Россия дар бозор кор кард, баъдан аз Хитой бо ҷомадонҳои сафари калон бор меовард. Дар омади гап, дар Россия Ҳам-заалӣ ишқи худро вохӯрд – бо духтари рус хонадор шуд, ва онҳо соҳиби як писар бо номи Алишер шуданд. Айни замон писараш ҳамроҳи модараш дар шаҳри Иркутски Федератсияи Россия зиндагӣ мекунад ва дар синфи дуюм меҳонад.

«Ду сол пеш дар зиндагии Ҳамзаалӣ рӯзҳои сиёҳ сар за-данд, ўро бо гуноҳи ғоратгарӣ, тамаъҷӯӣ ва ғайриқонунӣ нигоҳ доштани милтиқи шикорӣ дастгир карданд ва нисбати ӯ ҳукми маҳрум кардан аз озодӣ ба муддати 8,5 сол бароварда шуд. Ӯ аз маҳбас ба мо занг мезад, моро осуда мекард, мегуфт, ки танҳо шаш сол монда аст, вале ӯ ба ин санҷиши тақдир тоб меорад ва ба озодӣ мебарояд», – изҳор намуд Амиралӣ.

Баъди ба ҳок супурдани Ҳамзаалӣ дари хонаамонро ҷа-вони рус бо номи Женя тақ-тақ кард – рафиқи Ҳамзаалӣ аз Россия будааст. «Ҳамин ки аз ҳодисаи рӯйдода хабардор шу-дааст, дарҳол чиптаи ҳавопаймо харида ба Тоҷикистон ома-дааст. Худатон медонед, ҳоло замонест, ки ҳатто хешовандо-ни дар дигар шаҳрҳои зиндагӣ мекарда на ҳамеша метавонанд дар маросими дафн ё тӯӣ иштирок кунанд, ин ҷавони ношинос бошад ва аз кишвари дурдасти Россия омад. Ҳодисаи бо Ҳам-заалӣ рӯйдодаро шунида, Евгений чандин маротиба, тақрор мекард, ки бовар намекунад, ки Ҳамзаалӣ метавонист худ-кушӣ кунад», – мегӯяд Амиралӣ.

Тибқи суҳанони бародараш дар тамоми бадани Ҳамзаалӣ чароҳатҳо ба мушоҳида мерасиданд – чароҳатҳои вазнини сӯхта дар қисмати қабурғаҳо, тахтапушт, гардан, варамҳо дар тахтапушт ва пойҳо, захмҳо дар қисмати сар. Вале, ҳоло ба кӣ чиро исбот мекуни, дар ҳолате, ки дар ягон ҷо адолат вучуд надорад ва ҳама чиз бо пул андоза карда мешавад?»,- савол медиҳад Амиралӣ.

Моҳи августи соли 2013 сардори муассиси ислоҳоти ЯС №3/1 СРИҚ Қ Вазорати адлияи ҚТ Рустам Тоштемиров, ки номаш дар робита ба марги маҳбус Ҳамза Иқромзода машҳур шуда буд, аз вазифа озод гардида, ба вазифаи сардори муассисаи ислоҳоти 3/7 СРИҚ ВА ҚТ, ки онҳо собиқ кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ адои ҷазо мекунанд, гузаронида шуд.

Гарчанде моҳи сентябри соли 2012 сардори СРИҚ Қ Вазорати адлияи Тоҷикистон Иззатулло Шарифов ба наздикони маҳбуси фавтида Ҳамза Иқромзода ваъда дода буд, ки новобаста аз натиҷаи таҳлили судӣ-тиббӣ Рустам Тоштемировро аз вазифа сабукдӯш хоҳад кард.

Қиссаи №9: Абдуваҳоб Қаюмов

Ин зани либоси мотамӣ ба бар аллакай як сол пеш писари калониашро гӯронида буд, аммо ҳар саҳар ба назараш чунин менамояд, ки ҳамин ҳоло дарвоза кушода мешаваду ӯ медарояд, зебову ҷавон, бо нидои «Бува, ман омадам!» (Модар, ман баргаштам!). Баъзан ӯ дар хобаш медарояд, боз ҳамон суҳанҳоро такрор мекунад: «Ман баргаштам, ана ман!». Ӯ писарашро ба оғӯш мекашаду мебӯсад, гармии дастонашро эҳсос менамояд, аммо бедор шуда, ҳис мекунад, ки ин танҳо хоб будаасту бас. Дарк мекунад, ки ӯ дигар ҳаргиз барнамегардад. Ва қалбаш қафаси синаро бештар мефишораду ба дард меояд.

Модари ғамзада...

Абдуваҳоб Қаюмов, сокини ҷамоати Хистеварзи ноҳияи Бобоҷон Ғафурови вилояти Суғд орзу дошт, ки ба академияи ҳарбӣ дохил ва афсар шавад. Барои ҳамин, рӯзи дигари баъди камолоташ, 5-уми майи соли 2015, ихтиёри дар комисса-

риати ҳарбии вилоятӣ ҳозир шуд. 11-уми май ўро ба Душанбе оварданд ва баъди ду ҳафта волидони Абдуваҳоб барои иштирок дар маросимии тантанавии ёд кардани қасами ҳарбӣ ба пойтахт омаданд.

Агар тақдир гашти дигаре медошт ва орзуи Абдуваҳоб амалӣ мешуд, академияи ҳарбӣ аҷаб курсанти хуберо ба даст меовард! Чавони пурқувват, қадаш 181 см. Дар бораи ин қабилҳо мегӯянд: «Китфони баҳодуруна дошт». Волидон ба ӯ нигариста, наметавонистанд ба вачд наоянд – чи қадар қиддӣ ва пурэхсос менамуд ӯ ҳангоми ёд кардани қасами ҳарбӣ!

«Мо бо командирҳо суҳбат кардем. Онҳо барои писари хубамон ба мо миннатдорӣ карданд, гуфтанд, ки ба ташвиш наафтем. Бо мо хеле меҳрубонона суҳбат карданд ва бо хотири чамъ рафтем», – нақл мекунад Зарина, модари Абдуваҳоб.

Рӯзи шанбе, 4-уми июл Абдуваҳоб ба қисми низомии 2747-и кӯшунҳои сарҳадии ҚДАМ ҚТ, ки дар ноҳияи Панҷ мустақар аст, фиристонида шуд. «Ба Панҷ расидан замон ӯ ба мо занг зад. Гуфт, ки ҳамроҳ бо ӯ 11 наваскарӣ дигарро низ овардаанд. Хоҳиш кард, ки аз ӯ дар ташвиш набошем», – идома дод модари Абдуваҳоб.

Рӯзи дигар, 5-уми июл, прапоршик Хисрав Одинаев ҳудуди қисми ҳарбию худсарона тарк намуд, ки аз ин хизматчиёни ҳарбӣ – сержанти хурд Шухрат Якубов ва аскарӣ қаторӣ Исмоил Мамадёрӯв сӯйистифода карданд. Ба наваъватшудагон фармон доданд, ки пас аз ҳӯроки нисфирӯзӣ соати 13 ҳатман дар сарбозхона (казарма) чамъ оянд. Онҳо меҳостанд ба ҷои истироҳат барои сарбозҳои ҷавон санҷиши сафороӣ ташкил кунанд. Ҷамаи он хизматчиёни ҳарбие, ки ба сафороӣ дер омада буданд, бо вайрон кардани муносибатҳои оинномавӣ, латуқӯб карда шуданд. Дар ин ҳол, Якубов сарбозонро бо дасту пой мезад, Мамадёрӯв бошад, бо калтаки ҷӯбин. Охири ба ҳашм омада, бо ҷунон қуввае ба «латуқӯби даври дуҷум»-и деромадаҳо оғоз кард, ки дар натиҷа ба Абдуваҳоб Қаюмов ҷароҳатҳои ба ҳаёт хатарнок расид. Абдуваҳоб аз хуш рафт ва ҳанӯз ба ёд номада, дар роҳ ба беморхона вафот кард. Мувофиқи ҳулосаи ташҳиси судӣ-тиббӣ, сабаби марги

ӯ чароҳатҳои зиёди аз зарбаи олоти кунд расида гаштааст. Муҳраҳои гардани сарбоз шикаста будаанд.

«Абдуваҳоб ҳамон рӯз тахминан ним соат пеш аз нисфирӯзӣ, соати 11:30 ба мо занг зад. Барои онҳо тибқи нақша соати 12 ҳӯроки нисфирӯзӣ буд ва соати 13 ба латукӯби ӯ оғоз кардаанд. Аз ин бармеояд, ки аллакай баъди ҳӯроки нисфирӯзӣ ин кор шудааст. Рӯзи 6-уми июл бошад, писаракамонро бо доғҳои хунбастаи қафаси сина ва муҳраҳои шикастаи гардан оварданд», – нақл мекунад модари бадбахт, ки баъди ин фоҷеа дучори садамаи асаб гардида, ҳоло дар қайди духтури асабшинос қарор дорад.

Ҳамин ҳоло ӯ қиссаи писари худро нақл карда, боз ва боз ҳама ҳодисаҳои руҳдодаро аз пеши назар мегузаронад ва ашк аз чашмонаш рӯи расми писараш мерезад, дастону лабҳои ӯ ба оҳистагӣ меларзанд.

Суҳбатро қатъ мекунем ва ман дасташро ба дасти худ мегирам. Хомӯш мемонем. Дар ин чанд дақиқа ҳар кас ба таври худ фикр мекард. Шояд ӯ дар бораи он фикр мекард, ки агар вақт қафо гардад, ҳаргиз роҳ намерод писараш ба хизмате равад, ки ҷавонро зиндаву куллан саломат медиҳӣ, вале ҷисми бечонашро гашта мегири; ман дар он хусус, ки қай чунин ҳолатҳои ваҳшиёнаи «дедовщина» дар артиш анҷом меёбанд? Ҳолатҳое, ки на танҳои қувваҳои мусаллаҳ, инчунин давлатеро, ки сарбозон барои ғимояш даъват шудаанд, шарманда месозанд.

Замоне, ки мо хомӯш менишастем, падари Абдуваҳоб – Абдусалом Қаюмов аз ғӯристон баргашт. Чанд сол пеш писари ӯ бо дастони худ назди ғӯри бибӣ ва амакаш дарахт шинонда буд, то зери соя осоиш ёбанд. Аммо ҳоло ҳуди ӯ дар паҳлуи онҳо, зери сояи ин дарахтҳо хоб аст. Модар боре ҳам дар сари ғӯри писар набудааст. Наметавонад, мадҳуш мешавад. Бовар кардан намехоҳад, ки писари дӯстдоштааш дигар нест.

Падар қабри писарро нигоҳубин мекунад

Ў наметавонад ба ҳавлии хонаи сохтмонаш нотамоме дарояд, ки Абдуваҳоб бояд баъд аз тўй арӯсашро ба он ҷо меовард. Хона ду қадам дуртар аз манзили волидон ҷойгир аст, дар дарвозааш қулфи калон. Абдуваҳоб ҳамсоя – ҳамсинфи худро дўст медошт ва ният дошт, ки бо ӯ оиладор шавад. Чанде пеш духтар ба шавҳар баромад, вале ҳар вақте ки ба хонаи модараш ояд, аввал хатман модари Абдуваҳобро хабар мегирад.

«Кош чашмҳо пӯшида мебуданду тасаввур мекардам, ки ин ҳама хоби даҳшатнок аст. Ва писарам дар паҳлуям, дар хонаи шафат бо ҳамсараш зиндагӣ мекунаду ман набераҳоро нигоҳубин менаоям. Аммо тақдири талх насиби ман шуд...», – бо овози ларзон мегӯяд Зарина.

...Нисбати Исмоил Мамадёроев ва Якуб Шухратов бо ҷурми қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ва вайрон кардани муносибатҳои оинномавии хизматчиёни ҳарбӣ парвандаи ҷиноятӣ кушода шуд. Хисрав Одинаев, ки худсарона ҷои хизматро тарк карда буд, ба бемасъулиятӣ нисбати хизмати ҳарбӣ гунаҳгор доништа шуд.

Суд Шухрат Яқубов ва Исмоил Мамадёровро гунаҳгор дониста, онҳоро ба муҳлатҳои 17 ва 16 сол бо адои ҷазо дар колонияи низомаш пурзӯр аз озодӣ маҳрум кард. Прапоршик Хисрав Одинаев бошад, ду солро дар муассисаи ислоҳотӣ сипарӣ хоҳад намуд.

Қиссаи №10: Парвиз Дӯстматов

Ба ӯ танҳо се моҳи хизмат монда буд

Парвизи 18-сола орзу дошт, ки курсанти Академияи ВҚД Тоҷикистон шавад ва дар ҷамоати Хистеварзи ноҳияи

Бобочон Ғафурови вилояти Сугд мактаби миёнаро хатм кард. Чавонак қадаки на он қадар баланд дошт ва барои амалӣ гаштани орзуяш чанд сантиметр намерасид.

«Эҳ, модар, ман ба хизмат меравам. Ана, мебинӣ, ду сол зуд мегузарад, вале шояд дар ин муддат «соҳиби қади баланд» мешавам ва аз нав кӯшиши дохил шудан ба Академия мекунам!», – гуфт Парвиз ба модараш. Модар ба ӯ муқобил набаромад, чун тасмими писарашро дуруст шуморид.

Модари ӯ, гӯё ҳамин рӯз бошад, он рӯз – 1-уми октябри соли 2013-ро, ки Парвизро ҳама аҳли оилаву ҳамсоёҳо ба хизмат гусел карданд, дар ёд дорад. Ҳамсоёҳои калонсолтар ба роҳи ӯ дуои фотиҳа хонданд, сиҳату саломат баргаштанашро таманно карданд. Ҳамин тавр, чавонак бе даъватнома, ихтиёри дар комиссариати ҳарбӣ ҳозир шуд.

Зиёда аз як сол ӯ дар қисми ҳарбӣ дар Қўрғонтеппа хизмат кард, ду маротиба ба хонаашон рухсатӣ омад. Ва албатта, ба камол расид, қадаш дароз шуд, қавӣ гардид! Бо худ зиёд аксҳои давраи хизматашро овард. Ана, ӯ дар ихотаи бачаҳои ҳамхизматаш, ана, дар ҷое пайи омӯзиш, яроқ дар даст, тамоман баркамол!

Баъд ӯро ба сарҳад, мавзеи баъди водии Вахш хунук, Дарвози дур гузарониданд. Шояд таъсири тағйири иқлим буд, ки саҳт шамол хӯрд, дар беморхона хобид. Модар шабҳои беҳобиро аз фикри саломатии фарзанд дигар тоқат накарда, ба роҳ баромад. Ин моҳи март соли 2015 буд. Бо душворӣ қисми ҳарбиеро, ки Парвиз хизмат мекард, ёфт. Ӯро дид ва қалбаш андаке ором гирифт. Агар он вақт медонист, ки ин охири ӯ мулоқот бо писараш аст, шояд ӯро раҳо намекард...

Баҳор гузашту тобистон омад. Ҳама кори Парвиз муътадил буд. Ӯ аллакай одат карда ва то баромадани фармонаш дар бораи анҷоми хизмати ҳарбӣ танҳо се моҳи дигар монда буд. Саҳари барвақти 13-уми июли соли 2015 аҳли сарбозхона (казарма) дар хоб буданд. Чӣ хобҳое дид Парвиз дар он субҳҳои тобистона? Шояд хоб дид, ки акнун, баъди анҷоми хизмат ба хона бармегардаду падару модарашро ба оғӯш мегирад, бӯии деҳаи азиз ва кӯлаҳои беҳад бомаззаи хонаги-

еро, ки модар махсус ба хоѝри бозгашти ӯ пӯхтааст, ба димоғ мекашад? Ё шояд хоб дид, ки чи тавр ӯ – курсанти нави Академияи ВКД-ро шахсан худи сардори Академия бо огози хизмат дар мақомоти корҳои дохилӣ табрик мегӯяд...

Хобҳои рангин ногаҳонӣ бурида шуданд – назди гӯши ӯ ҳамхизматаш Фаррух Бозоров паст шуд ва бо тамоми қувват фарёд зад: «Бархез!!!». Парвиз дар ҳоли хоболудӣ рӯи чой-хоб қариб ки чаҳида хест ва талаб намуд, то фарёд назанад. Ҳамин вақт Фаррух зуд аз сарбозхона берун рафт. «Худоро шукр, ором шуд», – фикр кард Парвиз ва чашмони хоболудашро пӯшид, чун ҳоло то вақти бархостан чанд дақиқаи дигар буд. Аммо ҳамон замон ҳамхизматаш баргашт ва бо тамоми қувва корди ошхонагиро ба дили Парвиз зад...

...Баъд, аллакай дар суд ӯ қасам хоҳад хӯрд, ки намехост Парвизро ба қатл расонад, ҳатто ҳис накард, ки чи тавр оташин барои корд рафт... Аммо барои мо ин ҳодисаи ваҳшиёна бе гуфтугузор нишонаи муносибатҳои ғайриоинномавӣ дар ин қисми низомӣ аст, ки на ёрдамчии навбатдор, на навбатдори қисм, на нозири низом – касе рафтори аскарҳоро, ҳатто агар аз нигоҳи хизмат баробар ҳам бошанд, назорат накард ва ин охиру оқибат ба куштор оварда расонд.

Ба гуфтаи модари Парвиз – Муқаррама Дӯстматова, писари ӯ қариб якуним соати дигар зинда буд ва дар ин муддат метавонистанд ӯро наҷот диҳанд.

Тавре Шохин Ҳафизов – командири қисми низомии Вазорати мудофия дар Сағирдашт ба ВАО изҳор доштааст, аз сабаби набудани чархбол онҳо натавонистаанд Парвизро сари вақт ба дармонгоҳи ҳарбии пойтахт фиристонанд. Сарбоз ба беморхонаи маҳаллӣ интиқол дода шуд, аммо онҳо шароит ва таҷҳизоти тиббии зарурӣ дарёфт нашуд. Дили ӯ аз тапидан бозмонд.

Ана ҳамин тавр, ба ин оила ғайри интизор бадбахтӣ омад. Рӯзи гарми моҳи июл дар ҷамоати Хистеварз назди дарвозаи хона мошини Вазорати мудофия қарор гирифт ва ҷасади Парвизи 20-соларо бо чунин суханҳо ба волидони бадбахт супориданд: «Ҳама чиз дар дасти Аллоҳ таъолост».

Модари бетасалло дар қабри писар

«Охир, то «дембел» шуданаш 80 рӯзи дигар монда буд. Ман писарро калон кардам, ӯ ихтиёри барои адои қарзи Ватан рафт, вале Ватан дар иваз ба ман ҷисми бечони ӯро баргардонд. Баъди ин чи тавр метавон ба давлат бовар кард? Чи тавр мешавад фарзандонро ба артиш дод?», – мегӯяд Муқаррама Дӯстматова.

Ба гуфтаи мавсуф, баъди гӯруҷӯб ӯ дубора ба Сағирдашт рафтааст, аммо касе посухи мушаххас намодааст, ки он субҳи даҳшатнок чи ҳодиса рух додааст ва умуман, чи тавр метавонист чунин воқеа ба вуқӯ пайвандад?

«Ман натиҷаҳои аввалияи ташҳиси судӣ-тиббиро дидам, аммо дар суд хулосаҳо аллакай дигар буданд. Мо ҳуқуқҳои ҳудро намедонистем, ба вакили мудофеъ дер муроҷиат кардем, вале ба ҳар ҳол, Фаррух Бозоров аз ҷониби суд ба муҳлати 8 сол аз озодӣ маҳрум карда шуд. Аммо аз ин ба мо чӣ фоида??? Писари моро касе баргардонида наметавонад», – мегӯяд бо дард модари Парвиз.

Мо бо ӯ дар ҳавлии хонаашон суҳбат кардем. Назди сӯфа ҳамон аксҳои аскарӣ Парвиз, хеле аксҳои зиёд. Модар ҳар кадомро ба даст мегираду синча мекунад ва рӯи рухсорояш ашк мешорад. Ашки талхи модарӣ. Чи сухани тасаллиомезе ёфтан мумкин аст дар ин лаҳзаҳо? Шахсан, нафаси ман дар гулӯям банд шуд, ҳарфе гуфта натавонистам. Хомӯш мондем...

– Ҳу ана, он хонаи навро мебинед? Он бояд хонаи Парвиз ва ҳамсари ояндааш мебуд. Меҳостем ин тобистон оиладораш кунем, аммо ба ҷои ин, сари-солашро мегузаронем.

Ин хона бояд барои писари ӯ армуғон мебуд. Аниқтараш, хона аллакай барвақт дар ҳамин ҷо, назди манзили волидон, дар як ҳавлӣ сохта шуда буд. Аммо таъмирашро чанде қабл аз марги Парвиз анҷом дода, ҳучраҳояшро азнавсозӣ карда буданд.

– Даромада дидан мумкин аст? – мепурсам аз амаки Парвиз, ки ҳамроҳи мо менишаст.

– Бале, албатта. Ана меҳмонхона, инаш хонаи хоб, ин ҳучра бояд барои кӯдакҳои ояндаи ӯ ҳучраи кӯдакона мешуд. Он ҷо бошад, ошхона ва ҳаммом. Бубинед, бо чи муҳаббате ҳама чиз омода, ҳама майда-чӯйда ба назар гирифта шуда буд.

Воқеан, ҳучраҳои барҳаво ва бароҳат, ҷиҳози зебо ва асбобҳои маишӣ зарурӣ – бо чизе аз ҳучраҳои зебосохти пойтахт фарқ намекунад.

– Медонед, вақте Парвиз охирин бор ба хона омад, дид, ки чи хел наздикон оҳиста-оҳиста ба тӯи дар пеш истодаи ӯ тайёри мебинанд ва бо шӯҳӣ аз бобояш пурсид: «Барои ман арӯс ҳам ёфтед?».

Дили бобои бечора бардошт накард. Ӯ баъди се моҳи марги набераи дӯстдоштааш вафот кард. Дили модари ин сарбоз ҳам як сол боз аз дард метаркад...

Қиссаи №11: Умар Бобочонов

Умар ояндаи Равшан дошт

Парванда оид ба латукӯби бераҳмонаи эҳтимолии ҷавоне дар шуъбаи милисаи Ваҳдат, ки ўро ба марг расонд, миёни ҷомеа сарусадои зиёд ба бор овард. Дар бораи ин ҳодиса ҳам расонаҳои дохилӣ ва ҳам хориҷӣ навиштанд ва Умар Бобочоновӣ 23-соларо қурбонии маъракаи пӯшида муқобили

ришдорҳо хонданд. Аммо аллакай зиёда аз як сол гузашту гунаҳгори ин воқеаи фоҷиавӣ ҳанӯз ҳам муайян нашудаанд.

Маҳмадсаид Бобоҷонови 66-сола, падари Умар моро дар ҳуҷраи хоксоронаи «чорошӯна»-и оддӣ дар Ваҳдат пешвоз гирифт. Сухбат бо волидоне, ки фарзанди худро аз даст додаанд, ҳамеша душвор аст... Дар ин ҳолат бошад, боз мушкилтар. Акаи Маҳмадсаид чанд акси писарашро, ки рӯзҳои охири умраш дар беморхона гирифта шудаанд, ба мо дароз карда, сукутро шикаст: «Ана, бубинед, дар ин акс дар рӯи Умар изи таги пойафзол бараъло намоён аст. Ёро дар шуъбаи милиса бераҳмона латуқӯб кардаанд. Барои он, ки риш мондааст, бо пой задаанд. Ҷоғи чап ва ду қабурғаашро шикастаанд. Тамоми рӯяш пур аз чароҳатҳои хунбаста буд. Душмани халқро ҳамин тавр намекушанд!».

Умар Бобоҷонов ба Санкт-Петербург ба муҳоҷирати қорӣ рафт, онҳо ҳам қор мекард ва ҳам дар бахши ғоибонаи факултаи ҳуқуқшиносии яке аз донишгоҳҳо таҳсил дошт. Се сол дар ватан набуд. Тобистони соли гузашта қарор дод, ки барои хабаргирии наздиконаш ояд. Падари ӯ нақл кард, ки ҷавон дар хона ҳам бекор наменишаст. Дар ҳотакорӣ кӯмак мерасонд, ба қорҳои хоҷагидорӣ машғул мешуд ва вақтҳои холӣ бо ҳамсинфонаш вомерхӯрд. Ва дар он рӯзи фоҷианок, 29-уми август, ӯ бо дӯстонаш воерхӯрд, вақте ки аз муқобил якҷанд қорманди мақомоти ҳифзи ҳуқуқ баромаданд. Онҳо аз барои ришаш ба ӯ хӯрдагирӣ қардан гирифтанд, таҳдид намуданд, фармуданд ба мошинашон биншинад, то ба шуъба бубарандаш. Умар, тибқи гуфтаи дӯстони ҳамроҳаш, фаҳмонидан хост, ки онҳо ба ин ягон хел ҳуқуқ надоранд, чун ӯ амали ғайриқонуние содир накардааст. Ё аз қиҳати ҳуқуқӣ маълумотнок буд, зеро, ҳарчӣ набошад, ҳуқуқшиносӣ хонда буд. Таври маълум, ба гуфтае, вақте ӯ таъмини ҳуқуқҳояшро талаб кард, ба қормандони милиса хуш наомад.

Ба акаи Маҳмадсаид ҳоло ҳам душвор аст ба ёд овардани он рӯз, ки барои писари ӯ наҳс буд. 29-уми август Умарро аз шуъбаи милиса ба бахши эҳёгариӣ беморхонаи маҳаллӣ оварданд. Наздикон ба сӣҳат шуданаш умед бастанд. Вале ҷа-

роҳатҳо чунон қиддӣ буданд, ки ҷавон ҳатто ба ҳуш наомада, 4-уми сентябр аз олам ҷашм пӯшид. Барои наздикони ӯ иқрор кардан, ки то ҳол касе ба ҷавобгарӣ кашида нашудааст, вазнину сангин аст.

– Зуд фарзияи расмӣ «бофта» шуд, ки гӯё писари ман маст буд, дар шаҳр арбадаҷӯй кард ва гӯё вақте ўро боздоштанду хостанд ба мошини милисагӣ шинонанд, афтод ва сараш ба канораи роҳ бархӯрд, ки дар натиҷа ўро ба марг расонид. Аммо ин тавр нест! – меғӯяд падари Умар.

Ба гуфтаи ӯ, одамони гирду атроф ҳама медонанд, ки Умар ҳеҷ гоҳ наменӯшид, авбошӣ намекард, ягон вақт бо қонун бархӯрду мушkil надошт.

– Ба ин ташхис, ки алкогольро дар хуни писари ман маълум кардааст, бовар надорам. Дилхоҳ ташхисро кардан мумкин аст, ҳоло ҳамин хел замона аст. Пас барои чӣ дар хулосаи ташхиси судӣ-тиббӣ нишон дода нашудааст, ки ҷоғи чап ва қабурғаҳояш шикаста буданд? Агар ягон деҳқон гунаҳгор мебуд, ҳамон лаҳза ўро боздошт карда, барвақт ба муҳлати дароз ҳукм медоданд, – афзуд ӯ.

Ба ин парванда адвокатҳои Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ бар зидди шиканҷа низ ҷалб гардиданд. Яке аз онҳо, Худойдод Ёрматов гуфт, ки аз ҷониби Прокуратураи шаҳри Ваҳдат 1-уми сентябри соли 2015 бо моддаи 110, қисми 1-и ҚҚ ҚТ (Расонидани зарари вазнин ба саломатӣ аз беэҳтиётӣ) парвандаи ҷиноятӣ кушода ва тафтишоти пешақӣ оғоз карда шуд.

«Яъне, парвандаи ҷиноятӣ рӯзи сеюми баъди руҳ додани ҳодиса боз карда шуд. Амалҳои тафтишотӣ ҳамон баъди боз гардидани парвандае, ки ман дар он ҳамчун намоёндаи ҷабрида Бобоҷонов иштирок мекунам, оғоз шуданд, – меғӯяд Ёрматов.

Мувофиқи хулосаи ташхиси судӣ-тиббӣ, сабаби марги Умар Бобоҷонов ҷароҳати пӯшидаи мағзи сар бо хунрезӣ дар мавзеи бофтаҳои нарм ва қисми болоии мағзи сар мебошад.

Баъдтар, 5-уми сентябр, дар робита ба марг парванда ба қисми 3-и моддаи 110-и ҚҚ ҚТ (Расонидани зарари вазнин ба саломатӣ, ки сабаби марг гардидааст) иваз карда шуд.

Ҳоло дар ин парванда нишондодҳои шохидии дӯсти Умар – С.З., ки рӯзи 29-уми август ҳамроҳ бо ӯ ба шуъбаи милиса бурда шуда буд, инчунин дигар шохидон аҳамияти калон доранд.

«Ҳангоми ташҳиси тиббии нахустини шохид С.З. шикаста-ни қабурғаҳо дарёфт нашуд. Вале ӯ аз дарди паҳлу шикоят мекарду дар як ҳолат дурудароз нишаста наметавонист ва ин ҳатто ҳангоми пурсишҳо аён буд. Баъдан қарор дода шуд, ки санҷиш гузарад ва маълум гардид, ки шикастаҳои пӯшидаи қабурғаҳо вучуд доранд. Дар идома ташҳиси судӣ-тиббӣ гузаронида шуд ва зарари ба саломатии шохид расида зарари миёна маънидод гардид. Мутаассифона, тафтишот ҳоло ҳам шохид С.З.-ро қабрида эътироф намекунад. Дар ин масъала ба Прокуратураи генералӣ шикоят бурда шудааст ва умедвори натиҷаи мусбат ҳастем», – зикр намуд вакили мудофеъ.

Худойдод Ёрматов мегӯяд, ки аз огози таҳқиқ зиёда аз як сол гузашт, аммо тафтишот гунаҳгоронро то ҳол маълум накардааст. «Ҳанӯз дар фасли баҳор барои муайян кардани нафарони эҳтимолии алоқаманд ба латукӯби Умар Бобоҷонов амалиёти тафтишотӣ гузаронида шуд. Айни замон шохидон се корманди ШВҚД Ваҳдатро муайян кардаанд. Яке аз онҳо, корманди шуъбаи мубориза бо гардиши маводи муҳаддир, ба ВАО назар додааст, ки гӯё Умар ҳангоми боздошт шуданаш пуштноки афтода, ба канора (бордюр)-и бетонӣ бархӯрдааст. Аммо ин фарзияро ҷароҳатхое, ки инчунин дар қисми пеши сар ва бадан маълум карда шудаанд, рад менамоянд. Корҳои тафтишотӣ идома доранд», – гуфт ӯ.

– Чизе, ки ба ҳуди тафтиши парванда марбут аст, – мегӯяд вакили мудофеъ, – ин аст, ки дар баъзе ҳолатҳо на он қадар самаранок мегузарад. «Пеш аз ҳама, гап сари ин аст, ки бо маводҳои парвандаи ҷиноятӣ, ки қонунгузорӣ ҳуқуқи шинос шудан бо онҳоро додааст, танҳо баъди шикоят бурдан ба Прокуратураи генералӣ шинос шудем», – мегӯяд Ёрматов.

Вакилони мудофеъ ба президенти кишвар ва Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон муроҷиат кардаанд ва умедворанд, ки онҳо метавонанд ба рафти тафтишот ва ҷазои одилона гирифтани нафарони гунаҳгор ягон навъ таъсир расонанд.

Дар натиҷа, тафтишоти парванда зиёда аз шаш моҳ тӯл
кашида, бинобар муайян накардани шахси ба ҷавобгарию ка-
шидан ба сифати айбдоршаванда боздошта шуда, ҳуди Умар
ба сифати ҷабрдида дар доираи парвандаи ҷиноятӣ, эъти-
роф нашудааст.

Хотираҳо бо ашки резон

Қиссаи №12: Шаҳбол Мирзоев

Дар муқоиса бо дигарон, тақдири ӯ баландӣ кард. Баъди «чашидан»-и таҳқирҳо дар хизмат ва бардоштани ҷароҳатҳои вазнин, ӯ зинда монд. Бале, ҳоло дар бистари беморист ва пайвандонаш рӯзе ду соат дар аробаи маъҷубӣ мегардонандаш, аммо ӯ зинда аст! Бале, ӯ маъҷуб аст ва кӯмаки маъҷубии ночизе дарёб мекунад, ки шаъну эътиборашро паст мезанад, аммо зинда аст! Ва ӯ ба ояндаи беҳтар умед мебандад, дар машқҳои ҳаррӯзааш комёб мегардад, танҳо чизе, ки метавонад ба худ раво бинад. Табибон пешгӯӣ мекунанд, ки ду сол баъд ӯ метавонад мустақилона ба пой ҳезад.

Қиссаи Шаҳбол Мирзоев, сарбози навдаъватшудаи оддӣ, ки дар қисми низомии Тоҷикистон хизмат мекарду ба муносибати бераҳмонаи ҳамхизмати аз рӯи рутба калонаш дучор гардид, бисёрихоро ба ҳайрат овард.

Аллакай зиёда аз ду сол гузашт, аммо ӯ то ҳоло он рӯзи сиёхро, ки ба туфайлаш то имрӯз дар беморхона меҳобад ва боз муддати дароз табобат хоҳад гирифт, ба ёд меорад.

Соли 2013 Шаҳбол Мирзоеви 22-сола меҳост баъди хатми факултаи ҳуқуқшиносии Донишгоҳи тичоратии Хучанд дар нуқтаи гумрукии фурудгоҳи шаҳри Хучанд ба кор дарояд, вале барои ин бояд як сол дар артиш хизмат мекард. Ҳамин тавр, ӯ ихтиёрӣ ба хизмат рафт. Шаҳбол барои хизмат ба қисми таълимии кӯшунҳои сарҳадии Тоҷикистон афтод, ки дар ноҳияи Рӯдакӣ ҷойгир аст. 7 моҳи хизмати ҳарбӣ чун як рӯз гузашта рафтанд. Моҳи март соли 2014 фаро расид. Рӯзҳои сарду шадиди зимистон паси пушт монданд, дар пеш – камтарак роҳи дигар ва «дембел». Вале ҳамааш дар як лаҳза тағйир ёфт.

6-уми март Шаҳбол бо дарди тоқатфарсои дандон бедор шуд ва ба нуқтаи тиббии қисми низомии 2620-и ноҳияи Рӯдакӣ муроҷиат кард. Мувофиқи фарзияи расмӣ, он рӯз фелдшер Ҳусмон Ғайратов, ки навбатдор буд, ба ҷои расонидани кӯмак ӯро ба масҳара кашид ва талаб намуд, ки амали пастзанандаи эътибори инсон барои сарбозони ҷавонро иҷро кунад.

Шаҳбол вокуниш нишон надод ва хост гузашта равад, аммо фелдшер ўро дошт ва бо зўрӣ аз болои сараш гузаронидаву ба замин партофт... Табибон дар ӯ шикастани муҳраи панҷуми сутунмуҳра, осеби ҳароммағз ва чанд аъзои дигари бадан, вайроншавии вазифаҳои пайвандҳои рон ва роҳҳои пешобгузарро ташхис карданд. Дар пеш на «дембел», балки ҳучраҳои бемордорӣ, ҷарроҳӣҳои зиёд, дардҳои тоқатфарсо ва аробаи маъҷубӣ зоҳир шуд.

Кадам вақте Шаҳбол баҳодур буд...

Падари сарбози маъҷуб баъд аз ҳодиса ҳамоно бо мактуби расмӣ ба президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон муроҷиат карда, хоҳиш намуд, ки тафтиши парвандаи мазкурро таҳти назорати шахсии худ гирад ва онҳое, ки нисбати писараш таҳқирро раво дидаанд, ҷазо гиранд.

Шояд мактуби мазкур таъсир бахшид, ки 14-уми март соли 2014 Прокуратураи ҳарбии гарнизони Душанбе нисбати Усмон Ғайратов бо моддаи 373, қисми 2-и КҶ ҚТ (вайрон кардани қоидаҳои муносибати оинномавии миёни хизматчиёни

ҳарбӣ дар сурати набудани тобеият байни онҳо) парвандаи ҷиноятӣ оғоз кард. Баъдан ба ин як моддаи дигари Кодекси ҷиноятӣ – 127, қисми 1 (зери хатар гузоштан) зам шуд.

Дар оғози моҳи июни соли 2016 мурофиа баргузор гардид. Усмон Ғайратов ба сӯйистифода аз вазифаҳои хизматӣ ва вайрон кардани қоидаҳои муносибати оинномавии миёни хизматчиёни ҳарбӣ айбдор доништа шуд. Ҳамроҳ бо ӯ дар курсии айбдорӣ фелдшери нуқтаи тиббии қисми низомии мустақар дар ноҳияи Рӯдакӣ Гулрухсор Ширинова менишаст, ки ба бемасъулиятӣ гунаҳгор доништа шуда буд, чун дар рӯзи руҳ додани ҳодиса ҷойи корро худсарона тарк кардааст.

Дар суд шохидон аз ҳисоби ҳамхизматони Шаҳбол Мирзоев далели аз ҷониби фелдшер Ғайратов латуқӯб шудани сарбозро тасдиқ карданд. Духтури Маркази миллии тиббӣ Музаффар Начмиддинов бошад, дар рафти мурофиаи судӣ нақл кард, ки Шаҳбол Мирзоев дар лаҳзаи ба беморхона оварда шуданаш дар ҳолати хеле вазнин қарор дошт ва шонси зинда мондани мизочони гирифтори чунин чароҳатҳо 1 бар 100 аст.

19-уми июни соли 2014 Суди ҳарбии гарнизони Душанбе Усмон Ғайратовро ба 9 соли маҳрумият аз озодӣ маҳкум кард. Ба Гулрухсор Ширинова, навбатдори нуқтаи тиббӣ бошад, 1,5 сол қорҳои ислоҳӣ бо нигоҳ доштани 15%-и музди меҳнат таъин карда шуд. Вале авфи охирин ба муносибати 20-солагии Конститутсияи ҚТ дар нисбати ин судшудаҳо татбиқ гардид. Муҳлати ҷазои гунаҳгори асосии ғоҷиа 3 сол кам карда шуда, ба 6 сол расид. Ширинова бошад, пурра авф шуд.

Дар ҳаёти Шаҳбол тӯли ду соли барои ӯ дурудароз чӣ руҳ дод? Ҳучраҳои бемории беохир – аввал дар Маркази миллии тиббӣ, баъд дар бунгоҳи тиббии назди Маскав, ки волидонаш барои ҷарроҳӣ намудан бо маблағи аз фурӯши хонаи Ашташон ба даст омада бурда буданд, баъдан хатари нав – пневмония ва эҳёгарӣ дар беморхонаи вилоятии Суғд, ҳоло бошад, дармонгоҳи табobati физиологии вилоятӣ.

Баҳори соли 2015 Суди ҳарбии гарнизони Душанбе қўшунҳои сарҳадиро муваззаф кард, ки ба оилаи Шаҳбол ба-

рои ҷуброни зарари моддӣ 100 ҳазор сомонӣ ва барои зарари маънавӣ 20 ҳазор сомонӣ пардохт намояд. Бале, ин маблағ бо хароҷоте, ки аллакай карда шудааст, мутобиқ нест. Гузашта аз ин, Шаҳбол то ҳол ҳамин маблағҳоро низ гирифта наметавонад – 6-уми августи соли 2015 Коллегиияи ҳарбии Суди Олӣ ҳалномаро бекор кард ва парвандаро барои аз нав дида баромадан ба Суди ҳарбии Душанбе фиристод. Ба гуфтаи падари Шаҳбол – Нуъмон Мирзоев, суд ба бунгоҳи тиббии назди Маскав бо хоҳиши пешниҳод кардани чек ва ҳуҷҷатҳое, ки масрафоти ҷарроҳӣ ва табобати сарбозро тасдиқ намоянд, дархост фиристод.

Мо як рӯзи моҳи июни соли 2016 ба аёдати Шаҳбол рафтем. Хучраи табобатхонаи физиотерапевтии вилоятӣ, ки ӯ қариб як сол дар он бистарӣ буд, барои оилаи Мирзоевҳо хонаи дуум ва дурусттараш, пас аз фуруши амволи ғайриманкул дар Ашт, хонаи асосӣ шуд. Дар рӯи миз тамоми зарфҳои зарурӣ, дар паҳлӯи плитаи барқӣ ва яхдон, кати дуум барои хешовандон буд, ки бо навбат ба Шаҳбол нигоҳубин мекарданд, дар девор телевизор, дар ҳамон хучра ҳаммом ва баромад ба балкон буд.

Шаҳбол ба мо табассум кард ва ҳатто каме аз чояш бархест. Ман аксҳои ёро пас аз чанд моҳи фочиа дида будам – ҳамон вақт аз аксҳо ба ман як бачаи бениҳоят лоғар менигарист, мисли қурбониёни Освенцим, ки аксҳои онҳоро ман дар кӯдакӣ дида будам. «Ё як бачаи солим буд. 82 килограмм вазн дошт, – ба суҳбат дохил мешавад модараш Зайтуна Мирзоева. – Баъди ин ходиса аз ӯ чизе намонд, аввал қариб 50 килограмм вазн дошт. Хуб аст ки ақаллан 6–7 килограмм вазн гирифтааст». Дар ҳақиқат, ӯ аллакай хеле беҳтар ба назар мерасид, табассум мекард, гап мезад, ҳассосият ба пойҳояш бармегашт, ӯ метавонист дар як рӯз ду соат дар аробачаи маъюбӣ нишинад.

Мутаассифона, Шаҳбол ба по хеста натавонист. Шаби 1 феввали соли 2021 ӯ дар бемористони шаҳри Хучанд даргузашт.

Қиссаи №13: Фирдавс Раҳматов

Рӯзи июни аз субҳ гарм буд. Дилором бо духтари хурди худ барвақт ба бозор рафт, барои пешвоз гирифтани меҳмонон тамоми чизҳои лозимаро харидорӣ кард. Он рӯз ба хонаи онҳо бояд хешовандонашон меомаданд. Барои ҳамин, ӯ кӯшиш мекард, ки аз анвои дар рӯйхат қайдкардаашон чизеро фаромӯш накунад. Зеро, тавре дар Шарқ анъана аст, дастурхон бояд пур бошад. Дар роҳ ба хона, ба дорухона даромад ва доруҳои заруриро барои писари миёнааш, ки бо сабаби вазъи саломатӣ аз хизмат ба муҳлати 10 рӯз рухсатӣ фиристода буданд, харидорӣ намуд.

– Писари калониам Фирдавс чи хеле ки имрӯз занг назад, – фикр кард ӯ.

Фирдавс Раҳматови 22-сола, донишҷӯи курси 4-уми шӯбаи ғоибонаи Донишгоҳи давлатии Хучанд, аллакай «баъди панҷ дақиқа» мутахассис оид ба телекоммуникатсия, 7-уми майи соли 2015 ба ҷанги «облава» афтод. Волидонаш аз комиссари ҳарбӣ хоҳиши ба таъхир гузоштани даъватро карданд, чун он замон писари дуҷумашон дар сафи артиш хизмат дошт. Вале бефоида. Гуфтан дар мавриди он, ки кормандони комиссариати ҳарбӣ «облава» кардаву ваколатҳои худро бештар намуданд ва волидон тарсиданд – боз аз ин бадтар нашавад... Зарур омад, ки ӯро ба хизмат гусел намоянд. Писари онҳо забони русиро хуб медонист, бо таҷҳизоти компютерӣ озодона кор мекард. Ба ҳамин хотир, аллакай баъди ёд кардани қасамӣ ҳарбӣ ӯро дар қисми низомии 04080-и нерӯҳои замингарди Вазорати муҳофиза дар Конибодом котиб гирифтанд. Вале ана ҳамон ҷо ҳама чиз оғоз шуд – сарбозони зиёда аз як сол хизматкарда ба ин наваъватшуда ҳасад бурданд, чун нав ба хизмат пайваставу ба назари онҳо, аллакай дар мавқеи хоса қарор дошт.

Барои куҳнасарбозон лаҳзаи мувофиқ фаро расид – оғози моҳи июн хизматчиёни ҳарбию барои як ҳафта ба майдони таълимӣ ба Исфара бурданд. Рӯзи якшанбе буд. Навбатдори қисм ва дигар афсароне, ки барои интизом ва назорати тартибот дар майдон уҳдадор буданд, бо вайрон намудани оинномаҳои амалкунанда, сарбозонро гирд оварда, қарор доданд

«маросим»-и «Саф кашед!» гузаронанд. Баъди нисфирӯзӣ 23 нафар навдаъватшударо чамъ оварда, 100 метр дуртар аз видеокамераҳои назоратӣ, назди теппаҳо бурданд. Як «бобо» гирду атрофро зери мушоҳида гирифт ва ду нафари дигар ҷавонро қатор карда, бо навбат ба латуқӯби онҳо оғоз намуданд – ба шикам, ба гулӯ бо пой ва қундоқи автомат. Миёни навомадаҳо ҷавони ҷуссааш бақувват ҳам буд, паҳлавони ҳақиқӣ, аммо ӯ ҳам аз «чашидани» як зарба ба беҳушӣ афтод. Вале «бобоҳо» натарсиданд, ба рӯяш об пошиданд, ба рухсораҳояш торсаки заданд ва чун ба ҳуш омад, ўро боз ба «қатор» дароварданд.

Баъд онҳо қарор доданд чор нафар наваскарро, ки «зери таваҷҷуҳ» буданд, ҷудо намоянд ва онҳоро бо усулҳои махсус ҷазо диҳанд. Миёни онҳо Фирдавс ҳам буд. Пас аз зарбаи навбатӣ ӯ афтод, бо садои хирросӣ шиква кард, ки нафасгирӣ барояш мушкил аст ва ҳоло мемирад, аммо дар ҷавоб посухи кӯтоҳе шунид: «Воҳима нақун, кӯдак». Латуқӯби ўро идома доданд ва Фирдавс аз ҳуш рафт. Кадоме аз навдаъватшудагон фарёд зад, ки кӯмаки фелдшер лозим аст, аммо нагузоштанд табибро даъват кунанд. Бист дақиқа мунтазир истоданд, аммо ҷавон ба ҳуш наомад. Баъд қарор доданд, ки аз пайи ёрии тиббӣ шаванд. Духтур марги сарбозро иқрор кард. «Бобоҳо» ба навдаъватшудаҳо ҷиддану қатъиян таъкид намуданд, ки дар бораи ҳолати воқеии руҳдода нақл нақунанд. Фавран афсона «бофтанд», – гӯё Фирдавс афтодаву ба ҳалокат расид.

Сардорҳо қарор доданд ҷасади сарбозро ба хонаашон шабона бубаранд, то ғзаби одамонро наоранд.

...Вақте ки Дилором бо шавҳараш барои гусели меҳмонон ба ҳавлии «чорошонаҳо» баромаданд, ҳаво аллакай нимторик буд. Хурсандона бо меҳмонон хайрухуш карданд, бо ҳамсояҳое, ки назди ҳавлӣ нишаста буданд, саломуалейк намуданд, аммо онҳо ба Дилором бо авзои аҷиб менигаристанд... Дар дилаш ташвиш афтод ва ӯ дигарбора фикр кард: «Охир, Фирдавс имрӯз то ҳол занг назад». Вале ӯ ҳама фикрҳои нохубро аз сараш дур кард. Ба хона даромаданд, якҷоя ҳама ашӯи болои мизро ғундошта, ба хоб кардан тайёри диданд. Ногаҳон, тақ-тақи ғайриинтизори дар, гӯё он нафароне, ки аз пушти дар истода-

анд, бо пайки на он қадар хуш омадаанд. «Писаратон Фирдавс мурд. Ана ин часадаш», – ин суханҳоро Дилором гӯё дар хоб мешунид. «Чӣ хел?? Барои чӣ??», – пичиррос зад ӯ ва беҳуш шуд.

Аз он рӯз як соли расо гузашт, аммо қалби захмини модарии ӯ дигар оромӣ надорад ва дар рӯи замоне малеҳаш акнун нишонаи ғам нақш бастааст. «Он шаб писари маро бо сарулибоси нав оварданд, зеро либоси ҳудаш ғарқи хун буд. Намояндагони ҳукумат, комиссариати ҳарбӣ, ҳамсояҳо, милитсия ва ёриятчиҳои ҳузур доштанд. Ҳамсояҳо аллакай рӯзона аз ҳодиса огоҳ шуда будаанд, аммо ба қароре омада натавонистаанд, ки ба ман гӯянд. Ҳама аз чизи дидаашон дар ҳаяҷон буданд. Сари писарам бо халтаи селофании сиёҳ баста ва аз болояш кӯлоҳ пӯшонида шуда буд. Тамоми баданаш дӯхта шуда буд. Яъне, онҳо ташхисро бе иҷозати мо гузаронида буданд. Куртаашро бароварда, аз даҳшат шах шудем – тамоми бадан пур аз доғҳои хунин, дар як ҷой ҳатто изи мӯза монда буд», – нақл мекунад Дилором, ашқашро нигоҳ дошта натавониста.

***Модар то ба ҳо боварӣ надорад,
ки Фирдавс аллакай нест***

Рӯзи дигар сардорҳои қисми ҳарбӣ ба чаноза омаданд. Модар бо пурсишҳои зиёд ба онҳо дарафтод, ки чи тавр миёни хизматчиён ба ин кор роҳ додаанд? Аммо онҳо танҳо гуфтанд, ки гӯё он рӯз хеле гарм буд ва писарашон офтоб хӯрдаву афтода, мурдааст.

«Дар хулосаи духтур низ ҳамин чиз навишта шуда буд. Мо қарор додем, ки ин корро ҳамин хел гузоштан лозим нест ва баъди ғӯронидани писарам шавҳарам барои навиштани ариза ба Прокуратураи ҳарбӣ рафт. Тафтишот оғоз шуд. Баъди ҳар ду рӯз мо мерафтем ба рафти тафтишот тавачҷӯх мекардем. Аммо, аз рафти тафтиш норозӣ шуда, ба Прокуратураи генералӣ муроҷиат кардем. Онҳо намояндаи худро фиристоданд. Тафтишот як моҳ давом кард».

Бисту ду наваскар ҳамчун ҷабрдида гузаштанд. Нисбати се ҳамхизмати сарбоз – ду сержант ва як сарбози қаторӣ парвандаи ҷиноятӣ оғоз карда шуд. Барои муносибати хунукназарона ба вазифаҳои хизматӣ се афсари қисми низомӣ низ ба ҷавобгарии интизомӣ кашида шуда, аммо баъдтар онҳоро аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карданд. Духтури қисми низомӣ ҳам, ки оид ба сабабҳои марг хулосаи бардурӯғ дода буд, ба ҷавобгарӣ ҷалб карда нашуд.

Дар ниҳоят, 1-уми октябри соли 2015 суд сержантҳо Раббонӣ Сулаймонов ва Комрона Раҳимовро ба 18 ва 17,5 сол, сарбози қаторӣ Айём Назаровро ба муҳлати 17 сол бо иҷрои ҷазо дар колонияи низомаш пурзӯр аз озодӣ маҳрум кард.

Дар қабри писар

5-уми августи соли 2016 бошад, дар бинои Суди ҳарбии гарнизони Душанбе барои баррасии аризаи волидони хизматчии ҳарбӣ Фирдавс Раҳматов муурофия баргузор шуд. Суд аризаи Раҳматовҳоро қисман қонеъ карда, барои пардохти 5 ҳазор сомонӣ, ҳудуди 700 доллари ИМА ҷубронпулии зарари маънавӣ ба волидони сарбози ғавтида аз ҷониби Вазорати муҳофизати Тоҷикистон қарор баровард. Адвокатҳо вобаста ба Қарори Суд шикояти кассатсионӣ овардаанд.

Қиссаи №14: Шамсиддин Зайдуллоев

Шамсиддин Зайдуллоев

Сокини 25-солаи шаҳри Душанбе, ронандаи таксӣ Шамсиддин Зайдуллоев моҳи апрели соли 2015 бо гумони гардиши ғайриқонунии маводи нашъаовар боздошт шуд. Баъди чанд рӯзи ниғаҳдорӣ дар тавқифгоҳи муваққатии Агентии назорати маводи нашъаовар ӯ аз дунё гузашт. Пайвандони ҷавон мегӯянд, ки марги ӯ дар натиҷаи латукӯб ва шиканча фаро расидааст.

Ба гуфтаи модари қурбонии шиканча Тоҷинисо Каримова, писари ӯ Шамсиддин ба интиқоли инфиродии мусофирон машғул буд. 8-уми апрели соли 2015, тахминан соати 18, вақте ки ҷавон дар кор буд, ба наздаш се нафари ношиноси либоси мулкӣ ба бар омаданд (баъдан ӯ номи онҳоро дониста гирифт – Зафар, Умед ва Фирдавс), бо ӯ ба мошин нишастанд ва бидуни муаррифии худ, ба дастонаш завлона заданд, ба бада-наш бо даст кӯфтанд. Баъди ин ҳамсояҳо давида омаданд ва ба ҷанҷол ҳамроҳ шуданд.

Дар ҳамин вақт роҳгузари ғайри интизоре ҳам ба баҳс ҳамроҳ шудаву аз шахсони ношинос мепурсид, ки онҳо кистанд ва чаро одамро мезананд, аз ӯ ба онҳо чӣ даркор аст. Аммо онҳо ба ӯ эътибор надоданд. Ҳар се зери фишори ҷомеа латуқӯби Шамсиддинро қатъ карданд ва завлонро аз дастонаш кушоданд. Баъд падару модари Шамсиддин расида омаданд ва ҳамроҳ бо ҳамсояҳо ўро ба хона бурданд.

Ҳамон бегоҳ, 8-уми апрел, тахминан соати 20 ба хонаи Зайдуллоевҳо кормандони АНМН бо се мошини сабуқрав омаданд. Ин навбат онҳо худро муаррифӣ карданд ва миёнашон нафарони бо номи Зафар, Умед ва Фирдавс, ки пештар нисбати Шамсиддин аз зӯрӣ истифода бурданд, буданд.

Кормандони АНМН аз Шамсиддин талаб карданд, то ҳамроҳашон равад, бо изҳори ин, ки дар бораи шарик будани ӯ дар ҷиноят тамоми далелҳоро дар даст доранд, аммо кадом ҷиноят, маълумоти дақиқ надоданд. Ба гуфтаи модар, дар ҳар ду ҳолат ҳам онҳо ягон ҳучҷати мурофиавӣ пешниҳод накардаанд. Дар ниҳоят, Шамсиддинро ба АНМН бурданд.

Рӯзи дигар, 9-уми апрел модари Шамсиддин дар бинои АНМН бо писараш мулоқот дошт. «Вақте ман сари писарамро сила кардам, ӯ ногаҳон гуфт, ки аз пушт ҷароҳат дорад ва он дард мекунад. Ман оҳиста пурсидам, ки магар ин ҷо ўро латуқӯб кардаанд? Дар ҷавоб бо нишони тасдиқ сар ҷунбонд», – нақл мекунад зан.

«Ман гаштаву баргашта ба писарам такрор мекардам: «Агар дар коре ганаҳкор бошӣ, қоил шав, дар колонияи ислохотӣ будан беҳтар аз он аст, ки ин ҷо латуқӯб шавӣ». Вай посух дод: «Модар, ман ронандаи оддиам, кучое мизоҷ гӯяд, ба ҳамрон ҷо мебарамаш. Ман дар ягон кор гунаҳкор нестам». Аммо баъдтар мо фаҳмидем, ки чанд рӯз қабл аз ин яке аз мизоҷони дар мошинаш нишаста «шартнома»-и маводи нашъаовар доштааст. Вале барои чӣ писари ман ҷонашро қурбон кард?», – меафзояд Тоҷинисо Каримова.

10-уми апрел, вақте ки ӯ боз ба АНМН барои дидани писараш омад, муфаттиш дар ҷояш набуд. Рӯзи дигар, 11-уми апрел, боз мулоқоти ўро бо писараш рад карданд. Ҳамон бе-

гоҳ Шамсиддин бо телефони муфаттиши АНМН ба модараш занг зада, хабар дод, ки барои ӯ адвокат лозим аст, зеро имрӯз дар суд нисбаташ бо ҷурми гардиши ғайриқонунии маводи нашъаовар ҷораи пешгирикунанда дар намуди ҳаёти муқаррар кардаанд.

Волидони қурбонии эҳтимолии шиканча бо адвокат рӯзи 12-уми апрел хостанд Шамсиддинро бубинанд, аммо бо муфаттиш дар тамос шуда натавонистанд. Саҳари барвақти 13-уми апрел, тахминан соати 06:30 волидон ба бинои АНМН рафтанд, то ба писарашон ҳӯрокворӣ расонанд, аммо дар ҳамин вақт ба падари Шамсиддин ҷиянаш занг зада, хабар дод, ки ӯ даргузаштааст. Волидон дарзамон ба даромадгоҳи НН АНМН шитофтанд ва зан талаб кард, ки писарашро нишон диҳанд. Яке аз кормандони АНМН хабар дод, ки Шамсиддин зинда аст ва дар шуъбаи эҳғарии Маркази миллии таббӣ қарор дорад. Волидон ҳамон замон ба он ҷо рафтанд, аммо дар бинои 5-ум ба онҳо гуфтанд, ки писарашон нест ва бояд ба бинои 15-ум (сардхона) раванд. Дар роҳ ба бинои мазкур ба модари Шамсиддин хешаш занг зада, хабар дод, ки ҳасад писараш дар сардхонаи ВКД (дар ҳудуди Шаҳраки тиббӣ) аст. Баъд онҳо ба он ҷо рафтанд ва ҳасад писарашонро шинохтанд. Ба гуфтаи онҳо, бадани ӯ пур аз доғ ва хунрезихо буд. Бо пойфишории модар азназаргузаронии ҳасад сурат гирифт. Инчунин, модар шарҳ дод, ки писари ӯ дар ҳаёташ бемории ҷиддие надошт ва маводи нашъаовар истифода намекард. Ӯ боварӣ дорад, ки писараш дар натиҷаи муносибати бераҳмонаи кормандони АНМН фавтидааст.

Ба гуфтаи адвокат Саймумин Кабиров, ки хизматрасониаш аз ҷониби Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ бар зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон таъмин карда мешавад, таъхиси судӣ-тиббӣ муайян намудааст, ки Зайдуллоев Ш. бар асари пневмонияи дутарафа ба ҳалокат расидааст. Аммо волидони Шамсиддин ба ин ҳулоса розӣ нашуда, талаб кардаанд, ки таъхиси судӣ-тиббӣ комиссияи гузаронида шавад. «Ба гуфтаи наздикон ва ҳамкорон, ӯ аз вазъи саломатиаш шикоят надошт. Гузашта аз ин, дар ӯ ягон нишонаи пневмония

дида намешуд», – қайд мекунад адвокат. Бар замми ин, чанд соат пеш аз вафоташ, табибони «Ёрии таъҷилий»-е, ки ўро кормандони АНМН ба он чо бурда буданд, ягон хел нишонаи пневмонияро муайян накарданд. Ҳангоми ба АНМН бурдан низ Ш. Зайдуллоев аз ҷониби табибони қисми тиббии Агентӣ муоина карда шуд ва солим будани ўро зикр намуданд, ки дар ин бора сабти ҷавобгӯ вуҷуд дорад.

Ба гуфтаи ӯ, 14-уми майи соли 2015 аз ҷониби Прокуратураи генералии ҚТ ташхиси судӣ-тиббии комисионӣ таъин карда шуд, ки ба он намоёндагони Маркази ташхиси судӣ-тиббии ҷумҳуриявӣ, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли шомил гардиданд. «27-уми май бо ҳузури ман экспертизаи ҷасади Зайдуллоев Шамсиддин гузаронида шуд. Мувофиқи хулосаҳои ташхиси судӣ-тиббии комисионӣ, ки аз ҷониби Маркази ташхиси судӣ-тиббии ҷумҳуриявӣ 3-юми августи соли 2015 гузаронида шуд, марги Зайдуллоев Ш. метавонист аз зарари вазнини ҷисмонӣ фаро расад: дар ӯ 4–5 қабурғаи шикаста аз тарафи чапи қафаси сина ва ҷароҳати пӯшидаи косахонаи сар аз қисми пушт муайян карда шуд. Ин аз расонидани зарараи вазнини ҷисмонӣ дар тавқифгоҳи муваққатии АНМН аз ҷониби кормандони ниҳоди мазкур шаҳодат медиҳад, зеро ҳангоми интиқол ба тавқифгоҳи муваққатии АНМН Зайдуллоев аз муоина гузашта, сиҳат баромад ва аз чизе шикоят надошт», – гуфт Кабиров.

Дар ҳамин ҳол, АНМН даст доштани кормандони худро дар марги боздоштшуда Ш. Зайдуллоев рад кард. Дар посухи расмӣ ин ниҳод гуфта мешавад, ки «12-уми апрел, тахминан соати 14 ҳолати Зайдуллоев Шамсиддин, ки барои фуруши маводи нашъаовар аз ҷониби кормандони Агентӣ боздошт шудаву ҳамон вақт дар тавқифгоҳи муваққатии АНМН ниғаҳдорӣ мешуд, нохуб гардид: ба баданаш ларза афтод. Навбатдорони Агентӣ «Ёрии таъҷилий»-ро даъват карданд, ки баъди 20 дақиқа расида омад. Боздоштшударо муоина карда, қайд намуданд, ки ӯ қаблан маводи нашъаовар истеъмол мекардааст, ки дар натиҷа ба «ломка» афтод ва тавсия доданд, то ўро ба диспансери наркологӣ бубаранд.

Боздоштшударо ба Диспансери наркологии ҷумҳуриявӣ бурданд, ки дар он ҷо ба ӯ ёрии зурурии тиббӣ расонида шуд. Зайдуллоев ду соат зери капелнитса қарор дошт. Баъд боздоштшударо барои идомаи муоина ба истгоҳи «Ёрии таъҷилий» бурданд. Дар истгоҳи «Ёрии таъҷилий» бемор Зайдуллоев пурра муоина карда шуд. Аз ҷониби табибон бемории шадид ташхис гардида ва барои гузаронидани эзогастроскопия тавсия дода шуд, аммо Зайдуллоев ин амалиётро тамоман рад карда, ҳатто дар ин бора забонхат навишт. Тахминан соати 23:15 ӯро боз ба Агентӣ оварданд, ки он ҷо ӯ то субҳ дар камера буд. Тамоми ин муддат навбатдорони Агентӣ ва нозирони тавқифгоҳи муваққатӣ бевосита дар назди дари камераи ӯ қарор доштанд ва ҳолаташро назорат мекарданд.

Қариб соати 5-и субҳ нозирӣ тавқифгоҳи муваққатӣ ба қисми навбатдорӣ хабар дод, ки вазъӣ боздоштшуда Зайдуллоев Ш. ногаҳон бад шудааст. Навбатдор фавран «Ёрии таъҷилий»-ро даъват намуд, ки ҳозир шуда, «марг аз камбуди дил»-ро қайд кард.

Дар бораи ин ҳодиса мақомоти прокуратура ва корҳои дохилии ноҳияи Фирдавсӣ фавран хабардор карда шуданд. Кормандони прокуратура ҳамроҳ бо ташхисгари судӣ-тиббӣ часадро аз назар гузаронида, протоколи муносиб тартиб доданд. Дар он зикр шудааст, ки «нишонаҳои зоҳирии марги маҷбурий дарёфт нашуд». Ва бо ҳамин далели муносибати бераҳмона аз ҷониби кормандони АНМН аз байн рафт.

Ба ғайр аз ин, дар ҳамаи биноҳои Агентӣ, аз он ҷумла дар ҳар ду ошёнаи тавқифгоҳи муваққатии Агентӣ камераҳои назоратӣ насб карда шудаанд, ки бо кӯмаки онҳо назорати шабонарӯзии ҳамаи ҳодисаҳои дар АНМН рухмедода пеш бурда мешавад.

Дар рафти тафтишот Зайдуллоев нишондод дод, ки тахминан аз моҳи декабри соли 2013 ба истеъмоли героин оғоз кардааст. Модари Зайдуллоев зикр намуд, ки тахминан якуним сол пеш писари ӯ дар Диспансери наркологии ҷумҳуриявӣ барои вобастагӣ аз героин табобат гирифтааст».

Ба дархости Мамарачаб Одинаев – адвокати волидайн чавони мархум аз Маркази клиникии наркологии ҷумҳуриявии ба номи М.Ғ. Ғуломов аз 4-уми май ҷавоб омадааст, ки Шамсиддин Зайдуллоев дар қайди диспансери наркологӣ 9-уми апрели соли 2015 будааст. «Яъне, дар асл, ӯ ба қайди муассисаи мазкур рӯзи дуҷуми баъди боздошташ аз ҷониби қормандони АНМН гузошта шудааст. Аз ин бармеояд, ки ӯ пештар дар қайди МКНЧ набуд», – мегӯяд адвокат.

Прокуратураи генералӣ нисбати қазияи марги Шамсиддин Зайдуллоев тибқи талаботи қисми 3, моддаи 143 прим 1 (шиканча) ҚҚ ҚТ парвандаи ҷиноятӣ оғоз кард. Аммо 23-юми декабри соли 2015 муфаттиши Прокуратураи генералӣ дар бораи қатъ кардани парвандаи ҷиноятӣ дар мавриди марги Зайдуллоев Ш. бинобар сабаби мавҷуд набудани нишонаи ҷиноят, ки аз ҷониби модари ҷавон шикоят шуда буд, қарор ба-

**Волидайн дар наҳви
фавти писарашон**

ровард. Дар ҳамин ҳол, ба ӯ гуфтанд, ки метавонад аз болои ин қарор ба мақомоти дигар шикоят барад. Ҳамин тавр, шикояти Т.Каримова дар бораи ғайриқонунӣ қатъ кардани парвандаи ҷиноятӣ нисбати қазияи марги писараш ба Суди ноҳияи Сино супорида шуд. Аз моҳи апрели соли 2016 адвокат С.Кабиров чандин маротиба бо дархости оғоз кардани баррасии шикояти Каримова Т. ба суд муроҷиат намуд, аммо суд бо асоси он, ки Прокуратураи генералӣ маводҳои парвандаи ҷиноятиро пешниҳод наметавонад, баррасии шикоятро кашол дод. Танҳо 18-уми

октябри соли 2016 Суди ноҳияи Сино шикояти Т. Каримова-ро дар бораи ғайриқонунӣ қатъ кардани парвандаи ҷиноятӣ нисбати қазияи марғи писараш қонёъ намуд ва муроғиай су-ди ро ба рӯзи 27-уми октябр таъин кард.

«Писари маро акнун барғардонида намешавад, вале ме-хоҳам як чизро гӯям. Фарзандони мо касе, ки набошанд – дузд, ғоратгар, муътод, барои модаронашон онҳо ҳамеша кӯдакони дӯстдоштанӣ боқӣ мемонанд. Ягон кас ҳуқуқ надорад онҳоро латуқӯб кунад. Барои ҷинояте, ки инсон содир мекунад, қонун ҷазо пешбинӣ кардааст ва бо ислоҳи гуноҳи худ назди ҷомеа, ў боз миёни ҷамъият, ба назди оила, фарзандонаш бармегар-дад», – мегӯяд модари Шамсиддин.

Қиссаи №15: Шаҳбоз Аҳмадов

Шаҳбоз Аҳмадов

Боздошти шабона

Шаҳбоз Аҳмадов, сокини 29-солаи ноҳияи Ёвон, соли 2018 бо иттиҳоми корд задани як ҳамдеҳааш боздошт шуда буд, ки ӯ содир накардааст. Чор рӯз ўро дар шўъбаи корҳои дохилӣ нигоҳ дошта, мавриди шиканча бо нерӯи барқ, лату кӯб қарор доданд ва таҳдиди таҷовуз ба номус кардаанд, то ба гуноҳаш иқрор шавад. Шаҳбоз ба шиканча тоб наоварда, ба коғазҳо имзо гузошт, аммо дар рӯзи чаҳорум шахсияти гумонбар ба ҷиноят маълум шуд. Ҷавонмард озод карда шуд, вале ҳеҷ яке аз кормандони фаврӣ, ки ўро шиканча кардаанд, ба ҷавобгарӣ қашида нашудааст.

* * *

16 июли соли 2018, 02:00.

– Шаҳбоз! Шаҳбоз! Аз бистар хез, аблаҳ!

Шаҳбози нимхоб чашмонашро нимроғ карда, чӣ будани ҳодисаро нафаҳмида монд. Дар ҳавлии хонааш чанд нафаре буданд, ки яке аз онҳо бо овози баланд дод зада, ўро ҷеғ мезад. Баъд ў ба назди тиреза омада бо як ҳаракати дасташ шишаро шикаста дод зад:

– Бархез, мегўям. Бо мо меравӣ. Мо аз милитсияем.

– Чӣ?! Мо ба кучо меравем?

– Саволҳои зиёд надех.

Бо шунидани ин ғавғо Неъматулло, бародари калонии Шаҳбоз аз утоқаш баромада, аз меҳмонони нохонда талаб кард ҳуччатҳояшонро нишон диҳанд. Онҳо ҳатто ба гапи ў гўш надода, ба ҳучраи Шаҳбоз даромаданд ва ўро аз ҷойгаҳ берун кашиданд.

– Мо бояд чизеро аниқ кунем. Пас ҷавоб медиҳем, – гуфт яке аз мардон.

Онҳо Шаҳбозро ба мошин тела доданд, ақош ҳамроҳашон рафт, вале ба ў иҷозат надоданд, ки аз дарвозаи милитсия ба дарун дарояд. Бачаро ба ошёнаи дуюм бурданд, утоқро кушоданд ва дарҳол ба сари ў зарбаи сахте расид.

– Ин ҷо гўш кун, аблаҳ. Имшаб ба як ҷавон ҳамла карда, корд заданд. Ин корро ту кардӣ. Фаҳмидӣ?

– Ман ягон ин хел кор накардаам. Соати 6 аз кор омада, хўроки шом хўрдам ва барвақт хоб рафтаам, чунки хеле хаста шудам.

– Ту кардӣ. Нафаҳмидӣ?

– Ман на...

Шаҳбозро ба девор пахш карданд, яке аз «ҳомӣени тартибот» пои ҳудро дар миёни пойҳои бача гузошта, ба узвҳои таносул сахт зер кард.

– Ҳой, инро Мерседес мегўянд! Ана ин тавр бошад педали мошинро пахш мекунад!

Вай боз ҳам сахттар зер кард. Дард чунон сахт буд, ки чашмони Шаҳбоз тира шуданд. Аммо тоқат кард ва ба ҷиноят иқрор нашуд. Якчанд афсарони дигари милитсия дар утоқ буда, таҳқиқро тамошо карда меҳандиданд.

Ин танҳо ибтидо буд. Дастони Шаҳбозро ба ақиб кашида, кишан андохта, ба сараш матои тари фаршшӯй печонида, ба болояш скоҷ часпонидаанд. Ду нафар ўро дошта, яке ангушто-нашро ба сим пайваст карда, ба чараёни электр васл кард. Ҳамзамон чанд кас ўро лагадкўб карданд.

Баъди шиканчаҳои хастакунанда Шаҳбозро, ки базўр нафас мекашид, бо шикам болои миз гузоштанд ва шимашро поён карданд.

– Ҳозир ҳам иқрор намешавӣ? Пас акнун туро «ба қайд мегирем», – гуфт яке аз милитсияҳо ва ба кушодани шимаш шу-рўъ кард.

– Не! Фақат ин не! Ҳар чӣ лозим бошад, имзо мекунам.

Золимон коғазҳоро ба назди ӯ бурда, сипас ўро ба ҷои ҳодиса бурданд ва ба ӯ нишон доданд, ки ҳангоми амалиёти тафтишотӣ чӣ бояд гуфт, чӣ гуна бо «корд» зад ва далели ша-йъиро ба кучо «партофт».

Аммо рӯзи чаҳорум ҷабрдида, ки бо захмҳои корд дар бе-мористон бистарӣ шуда буд, ба ҳуш омада дар Шаҳбоз шахси-яти ҳамлагарро нашинохт ва гумонбаршуда дарҳол дастгир шуд.

Шоми 20 июл ба Неъматулло аз шўъбаи корҳои дохилӣ занг зада, хоҳиш кардаанд, ки бародараш биёяд. Рӯзи дигар Шаҳбоз дар бораи боздошти ғайриқонунӣ ва истифодаи ши-канча аз ҷониби муфаттишон Сайед Қодиров ва Муҳаммад Толибзод ба прокуратура ариза навишт. Аммо дар он ҷо ба ӯ гуфтаанд, ки ба ҳеҷ кучо шикоят накунад ва ваъда доданд, ки кормандони милитсияи гунаҳкор аз вазифа озод карда меша-ванд. Оғози парвандаро рад карданд.

Бародарон Шаҳбозро барои ташҳиси судӣ ба бемористон бурданд. Ба гуфтаи коршинос, «ҷароҳатҳои ҷисмонӣ дар ба-дани Ш. Аҳмадов дар шакли ҳарошидан ба зарари саломатӣ иртибот надоранд, зеро ин захмҳо боиси маъҷубии кўтоҳмуд-дат нашудаанд ва ба саломатӣ зарар нарасондаанд». Бо вучу-ди ин, бародарон осори шиканчаро дар рӯй, сар ва ангуштони Шаҳбоз акс ва наворбардорӣ кардаанд.

19 сентябри соли 2018 Прокуратураи генералии Тоҷикистон қарори рад кардани боз кардани парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи шикоятӣ Шаҳбоз Аҳмадов дар бораи шиканчаро бекор кард. Ба Прокуратураи ноҳияи Ёвони вилояти Хатлон супориш дода шуд, ки тафтиши иловагӣ далелҳои сокини маҳаллиро гузаронад ва пас аз як ҳафта бар зидди кормандони милитсияи маҳаллӣ С. Қодиров ва М. Толибов тибқи қисми 2, банди «б» моддаи 143, эзоҳи 1 (Шиканча)-и Кодекси ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон парвандаи ҷиноятӣ оғоз карда шуд.

Гунаҳкорони боздошти ғайриқонунӣ ва шиканча бояд ба ҷавобгарӣ кашида мешуданд ва ҷазои боадолат дода мешуданд.

Аммо моҳи январи соли 2019 прокуратураи вилояти Хатлон тафтиши парвандаи ҷиноятиро нисбати ду корманди ВҚД-и ноҳияи Ёвон бинобар исбот нашудани гуноҳ қатъ кард.

«Дар рафти тафтишот даст доштани Муҳаммад Толибов ва Сайёд Қодиров дар ҷиноят тасдиқ нашудааст. Бо фармони муфаттиш парвандаи ҷиноятӣ алайҳи онҳо қатъ карда шуд», – гузориш доданд дар прокуратураи вилоят.

Адвокати Эътилоф кӯшиш кард, ки аз болои ин ҳукм шикоят пешниҳод кунад ва тафтишот дубора оғоз шавад, аммо бенатиҷа. Гумонбаршудагони содир кардани ҷиноятӣ вазнин, то ҳол дар озодӣ ҳастанд ва беш аз он, тибқи баъзе маълумот, дар мақомоти қорҳои дохилӣ қорашонро идома медиҳанд.

«Адолат нест! Кӣ ҷавобгар мешавад, ки бародарамро ғайриқонунӣ боздошт карданд, се рӯз дар идораи шӯъбаи қорҳои дохилӣ нигоҳ доштаанд ва шиканча кардаанд? Ва медонед, ман шунидам, ки он ҳамла бо захми қорд боз ба гардани як шахси бегуноҳ бор карда шуда, ўро ба ду соли шартӣ маҳкум карданд ва ҷинояткори асил аз ҷумҳурӣ берун рафтааст», – гуфт Неъматулло, бародари Шаҳбоз.

Қиссаи №16: Файзали Латипов

Файзали Латипов

«Ин чунон даҳшатнок аст, модар»

Файзали Латипови 28-сола, сокини Кӯлоб пас аз хатми мактаб барои кор ба Русия рафтааст ва пас аз чанд сол, моҳи феввали соли 2018 аз шӯъбаи корҳои дохилии шаҳри Кӯлоб ба ӯ занг зада, талаб кардаанд, ки барои шаҳодат додан дар парвандаи қиноятӣ дар бораи иштирок дар гурӯҳи террористӣ дар Сурия ба хонааш парвоз кунад.

Файзали аз ин гуфтаҳо дар ҳайрат монда, ҳуди ҳамон рӯз билет харида, ба Кӯлоб парвоз кард. Файзали дарҳол аз фурудгоҳ на барои аёдати ҳешу табораш, балки ба бинои Раёсати ВКД-и вилояти Кӯлоб рафт. Ӯ дар он ҷо бо вайрон кардани тамоми қоидаҳо, зиёда аз 72 соат нигоҳ дошта шуд, ки ин аз эҳтимоли истифодаи шиканча гувоҳӣ дод.

Баъдан суд баргузор шуд ва прокурор барои бача 14 соли ҳабс талаб кард. Аммо ба шарофати амали адвокати Эътилоф парванда ба тафтишоти иловагӣ фиристода шуд. Пас аз 1 солу 4 моҳ парванда бинобар набудани далелҳои қарорӣ қарор карда шуд ва Файзали озод шуд. Аммо масъулони боздошти ғайриқонуний ва шиканҷаи эҳтимоли бечазо монданд.

* * *

– Модар, ин чунон даҳшатнок аст – вақте ки ту бегуноҳ астӣ, аммо туро дар ҳабс нигоҳ медоранд, маҷбур мекунанд дар содир кардани ҷиноят иқрор шавӣ.

– Писарҷонам, ҳамааш аллакай паси сар шудааст, – модар Файзалиро сахт ба огуш гирифт, гӯё аз тарси он, ки аз нав чудо мешаванд.

– Оча, даҳшатнок аст, ки як солу чор моҳи умрамро аз даст додам, ки дар ин муддат дар Русия пул қор карда, шуморо таъмин карда метавонистам. Дар тамоми ин муддат шумо бо ранҷу азоб умр ба сар мебардед, аммо бо вучуди ин тавонистед ба ман ҳӯрок низ биёред.

– Писарам, шукри Худованди таъоло, ин рӯзҳоро паси сар қардем.

– Аммо, агар адвокат намебуд, маро ба осонӣ метавонистанд ба зиндон фиристанд. 14 сол, оча!

– Файзали, ту ҳанӯз ташвиш мекашӣ, ҳар рӯз дар ин бора гап мезанӣ. Писари бечораам. Ту дар хонаӣ, ҳамааш хуб аст.

– Медонед, ки бадтаринаш чист? Ки ҳеҷ кас барои ин ба ҷавобгарӣ қашида нашуд. Ва ҳамин тавр онҳо метавонанд ба осонӣ ҳар як шахси бегуноҳи дигарро маҳкум кунанд, шумо медонед? – ашк дар чашмони Файзали ҷа карда, сарашро ба китфи модараш паҳш карда, бо қафи дасташ чашмонашро пок кард.

* * *

Файзали Латипов мисли ҳазорон сокинони дигари Тоҷикистон пас аз хатми мактаб ғавран ба қор рафт. Қор мекард, ба хонаводааш пул мефиристонд, то рӯзе қормандони милит-

сияи Раёсати ВКД-и вилояти Кӯлоби вилояти Хатлон ўро ба Тоҷикистон даъват карданд. Дар парвандаи ҷиноятӣ шаҳодат додан лозим буд, ки гӯё ӯ дар иштирок дар гурӯҳи террористӣ дар Сурия ғумонбар мешуд. Айбдоркунии хеле ҷиддӣ аст, ки барои он шахс метавонад ба муддати тӯлонӣ ҳаёс карда шавад. Ва сабаби ин акси Файзали бо як «бачаи ришдори шубҳанок» буд, ки дар шабакаҳои иҷтимоӣ нашр шуд. Баъдан маълум хоҳад шуд, ки на ӯ ва на «бачаи ришдор» қомилан ғуноҳ надоранд, аммо он вақт қормандони милитсия таҳдид кардаанд, ки агар Латипов ба Вазорати қорҳои дохилии вилояти Кӯлоб ҳозир нашавад, ўро дар ҷустуҷӯ эълон мекунанд ва ба ҷавобгарӣ мекашанд. Ва баъд бо оҳанги нарм ғуфтанд, ки бача, ҳавотир нашав, як-ду савол медиҳему ҷавоб медиҳем. Ҳамин тариқ, 25 феввали соли 2018 Файзали аз Маскав ба Кӯлоб парвоз кард. Дар фурудгоҳ модараш ўро пешвоз ғирифт ва онҳо ҳамчун шаҳрвандони ба қонун риоякунанда рост ба сӯи бинои милитсияи вилояти Кӯлоб рафтанд.

Файзали Латипов

Бар хилофи ваъдаҳо ва коидаҳои боздошт Файзалиро се рӯз дар утоқи корӣ нигоҳ доштанд. Вақте модар пурсид, ки писараш аз чӣ гумонбар аст, касе ҷавоби дақиқ надод. Сипас, бо шубҳаи он, ки чизе нодуруст аст, вай ба Эътилофи зидди шиканча муроҷиат кард, то ба Файзали ёрии ҳуқуқӣ расонад.

Адвокат ба амал оғоз кард – ӯ бо ариза дар бораи боздошти ғайриқонунӣ ба Прокуратураи генералӣ муроҷиат кард, ки эҳтимоли истифодаи шиканча ва муносибати бераҳмона нисбати гумонбар Файзали Латиповро асоснок мекунад. Ин ариза аз Прокуратураи генералӣ ба Прокуратураи вилояти Хатлон ва сипас ба Суди вилоят ирсол шудааст.

Нахустин маҷлиси судии баррасии парвандаи ҷиноятӣ бар зидди Латипов 1-уми майи соли 2018 таъин шуда буд, аммо бо сабабҳои номаълум айбдоршавандаро он рӯз ба суд наоварданд. Баррасии парвандаро ба таъхир андохтан лозим омад. Дар суд наздикони Файзали бонги изтироб заданд. Яқум, гуфтанд, таваққуфгоҳи тафтишотии (СИЗО-и) Кӯлоб барои Файзали ғизо қабул намекунад, дуввум, ӯро ба суд наовардаанд. «Ман боварӣ дорам, ки ӯ ҳанӯз зери шиканча қарор мегирад ва маҷбур аст, ки худро айбдор кунад. Илтимос коре кунед, – аз адвокат илтимос кард модари Файзали.

Худи ҳамон рӯз адвокат дар бораи мавриди шиканча қарор гирифтани зерҳимояш ариза тартиб дода, ба прокуратураи вилоят пешниҳод кардааст.

Мурофиаи судӣ пайваста мавқуф гузошта мешуд ва танҳо дар аввали моҳи сентябр мурофиа аз сар суръат гирифт. Бо дархости адвокат санаи 25-уми сентябри соли 2018 ташхиси судии равонпизишкӣ гузаронида шуда, тибқи натиҷаи он Файзали солим эътироф шудааст, ки гирифтори бемории рӯҳӣ набуд, аммо номутаваозунии (беэътидоӣ) равонӣ дар робита ба истифодаи шиканча ва беасос ба ҷавобгари кашидан қайд карда шудааст.

Рӯзи 27 сентябр ҷаласаи навбатии суд баргузор гардид, ки дар он суд дар бораи анҷоми тафтишоти судӣ хабар дод. Баҳси тарафҳо оғоз шуд. Айбдоркунандаи давлатӣ барои Файзали Латипов 14 соли маҳрумкунӣ аз озодиро талаб кар-

дааст. Дар навбати худ адвокат аз суд ҳукми сафедкуниро талаб кардааст. Ҳамин тариқ, суд то 29 сентябр танаффус эълон кард.

Дар рӯзи таъиншуда судя сухани охиринаи айбдоршаван-даро шунида, ба ҳучраи машварат баромад. Дар толори судӣ вазъият шиддат гирифт. Аммо судя баргашт ва баргардондани парвандаи ҷиноиро барои тафтишоти иловагӣ эълон кард.

Адвокат дар бораи истифодаи шиканча ба Прокуратураи генералӣ шикоят пешниҳод карда, талаб кардааст, ки парвандаи ҷиноятӣ қатъ ва зерҳимояш озод карда шавад.

Адвокат пас аз изҳороти шифоҳии муфаттиши тафтишоти иловагӣ, ки бо вучуди набудани далелҳои кофӣ барои айбдоркунӣ ният дорад, дар охири мурофиа парвандаи ҷиноятиро дубора ба суд ирсол кунад, аз боадолатӣ ва бегаразии тафтишот боз ҳам шубҳа кард.

Инчунин маълум шуд, ки муфаттиш дидаю доништа нишондоди ҳамсояро нисбат ба Файзали дигар кардааст. Аз рӯи далели амали ғайриқонунии муфаттиш шохид ба прокуратураи вилояти Кӯлоб ариза пешниҳод кардааст.

Ин ҳолатҳо ба баргардонидани парванда ба шӯъбаи тафтишотии ВҚД барои тафтиши иловагӣ ва қабули қарори қонунӣ мусоидат карданд. Моҳи апрели соли 2019 муфаттиш дар асоси надоштани далел парвандаи ҷиноятиро қатъ кард ва Файзали аз ҳабс озод карда шуд.

Барои Файзали ин қиссаи мудҳиш расо як солу чор моҳ давом кард. Аммо оқибатҳои он давраи мудҳиши ҳаёташ ханӯз ҳам зоҳир мешавад – зуд хашмгин мешавад ва аксар вақт аз беҳобӣ азият мекашад. Ва ӯ аз он ханӯз дар ташвиш аст, ки касе тасмим гирифт, ки тақдири ӯро таҳриф кунад ва бечазо монд.

Қиссаи №17: Фарҳод Ғоибов

Бо латуқӯб нимкуш кардашуда

Панҷакент, деҳаи Ёрии шаҳри Колхозчиён. Фарҳод Ғоибов дар инҷо зиндагӣ мекунад, ки моҳи сентябри соли 2015 баъди муноқиша бо як хеши дури корманди милитсияи ноҳия, ба шӯъбаи корҳои дохилӣ бурда ва аз ҷониби ду нафар «ҳомии тартибот» шадидан латуқӯб шуда буд. Аз он ҷо беҳуш ба бемористон бурда шуд, ки дар онҷо як гурдааш дарида ташхис карда шуд, ки ҳангоми ҷарроҳӣ гирифта шуд. Андаке дигар ва Фарҳод наҷот намеёфт.

Ҳарду корманди милитсия дар қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ва сӯиистифода аз мақом гунаҳкор дониста шуда, бо ҳукми суд ба 8,5 соли зиндон маҳкум шуданд. Баъдтар мӯҳлати онҳо то 5 сол кам карда шуд. Вазорати корҳои дохилии Тоҷикистон дар соли 2018 ба Фарҳод Ғоибов дар ҳаҷми 10 ҳазор сомонӣ ҷуброн пардохт кардааст.

Фарҳод Ғоибов

* * *

– Барои чӣ? Бас кунед! Бас кунед! – Барои худро аз мушт наҷот додан Фарҳод сарашро бо дастонаш пӯшид. Онҳо ба тахтапушташ заданро сар карданд. Ӯ дард меёфт ва бо тамоми қувват дандонҳояшро ғичир мезад. Як зарбаи дигар... Фарҳод ҳис кард, ки замин аз зери пойҳояш шино мекунад, вале дастони пурқувват ӯро гирифта, боз ба зонуяш гузоштанд.

– Пулро биёр, сӯхбат кӯтоҳ мешавад.

– Ман пул надорам. Як тин ҳам нест..., – пичиррос зад Фарҳод ва ба фарш афтод.

Ӯро зинда карда, ба пункти фельдшерӣ ва аз он ҷо ба беморхона бурданд. Дар он ҷо Фарҳод боз аз ҳуш рафт. Ӯ пас аз чанд рӯз дар палатаи беморхона ба худ омад. Бе як гурда.

* * *

1 сентябри соли 2015. Субҳ гарму офтобӣ буд. Духтари дӯстдоштаи дар синфи якум мехондагиаш бо банти сафеди ба мӯяш бофташуда ба мактаб мерафт. Зан кулчаҳои гармро аз танӯр рост ба рӯи дастархон мегузошт, чой дар пиёла хунук мешуд.

– Духтарам, тезтар. Биё, бо ман ҳӯрок ҳӯр ва меравем, ман туро дар назди мактаб мегузорам. Ман имрӯз корҳои зиёде дорам.

Фарҳод бо микроавтобусаш мусофиркашонӣ карда пул кор мекард. Ин «аспи оҳанин» гарчанде ки хеле кӯҳна буд, ба ҳар ҳол оилаи серфарзандашро таъмин мекард. Зан ва чор фарзанди хурдсол – ана ҳамин буд, ки саҳари барвақт аз хоб хеста, аз паси рӯзгораш мешуд. Вақте ки дасти ҳолӣ ба хона бармегашт, чунин рӯзҳо ҳам мешуд, худро гунаҳкор ҳис мекард. Аммо он рӯз ӯ бояд даромади хуб ба даст меовард – нахонадоронро ба деҳаи дурдаст бурдан лозим буд, аммо пас аз ба он ҷо расидан ба ӯ хабар доданд, ки онҳо пулро пас аз чанд рӯз интиқол медиҳанд.

Бегоҳӣ Фарҳод хеле хаставу асабонӣ ба хона бармегашт ва дар роҳ бо як дӯсташ аз деҳаи ҳамсоя вохӯрд, ки дер боз надида буд. Онҳо тасмим гирифтанд, ки дар микроавтобусаш

каме нӯшанд ва ба як дӯкони ҳамсоя барои шишаи машрубот рафтанд. Онҳо дар бораи ҳаёт, дар бораи ину он сӯҳбат карданд. Нӯшиданд. Аз болояш як порай ҳасиб хӯрданд. Боз нӯшиданд. Чӣ сабаб шуд, ки як алами гузаштаро ба ёд оварданд ва калима ба калима миёнашон муноқишаи ҷиддӣ ба амал омад. Машруботи нӯшидашон сарашонро хира кард, мардон ба овози баланд гузаштанд. Шиносаш телефони мобилиашро аз киса баровард ва бори сеюм ошуфтаву парешонхотирона як илоҷ карда ракамро зад.

– Тоҳир-ако, ин ҷо як номард безор кард...

Фарҳод мошинро ба кор андохта, ўро ба хонааш бурд ва аз мошин тела дод ва ба ҳама чизи дунё лаънат хонда, ба хонааш равон шуд.

Баъди ним соат нозири минтақавӣ ва ёрдамчии ў дари хонаи онҳоро кӯфта, хоҳиш карданд, ки ў ҳамроҳи онҳо ба шуъбаи милиция равад. Аллакай ҳангоми ба мошин савор шудан Фарҳодро задан гирифтанд: бо оринҷ дар паҳлӯ, бо мушт ба сар. Латуқӯб дар идораи минтақавӣ низ давом дод, ўро якчанд соати пай дар пай – аз соати 6 бегоҳӣ то соати 12 шаб заданд. Фарҳод дигар тоқат карда натавонист, хоҳиш кард, ки ўро латуқӯб накунад, аммо кормандони милитсия пул талаб мекарданд ва гӯё масҳара карда ба паҳлӯяш ё ба пушташ мезананд.

Вақте ки ў ба фарш афтод, золимон тарсиданд ва ба рӯи ў торсақӣ задан гирифтанд. Фарҳод каме ба худ омад, вале аз дарди тоқатфарсое, ки аз дарун ҳис карда мешуд, ба фиғон омад. Онҳо тасмим гирифтанд ўро ба пункти фелдшерии деҳот баранд. Дар он ҷо сӯзандоруи анестетикӣ карданд, аммо бо кадом сабабе дард танҳо шиддат гирифт ва шикам варам кард. Фелдшер маслиҳат дод, ки беморро зуд ба Панҷакент баранд. Нозири нимҳоби шуъбаи ёрии таъҷилии беморхонаи шаҳрӣ ба бақайдгирии бемори нав оғоз кард, оҳиста-оҳиста якчанд варақчаҳои роҳхатро барои муоина ва ташҳис навишт. Фарҳод ба ин тоб наовард ва рост рӯи кат беҳуш афтод.

Фарҳод Ғоибов

* * *

– Духтур, ман чанд вақт дар беморхона хобам?

– Расо 10 рӯз. Ман маҷбур шудам, ки як гурдари гирам. Ба наздикӣ ҳамшираи шафқат омада, ба шумо сӯзандоруҳо мегузаронад.

Тибқи хулосаи ташҳиси судӣ-тиббӣ аз 11 сентябри соли 2015 Фарҳод Ғоибов ҷароҳатҳои вазнини ҷисмонӣ бардоштааст – дар қафаси сина, дар ҷои қадкашак ва гурдаи рости гирифташудааш латҳӯрда шудааст.

Фарҳод қариб як моҳ дар бемористон бистарӣ шуд ва пас аз ҷавоб шудан аз болои ду кормандони милитсия, ки ўро маъ-юб кардаанд, ба прокуратура бо шикоят муроҷиат кард. Пас аз шаш моҳ шиканҷакорон боздошт шуданд, вале ҳанўз то оғози муроғия хешовандонашон илтимос карданд, ки аризаро бозпас гиранд, ҳатто пул пешниҳод карданд.

«Ман аз онҳо як тин ҳам нагирифтаам. Ман ба пули онҳо ниёз надорам. Фақат як чизро мехостам – танҳо ҷазои боадолат», – мегӯяд Фарҳод.

Суд нозири участкавии шаҳри Колхозчиёни ШКД-и шаҳри Панчакент Тоҳир Худойбердиев ва афсари оперативии ШКД-и ш. Панчакент Матлуб Равшановро ба 8,5 соли зиндон маҳкум кард. Баъдан нисбати онҳо афв татбиқ шуда, мӯҳлат то 5 сол кам карда шуд ва ба шарофати афви навбатӣ онҳо комилан озод шуданд.

Адвокатҳои Эътилоф ба Фарҳод дар таҳияи аризаи даъвогӣ оид ба рӯёнидани ҷуброн ба маблағи 645 ҳазор сомонӣ аз Вазорати қорҳои дохилӣ кӯмак карданд, вале даъво қисман қонеъ карда шуд. Фарҳод Ғоибов ба маблағи 9 ҳазор сомонӣ зарари маънавӣ ва 1,1 ҳазор сомонӣ ҷуброни зарари моддӣ гирифтааст.

Фарҳод мегӯяд: «Аз он ҳодиса тақрибан шаш сол сипарӣ шуд, аммо то ҳол аз ҳодисаи рӯйдода ман аз ҷиҳати равонӣ ва ҷисмонӣ азоб мекашам». – Зуд асабонӣ мешавам, танҳо будан меҳоҳам. Дар шаш моҳ ё як сол як маротиба табобат мегирам, ки камаш 3 ҳазор сомонӣ лозим аст. Хушбахтона, падар ва бародарон кумак мекунанд. Ман наметавонам ба Русия барои қор сафар кунам ва оилаамро ҳӯронам, зеро қори вазнин бароям манъ карда шудааст. Ва ягона саволе, ки дар сарам ҷарх мезанад, ин аст: «Чаро онҳо бо ман ин қорро карданд?».

Қиссаи №18: Хайриддин Амонов

Девори сукут

Хайриддин Амонов, сокини 36-солаи ноҳияи Зафаробод, аз соли 2013 дар муҳоҷирати корӣ дар Русия қарор дошт. Моҳи январӣ соли 2018 кормандони ҳифзи ҳуқуқ бо ӯ тариқи телефон тамос гирифта, гуфтаанд, ки ӯ дар куштори ҳамсояш, ки соли 2010 содир шуда буд, гумонбар доништа мешавад ва дар сурати наомадан барои бозпурсӣ ӯро дар ҷустуҷӯ эълон мекунанд.

Баъди чанд рӯз Хайриддинро дарҳол дар фурудгоҳ боздошт карданд. Пас аз шиканча бо зарбаи барқ, ӯ ба ҷиноят иқроӣ шуд ва ба 11 сол маҳкум шуд. Дархостҳои адвокат дар бораи ба ҷавобгарӣ кашидани афроде, ки дар боздошти ғайриқонуний ва шиканча даст доштанд, рад карда шуд.

Моҳи январӣ соли 2018.

– Хайриддин Амонов? Фавран ба Тоҷикистон баргард, дар куштори ҳамсоятон гувоҳӣ бидеҳ ва баргард, вагарна тӯро ба кофтуков эълон мекунем.

«Чӣ бояд кард? Ва чаро ногаҳон ин куштори соли 2010-ро ба ёд оварданд? Ёд дорам, ки он вақт тақрибан аз тамоми деҳа изи ангушт мегирифтанд ва аз ман ҳам. Оҳ, охир ман меҳостам, ки барои як қитъаи замин маблағ ҷамъ кунам ва танҳо баъд ба хона баргардам, – Хайриддин дар бораи сафар дуру дароз фикр кард, вале дар ниҳоят тасмим гирифт, ки ба Хуҷанд парвоз кунад.

...Соли 2010 хабари кушта шудани як пирамард, ки дар назари аввал безарар менамуд, тамоми деҳаро ба изтироб овард. Агар бӯи саҳти машрубот намешуд, ки ҳамсафари доимии ӯ буд. Дар байни сокинони маҳаллӣ овозае низ буд, ки ӯ дар манзилаш ғоҳишахона ташкил мекардааст.

Сипас тақрибан аз тамоми сокинони деҳа, аз ҷумла Хайриддин изи ангушт гирифтаанд, вале гумонбар ҳеҷ гоҳ пайдо нашуд ва парванда боздошта шуд. Оҳиста-оҳиста ҳама ин ҳодисаро фаромӯш карданд.

Соли 2014 Хайриддин барои кор ба Новосибирск рафт, шабу рӯз заҳмат мекашид, то барои як қитъаи замин пул пасандоз кунад.

...Роҳбаладзан эълон кард, ки самолёт фуруд омада истодааст ва тасмаҳо бояд баста шаванд. Фикри Хайриддин дар бораи Маргарита ва бачаҳо буд – аз он ки фурсати дидани онҳо пайдо шуд, шод буд, тасаввур мекард, ки акнун дар аэропорт чӣ тавр онҳоро ба оғуш мегирад, зеро занаш ваъда дода буд, ки бо ҳар роҳ ўро пешвоз мегирад. Аммо дар дилаш як ҳароси нофаҳмо пайдо шуд.

Ҳавопаймо мунтазам ба хатти парвоз фуруд меомад, мусофирон аз рӯи одат, сарфи назар аз огоҳии роҳбаладзан, ки то пурра қатъ шудани ҳавопаймо дар ҷойҳояшон бимонанд, бори худро аз қуттиҳои болой кашидан гирифтанд. Ниҳоят ҳавопаймо истод, вале дарҳо муддати дароз кушода нашуданд. Мусофирон аллакай асабонӣ мешуданд, роҳбаладзан аз мусофирон хоҳиш кард, ки ба ҷои худ баргарданд. Дар кушода шуд ва чанд корманди милитсияи фурудгоҳ воридаи салон шуда, ба Хайриддин наздик шуда, фармон доданд, ки хомӯш бошад ва ба дасташ кишан зада берун бурданд.

* * *

Хайриддин Амонов рӯзи 25-уми январи соли 2018 ҳангоми расидан ба фурудгоҳи Хучанд аз ҷониби кормандони милитсияи фурудгоҳ боздошт ва ба кормандони Раёсати ВКД дар вилояти Суғд бо сардории корманди фаврии Ғанишер Ҳамдамов супурда шуд. Онҳо дар навбати худ ўро ба шўъбаи қорҳои дохилии шаҳри Бўстон (аз рӯи маҳалли воқеии фурудгоҳ) бурданд.

Хайриддинро ба утоқе бурданд, ки дар он аллакай ҷаҳор корманди милитсия дар либоси шаҳрвандӣ ҳузур доштанд. «Баъдтар шавҳарам гуфт, ки ўро ним соат бо дасту пояшон ба тамоми баданаш латуқуб кардаанд, то ба куштор иқрор шавад. Он шаб ўро то саҳар нагузоштанд ҳоб кунад, аз ў талаб мекарданд, ки дастонашро боло карда истад. Ҷаҳор афсари милитсия ўро мушоҳида мекарданд ва агар ҳангоми ҳоб дастонашро

поён кунад, ба рӯяш мезаданд. Ба ӯ иҷозат надоданд, ки ҳатто об нӯшад, на он ки хӯрок хӯрад. Протокол дар бораи боздошт низ тартиб дода нашудааст», – гуфт Маргарита, ҳамсари Хайриддин.

Субҳи рӯзи дигар, 26 январ, Ғанишер Ҳамдамов ҳамроҳи як ҳамкораш боздоштшударо ба ноҳияи Зафаробод бурданд. Дар роҳ онҳо таваққуф намуда ҳодисаеро таҳрик доданд, ки нисбати ӯ барои авбошӣ парвандаи маъмурӣ оғоз кунанд. Онҳо ӯро ба суди ноҳия бурданд, то амри (ордер) ҳабс гиранд. Дар суд Хайриддин гуфт, ки ӯро мавриди шиканча қарор доданд, аммо судя ба арзи ӯ эътибор надод ва ин дар протоколи мурофиаи судӣ инъикос наёфтааст. Дар натиҷа ӯ шаш рӯз боздошт шуд.

Баъди ин ӯро боз ба шуъбаи милитсияи Бӯстон бурданд. Дар утоқи қорӣ чанд афсари милитсия таҳти раҳбарии Ғанишер Ҳамдамов ӯро бо суханони қабех таҳқир карда, таҳдид кардаанд, ки дар сурати иқрор нашудан ба ин куштор зану хоҳаронашро таҷовуз хоҳанд кард. Хайриддин даст доштан дар ин ҷиноятро рад кард. Сипас кормандони милитсия ба сараш халта гузошта, дастонашро баста, ба ангуштони даст ва пойҳояш сим баста, ҷараёни барқро пайваст карданд. Аз дарди шадиди ногаҳонӣ боздоштшуда бо овози баланд дод зад ва «ҳомӣёни тартибот» ба куштор иқрор шуданро талаб карданд. Хайриддин ҳама чизро рад кард.

Сипас кормандони милитсия ба узвҳои таносули ӯ сим пайваст карданд. Ӯ дарди шадидеро ҳис кард, ки гӯё ҳозир дилаш ба ҳазор пораи хурд пароканда мешавад. Ва ҳамин қор, дар давоми се соат якчанд маротиба тақрор карда шуд. «Иқрор шав! Бигӯ, ки муйсафед ба модару хоҳарат ҳамла кард ва ту онҳоро муҳофизат карда куштаӣ», – овози кормандони милитсия бо садои баланд ба гӯш мерасид. Хайриддин сар чунбонд. «Шиддатро баландтар кун-кани», – гуфт яке аз онҳо. Тамоми бадани мард ба ларзаи мисли ларзаи марговар омад. Хайриддин ба дард тоб наоварда, «Хуб! Имзо мекунам!» гуфтани шуд. Аммо забон таслим нашуд, сухане гуфта натавонист. Пас аз ин ӯ бо тасдиқ сар чунбонд. Шиканча қатъ шуд...

Пас аз як сол муфозилаи судӣ баргузор шуд. Дар рафти чаласаи судӣ Хайриддин аз шиканчаи кормандони РВКД дар вилояти Суғд, бахусус Ғанишер Ҳамдамов хабар дод. Дигар одамонро надид ва наменинохт, аз ин рӯ номи онҳоро гуфта натавонист. Ҳамдамовро ба суд даъват карданд, вале ӯ гуноҳи худро рад кард. «Қор бо ҳамин анҷом ёфт. Суд ҳатто оид ба тафтиши иддаои шиканча дастур надодааст. Гузашта аз ин, изи ангуштони Хайриддин, ки соли 2010 гирифта шуда буд, ба таври мармуз аз парванда нопадид шуд ва дар соли 2018 қоршиносони судию тиббӣ ба хулосае омаданд, ки ин изи ангуштҳо ҳақиқӣ нестанд. Дар асл, ҳеҷ далеле дар бораи иштироки шавҳари ман дар қуштор вуҷуд надошт, парванда пурра сохтакорӣ шуда буд», – мегӯяд Маргарита.

Бо ҳукми судӣ Хайриддин Амонов дар қуштор гунаҳқор доништа шуда, ба 11 соли зиндон маҳкум шуд. Бар асоси қонуни афв ин муҳлат ду сол кам карда шуд.

Адвокат кӯшиш кард, ки аз болои ҳукми судӣ шикоят кунад, ба боз кардани парвандаи қиноятӣ алайҳи кормандони РВКД дар вилояти Суғд барои боздошти ғайриқонунӣ ва шиканча ноил гардад, кӯшиш кард, ки қоршиносони судӣ-тиббӣ РВКД дар Суғд ба ҷавобгарӣ қашида шаванд, аммо дар ҳама ҷо радду ҷавоби якхела «далелҳои адвокат тасдиқи худро наёфтанд» буд. Фаҳриддин Амонов, бародари Хайриддин, ба Прокуратураи генералӣ ва Дастгоҳи Президенти ҷумҳурӣ шикоят пешниҳод кард, аммо дар ҳама ҷо танҳо бо девори сукут рӯбарӯ буд.

«Ҳоло бо падару модарам зиндагӣ мекунам, ду кӯдаки 9 ва 10-соларо бо азобу машаққат калон мекунам. Меҳру муҳаббати падариро надоништа ба воя мерасанд. Кӣ кӯдакии барбод додашудаи онҳоро бармегардонад? Кӣ барои орзуҳои шикастаи мо ҷавоб медиҳад?», – гиря мекунад Маргарита...

Дар интизорӣ. Модари Хайриддин Амонов

Қиссаи №19: Ҳасан Ёдгоров

Гиря дар зери пул

Сокини шаҳри Турсунзода Ҳасан Ёдгоров дар соли 2017 бо иттиҳоми куштор шаш моҳ дар СИЗО ҳабс шуда, пас аз дас-тгир шудани қотили аслӣ раҳо шуд. Ҳасан аз хурдсолӣ маъҷуб аст, дар пои чапаш протез гузошта шудааст, аз ин рӯ ҷавон каме мелангад. Вай ба шиканҷаи мураккаби идораи милитсия тоб оварда натавониста, ба иқрорнома имзо гузошт. Мурофи-аи судӣ нисбати корманони милитсияи гунаҳкори истифодаи шиканҷа то моҳи июни соли 2021 идома кард. Суди олии Тоҷи-кистон се афсари милитсияи муттаҳам ба шиканҷа бар зидди Ҳасан Ёдгоровро ба мӯҳлатҳои тӯлонӣ аз озодӣ маҳрум кард: Эраҷ Наимов, корманди калон оид ба парвандаҳои махсусан муҳими Раёсати кофтукови ҷиноии Вазорати корҳои дохилии Тоҷикистон ба 10 соли маҳрумкунӣ аз озодӣ; Саъдӣ Давлат-муродзода, муфаттиши калони шӯъбаи кофтукови ҷиноии Раё-сати Вазорати корҳои дохилии шаҳри Турсунзода ба 12 соли маҳрумкунӣ аз озодӣ ва Корманди калони фаврӣ-ҷустуҷӯи шӯъбаи корҳои дохилии деҳа Шералӣ Азизов ба муддати 13 соли адои ҷазо дар колония маҳкум шуданд.

* * *

– Фақат маро боз ба ҷараён пайваст накунед! Не, не, не!! Ман тоқат карда наметавонам!

Чеҳраи сабзинаи мард мисли девор сап-сафед менамуд, дар пешони ӯ чакраҳои арақ пайдо шуда, бо ҳам омехта шуда, ба ғӯшу гарданаш мерехт, лабонаш асабона меларзид.

Шарофат ном зани лоғару миёнсоле давида воридаи хучра шуд. Аз таги руймол як қабзи мӯйҳои сурх ва сафед баро-мад, ки аз онҳо чашмони табиатан тирааш ранги қаҳваранги равшан менамуданд. Ин чашмон зери абрӯвони баланд нури некӣ меафканданд. Эҳтимол, ин қисми ифоданоктарини чеҳраи пурожангаш буд.

– Писарам, ту боз хоби даҳшатнок дидӣ... Ман омадам. ман дар наздат. Натарс. Ин хоб буд. Чашмонатро кушо, бачам.

***Ҳасан Ёдгоров аз ҳамаи воқеаҳои
руйдода ҳанӯз ба худ наомадааст***

Шарофат аз дасти писараш гирифта, бо остини куртаи читаш араки пешониашро пок кард.

– Модар, боз ҳамон хоб! Боз!

– Тамом, тамом, ором шав, писарам. Ман дар ин ҷо, бо ту астам. Ҳеҷ кас дигар туро азоб намедихад.

Ҳасан аз ҷояш бархоста, аввал пой росташро ба фарш гузошт, баъд пой чапи оханиашро эҳтиёткорона гузошт.

– Ҳасанчон, май ҳозир об меорам. Ман зуд бармегардам.

Мард бо ду даст сарашро гирифтӣ чашмонашро пушид. Дар ҳучра хомӯшӣ ҳукмфармо буд, ки онро садои косаву табақи ошхона вайрон мекард.

Бори дигар воқеаҳои чор соли гузаштaro аз сараш гузаронд, ки баъд аз он ҳаёташ ба ҷаҳаннам табдил ёфт.

* * *

...Шаби 6 ба 7 ноябри соли 2017 дар шаҳри Турсунзода як пешхизмат кушта шуд. Ёро бераҳмона бо корд зада телефони мобилӣ ва дастпонаи тиллоашро рабуданд. Рӯзи 7-уми ноябр, ба манзили Ҳасан, ки он вақт ӯ дар он дар шаҳри Турсунзода зиндагӣ мекард, 10 нафар бо либоси шаҳрвандӣ ворид шуда, худро муаррифӣ накарда, дастони ёро печонида, сарашро ҳам карда, бо худ бурданд. Ҳамаи ин дар пеши чашми зану ду фарзанди хурдсоли тарсидааш рӯй дод.

* * *

– Аз он вақт инҷониб ман писарамро надидам. Танҳо баъдтар фаҳмидам, ки рӯзи дуҷумда дар шӯъбаи корҳои дохилӣ ёро бо иттиҳомҳои нишон додани муқовимат ба кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ба муддати 10 рӯз фармони боздошти маъмури бароварданд ва тамоми ин муддат нисбати ӯ шиканҷа ба кор бурда, маҷбур кардаанд, ки дар гуноҳе, ки содир накардааст иқрор шавад, – мегӯяд модари Ҳасан Шарофат Нарзикулова.

Ҳасан шиканҷаро ба ёд оварда дубора азият мекашад, асабӣ шуда забонаш мегирад.

– Рӯзи аввал маҷбур карданд, ки ба шикам дар рӯи фарш хобам, афсари милитсия пои худро ба тахтапуштам байни китфам гузошта, аз пушти сарам гирифта, чанд маротиба сарамро ба фарш зад. Маро маҷбур мекард, ки иқрор шавам, аммо намехостам дар қорре ки накардаам иқрор шавам.

Шабона Ҳасанро ба дастонаш завлана баста, овехтанд, ки дастонашро доим боло бардошта истад ва ҳамин тавр то субҳ нигоҳ доштанд.

Рӯзи дуҷумда Ҳасанро ба суд бурданд ва бар асоси протоколи сохта дар бораи ба кормандони ҳифзи ҳуқуқ гӯё ки муқовимат нишон доданаи судья С. Раҷабзода Ёдгоровро ба мӯҳлати даҳ рӯз ҳабси маъмури қарор баровард. Судья суҳанони ёро

дар бораи мавриди шиканча қарор гирифтаниш, сарфи назар кард.

* * *

Ҷавонро давра ба давра аз тавқиғоҳи муваққатӣ ба утоқҳои қорӣ мебарданд, таҳдид мекарданд, латту кӯб карданиро идома медоданд, талаб мекарданд, ки ба куштор иқроӣ шавад, аммо ӯ хомӯш буд.

Он гоҳ «ҳомии тартибот» тасмим гирифтанд, ки ба таври дигар амал кунанд – Тоҷинисо, ҳамсари Ҳасанро ба шӯбаи қорҳои дохилӣ барои додани баёнот даъват карданд. Аммо баёноти барои онҳо «дуруст». Корманди милитсия аз зан талаб кардааст, ки нишон диҳад, ки Ҳасан дар рӯзи куштор дар хона набудааст. Зан ба ин дархост гуфт, ки шавҳараш ба ҳеҷ кучо нарафтааст. Пас аз он афсар бо маҷаллаи вазнин ба сараш зада, таҳдид кард, ки ӯро таҷовуз мекунад, ба зиндон мефиристад ва кӯдакон дар یتимхона ба воя мерасанд. Аммо зан ба ин ҳама таҳқирҳо тоб оварда, ба шавҳараш туҳмат намекард.

Ҳамзамон духтари ҳафтсолаи Ҳасанро ба шӯба оварда бе ҳузури модар ва равоншинос, бозпурсӣ карданд. Пас аз ин кӯдак ба пешоб кардан дар ҳоб гирифтӣ шуд.

Рӯзи чорум муфаттиши Прокуратураи шаҳри Турсунзода Р.Шернаев ва се корманди дигари милитсия бидуни нишон додани ҳуҷҷат дар бораи гузаронидани кофтуков ба хонаи Ёдгоровҳо ворид шуда, ба утоқҳо даромада, кадом чизҳоеро ҷустуҷӯ карданд. Модари Ҳасан гуфт, ки аз кофтуқоби беиҷозат ба Прокуратураи генералӣ тавассути телефони боварӣ шикоят мекунад, ки баъд аз он онҳо рафтанд.

– Баъд тасмим гирифтанд, ки маро ба ҷараёни барқ пайваست кунанд. Дар аввал ман ба шиддати барқ тоб овардам, гарчанде ки онҳо 35 дақиқа шиканча карданд ва ҳар дақиқа мисли як сол давом мекард. Ин эҳсоси даҳшатнок аст, мисли он, ки устухонҳоятро мешикананд ва рағҳои хунгард ҳозир мекафанд.

Ба гуфтаи Ҳасан, ҳамзамон кормандони милитсия кӯшиш мекарданд вонамуд кунанд, ки ўро дар мақомоти амниятӣ шиканча мекунад: ўро ба мошин савор мекарданд, ба сараш халта мепӯшиданд ва мегуфтанд, ки гӯё ўро ба Кумитаи давлатии амнӣ милли мебаранд, ҳол он ки дар гирду атрофи шаҳр давр зада ба шўъбаи милитсияи худ баргашта дар он ҷо шиканча мекарданд.

Мўҳлати ҳабси маъмурии Ёдгоров ба охир мерасид. Бегоҳӣ ўро ба мошини посбонӣ савор карда, ба Душанбе бурданд. Дар яке аз хиёбонҳои пойтахт дар зерӣ кўпрук ба сараш халта пӯшонид, ба як бино бурданд. Ба бино дароварда, бо шикам ба фарш гузошта, ба ангуштони хурди ҳарду дасту пой симҳои печонда, нерӯи барқро васл карданд. Ин дафъа онҳо муддати тӯлонӣ шиканча карданд ва ба узвҳои таносул низ симҳои барқро пайваست карданд.

– Ин чанд соат давом кард. Ман фикр мекардам, ки ман мемирам. Ман нафасгир шудам, аз ҳуш рафтам, ба рӯям заданд, ба худ оварданд ва шиканчаро идома доданд. Ман диғар тоқат карда натавонистам...

Ҳамин тавр, «чаллодон дар либоси хизматӣ» соҳиби баёноти иқрорӣ шуда, акнун метавонистанд парвандаро пӯшанд. Гурӯҳи наворбардории маркази матбуоти ВКД дарҳол ба шаҳри Турсунзода сафар карда, гузориш дар бораи куштори аз рӯи пайҳои гарм кушодашударо ба навор гирифтанд. Дар кадр Ҳасан буд, ки ибораҳои шаб аз ёд кардаашро дар назди камера такрор мекард. Ў нақл кард, ки чӣ тавр ў чабрдидаро «кушта» ва сипас «ғорат» кардааст.

Ўро ба СИЗО фиристоданд ва дар пеш мурофиаи судӣ ва эҳтимолан чанд соли зиндон буд, аммо дере нагузашта қотили аслии пешхизмат боздошт шуд.

15 майи соли 2018 парвандаи Ҳасан Ёдгоров қатъ ва ӯ озод карда шуд. Ҷавон бениҳоят хушҳол буд, аз нафас кашидани ҳавои тоза, аз дидор бо аҳли хонавода сер шуда наметавонист, аммо дарди ниҳонӣ ўро осуда намегузошт. Чаро ў бегуноҳ беш аз шаш моҳро дар ҳабс сипарӣ кард? Барои обрӯи рехтааш, вақте ки ўро маҷбур карданд дар гузориши те-

левизионӣ худро сиёҳ кунад ва ба тамоми кишвар қотил эълон карданд, кӣ ҷавоб медиҳад? Кӣ барои саломатии костагашта, испурчи аз зарбаҳо печидааш ҷавоб медиҳад?

Рӯзи дигар, 16 май ӯ бо аризаи ба ҷавобгарӣ кашидани се корманди ВКД-и Турсунзода, ки ӯро шиканча кардаанд – Шералӣ Азизов, Эраҷ Наимов ва Саъдӣ Давлатмуродзода, ба прокуратура рафт (ташхисҳои тиббӣю равоншиносӣ далели истифодаи шиканча нисбати Ҳасанро тасдиқ карданд)...

Дар моҳи октябри соли 2018 бар зидди онҳо парвандаи ҷиноятӣ, аз ҷумла бо моддаи «Шиканча» оғоз шуд. Кормандони милитсия боздошт шуда, то моҳи июни соли 2021 дар тавқифгоҳи тафтишотӣ қарор доштанд. Моҳи июни соли 2019, пас аз тафтишот, парванда ба Суди олий ирсол шуд ва пас аз ду сол ҳукми суд эълон шуд.

Ҳасан Ёдгоров

* * *

«Модарчон, рафтем, ман ба Шумо чизе нишон медиҳам», – илтимос кард Ҳасан рӯзи дуҷуми озод шуда аз прокуратура ба хона баргаштанаш.

Онҳо ба яке аз хиёбонҳои пойтахт расида, ба зери кӯпрӯк фурумаданд.

«Онҳо маро ба ин ҷо оварда, ба сарам халта пӯшониданд ва сипас барои бо ҷараёни барқ шиканча карданам фиристоданд. Баъди он муқовимат карда натавонистам ва худро сиёҳ кардам.

Марди калонсол ашкашро дошта натавонист, модар ўро ба оғӯш гирифт ва харду беихтиёр гиристанд. Мошинҳо мегузаштанд, ронандае истод ва пурсид, ки оё ягон ёрӣ расонида метавонад, вале модару писар ҳарфе зада натавонистанд... Онҳо якдигарро ба огуш кашида, гиря мекарданд.

Қиссаи №20: Сайдамир Сӯфиев

Қабри Сайдамир Сӯфиев

Номаи вопасин

Ноҳияи Восеъ. Дар ин ҷо наздикони Сайдамир Сӯфиев зиндагӣ мекунанд, ки соли 2017 ба фишори равонӣ дар шӯъбаи корҳои дохилии ноҳия тоб оварда натавониста худро ба қатл расонд. Корманди милитсияи ноҳия таҳдид кардааст, ки ёро барои ҷинояте, ки содир накардааст, ба маҳбас мефиристад. То имрӯз касе барои ёро ба худкушӣ расониданаш ба ҷавобгарӣ кашида нашудааст.

«Маро бубахшед, азизонам, дигар ин хел зиндагӣ карда наметавонам», – ба худ пичиррос зад Саидамир мактуби дарозро дар варақҳои қоғазӣ аз дафтари мактабӣ кандашро ба анҷом расонда. – «Аз шумо хоҳиш менамоям, ки дар марги ман муфаттиши ВКД-и ноҳияи Восеъ Баҳром Ҳикматуллоевро гу-

наҳкор кунед», – ибораи мактубро такрор мекард ӯ бо дастони ларзон ресмонро кушода.

Аъзои оила бояд ба хона бармегаштанд, бинобар ин Сайдамир шитоб кард. Вай ба курсии чубин баромад, ресмонро ҳалқа печонд ва онро ба гулмеҳи сархами шифт пайваст. Онро кашида, қувваташро санчид... Курсӣ қариб хомӯшона ба болои хошок афтод...

Моҳи ноябр хунук буд ва анбор намнок ва нороҳат буд. Шамол дари ҷубини кӯҳнаро ғичирроскунон мекушоду мепӯшид...

Моҳи феввали соли 2016. Як солу нӯҳ моҳ пеш аз фоҷиа Сайдамир мошинашро ронда ба хонааш мерафт, ки ногаҳон дар пеши назараш сояи марде пайдо шуд. Ӯ мошинро якбора боздошт, вале бо вучуди он шахси ношиносро бо мошинаш зарба зад. Аз мошин давон фурумада, болои пиёдагард ҳам шуда, вазнинии ҷароҳатҳоро фаҳмиданӣ шуд. Сайдамир бӯи устувори машруботро хис кард.

Ин як ҳамдеҳааш Сӯҳроб, як майзадаи маҳаллӣ буд, ки роҳи осони барои шишаи навбатӣ пул кор карданро ёфта буд. Вай ногаҳон аз пеши мошини раҳгузар мебаромад, то каме бархӯрда, осеби ҷиддӣ наёфта аз ронанда «барои табобат» пул гирад.

Ин дафъа ҳам ҳамин тавр буд. Сайдамир ўро ба мошин савор карда, ба беморхона бурд. Табибон аллакай ин беморро мешинохтанд ва хомӯшона муолиҷа таъин карданд.

Аз байн чанд моҳ гузашт. Дар деҳа кор набуд ва Сайдамир ба пойтахт рафта, бо хоҳараш зиндагӣ мекард ва мардикорӣ мекард. Ӯ электрики хуб буд, аммо пули коркардааш барои рӯзгор базӯр мерасид. Акнун ба вай лозим омад, ки духтарашро, ки бо ду фарзанди хурдсол аз шавҳари золимаш баромада рафта, дар хонаи падар дар Восеъ маскан гирифта буд, нигоҳубин кунад.

29 ноябри соли 2017. Он барои Сайдамир як рӯзи бебарор шуд. Аз субҳи барвақт дар бозори мардикорон истод, аммо ба хона ба назди апааш дасти ҳолӣ баргашт. Телефон занг зад. Корманди милитсия аз ноҳияи Данғара занг зада,

ба Сайдамир гуфт, ки духтараш Гулбаҳор дар дуздии пули хушдоманаш гумонбар аст ва аз ӯ талаб кардааст, ки зуд ба Данғара биёяд ва кӯдаконро баргардонад, вагарна ҳарду мушкили хоҳанд дошт. Якбора рӯҳафтода шуда ӯ ба рӯи фарш нишаст ва чӣ қор карданаширо намедонист.

Гулбаҳор бо шавҳараш хуб зиндагӣ намекард, дар оила пайваста муноқишаҳо сар мезаданд ва аксар вақт бо кӯдакони хурдсолар шавҳарашро тарк карда ба хонаи падараш меомад. Бори навбатӣ, вақте ки ӯ бо кӯдакон аз хона берун шуд, наздикони шавҳараш ба милитсия ариза пешниҳод карданд, ки гӯё ӯ 1 000 сомони ро аз онҳо дуздидаст.

Сайдамир ба ноҳияи Данғара рафта, дар онҷо ӯро Қурбон Зоиров, корманди фаврии шўъбаи қорҳои дохилии маҳаллӣ бозпурсӣ карда, ба ӯву духтараш бо қазои қиноятӣ таҳдид кардааст.

Саидамир афсурда шуда барои дидани духтараш ба Восеъ рафт, вале боз занги телефон занг зад. Ин корманди милитсияи ноҳияи Восеъ Баҳром Ҳикматуллоев буд, ки гуфт, рӯзи 19 ноябр ҳамдеҳааш, ҳамон Сўҳроб ба зарби мошин кушта шуд ва Сайдамир яке аз гумонбарон дар ин ҳодиса будааст. Корманди фаврии талаб қард, ки субҳи рӯзи дигар ба ШКД-и Восеъ ба назди ӯ биёяд, то шаҳодат диҳад. Корманди қосфтукови қиноятӣ ба эътирозҳои Сайдамир дар бораи он, ки ӯ аллакай қанд моҳ боз дар пойтахт асту воқеан он мардро бо мошин зада наметавонист, ҳатто гӯш надод ва гӯши телефони ӯро гузошт.

30 ноябри соли 2017. Расо соати 9:00 Сайдамир аллакай дар утоқи қории Баҳром Ҳикматуллоев дар шўъбаи қорҳои дохилии ноҳия истода буд ва ба вақти хўроки нисфирӯзӣ наздиктар аз он ҷо баромада рафт. Чӣ ҳодиса рӯй дод, дигар маълум нест, аммо дар номаи худкушии Сайдамир зикр шудааст, ки Баҳром Ҳикматуллоев ба ӯ таҳдид кардааст, ки барои зарбаи марговар ӯро ба 10 соли зиндон мефиристад. Дар нома дар бораи шиканҷа ва латукӯб чизе гуфта нашудааст ва ҳангоми шустани қасад осори хушунат пайдо нашудааст. Ба эҳтимоли зиёд таҳдидҳои равоӣ ва дурнамоӣ дар зиндон будан барои

як марди мӯхтарами 53-солаи ноҳия чунон дахшатнок буд, ки тоқат карда натавонист ва тасмим гирифт, ки худкушӣ кунад.

Прокуратураи ноҳияи Восеъ рӯзи 20 декабри соли 2017 дар робита ба ин ҳодиса аз рӯи моддаи «Ба худкушӣ расондан» парвандаи ҷиноятӣ боз карда, хоҳари мархумро ҷабрдида эътироф кард, вале баъди чор моҳ муфаттиши прокуратура тафтиши парвандаи мазкурро аз сабаби ба сифати айбдоршаванда муқаррар карда нашудани шахсе, ки ба ҷавобгарӣ кашида мешавад боздошт.

Ба гуфтаи адвокати ҷабрдида, пас аз муроҷиати онҳо ба Прокуратураи генералӣ, прокуратураи вилояти Хатлон тафтиши парвандаи худкушии бародари ўро аз нав оғоз кард, аммо дар охири моҳи октябри соли 2018 боз бо ҳамин матн тафтишотро боздоштааст.

Саидахмад Сӯфиев, бародари мархум, мегӯяд, ки онҳо се маротиба ба Прокуратураи генералӣ ва Дастгоҳи Президент муроҷиат кардаанд, то тафтиши ҳамаҷониба гузаронанд ва гунаҳкоронро ба ҷавобгарӣ кашанд, аммо қазия дар ҳамон ҳол боқӣ мондааст.– Дар мамлакати мо адолат нест,– даст афшонд ў.

Моҳи майи соли 2021. Таъмири хонаи Сӯфиевҳо бо суръат идома дорад. Бародарону ҷияни Сайдамир анбореро, ки баъди фоҷиа аз он аксар вақт садоҳои мудҳиши ба ғичирроси дари кӯҳна монанд меомаданд, бо замин ҳамвор карданд.

Қиссаи №21: Комил Хоҷаназаров

Фочиа дар ҷашни оилавӣ

Моҳи августи соли 2017 кормандони ҳифзи ҳуқуқ дар Суғд Комил Хоҷаназаров, сокини 31-солаи деҳаи Шайдони ноҳияи Аштро пас аз он, ки акси ӯ бо бачаҳо, аз ҷумла узви собиқи Ҳизби Наҳзати Исломӣ (дар Тоҷикистон мамнӯъ) дар шабакаҳои иҷтимоӣ пайдо шуд, боздошт карданд.

Комил Хоҷаназаров дар шӯъбаи қорҳои дохилии вилоят мавриди шиканча қарор гирифта, маҷбур шуд алайҳи як узви собиқи ҳизби мамнӯъ шаҳодати бардурӯғ диҳад ва сипас латту кӯб дар шӯъбаи амнияти Ашт идома ёфт. Ҷӯро ҷавоб доданд, аммо пайваста таҳдид мекарданд ва ӯро мушоҳида мекарданд. Комил ба фишор тоб наоварда, моҳи октябри соли 2017 даст ба худкушӣ зад. Чанде пеш аз маргаш ӯ видеоеро наворбардорӣ карда, дар он кормандони ҳифзи ҳуқуқро ба шиканчаи бераҳмона муттаҳам кардааст.

Падари Комил Хоҷаназаров аксҳоро бо осори шиканча дар бадани писараш нишон медиҳад

Баъдан ҳукм алайҳи корманди Раёсати ҚДАМ-и вилояти Ашт Муҳаммад Наимов ва ду корманди Раёсати ВКД дар вилояти Сугд Латиф Юлдошев ва Шўҳрат Шамсиддинов эълон шуд.

9 октябри соли 2017.

Комил боз як шаби беҳобиро гузаронд ва чӣ тавр фаро расидани субҳро пай набурд.

«Ҳаёти ман ба даҳшати ҳақиқӣ табдил ёфт. Барои чӣ? Чаро? Маро шиканча доданд, таҳдид карданд, лату кӯб карданд, маҷбур карданд, ки ба як дўстам тўҳмат кунам... Ёро зиндон карданд, се фарзандаш ҳоло гуруснаанд. Ман чӣ кор кардам! Ман чӣ кор кардам! – Комил азияти рӯхӣ мекашид ва аз он нафрат дошт, ки маҷбур шуд ба дўсташ тўҳмат кунад. «Аммо ба шиканча чӣ гуна тоб овардан мумкин аст, вақте ки тоқат кардан ғайриимкон аст ва ҳатто таҳдиди таҷовуз кардаанд?» – андешаҳояш парешон шуданд, ӯ даҳшати аз сар гузаронидааш ва субҳи барвақт ҷосусии ду нафар бо либоси шаҳрвандиро бар худ ба ёд овард.

«Ин то кай идома меёбад? Ин тоқатнопазир аст. Рӯзҳои наздик боз маро даъват карданд, бояд равам. Магар боз маро шиканча мекарда бошанд? Ҳамаи онҳо аз ман чӣ меҳоянд? То маро нашинонанд, ором намешаванд, – Комил бо ду даст сарашро гирифт. Мехост дар бораи фоҷиаи худ ба тамоми олам фарёд занад, вале ӯ тарсу дард, навмедиро дар худ пахш мекард.

– Азизам, мо бояд ба хонаи модарам равем. Фаромӯш накардӣ, имрӯз зодрӯзи ӯ аст, – бо меҳрубонӣ даст ба китфи Комил гузошт зан.

– Бале, албатта дар хотир дорам. Тайёр шав.

...Дар хонаи хушдоман ҳанӯз касе набуд, ҳама хешу табор бояд бегоҳ ба оши палав меомаданд. Зани Комил бо овози паст суруде хонда, пўст кардани сабзиро барои таоми асосии идона сар кард. Комил тасмим гирифт, ки кумак кунад ва аз дасти занаш кордро гирифт.

– Бале, ман рафта мебинам, ки духтарам дар онҷо чӣ кор мекунад.

Теги тези корд таҳдидомез медурахшид, Комил дастаро сахт гирифт ва боз худро афсурда, маъюс ва поймол кардашуда ҳис кард. Ашк хиёнаткорона аз чашмонаш мерехт, аз навмедӣ нафасаш гирифт ва дар сараш суханони «Ту террористӣ, ту барин одамон аз ин ҷо зинда намебароянд» чарх мезаданд. Дар сатхи мисли оинаи пулод акси худро дида, гӯё бо худ суҳбат карда фикр кард: «Бале, ту имрӯз дар ид ҳастӣ, Абдурахмон бошад, дар зиндон аст, чунки ту ба ӯ тӯҳмат кардай». Комил ба акси худ бо нафрат нигарист.

«Барои чӣ? Барои чӣ? Барои чӣ?» фарёд кард ӯ ва бо хашмигина дасти чапашро бо корд бурид.

Дар хамин вақт ҳамсараш давида даромад ва кордро аз дастони ӯ гирифт. Косаи сабзӣ бо зарба ба замин афтид.

– Комил, ту чӣ кор кардай? Вай зуд дастмолро гирифта, ба дасти хунолуди шавҳараш гузошт.

– Не, дигар ин хел зиндагӣ карда наметавонам. Ман наметавонам!

Комил занашро тела дода, аз раф як шиша сирко ёфт ва дар як лаҳза онро кушода бо як нафаси дароз фурӯ бурд...

Чавонро бо мошини ёрии таъҷилӣ ба беморхона бурданд ва худӣ ҳамон шаб ӯ даргузашт...

* * *

Мурод Хоҷаназаров, падари Комил то ҳол аз фоҷиаи писараш бо овози ларзон ёдовар мешавад ва модараш, холаи Шакарой, ки дар тамоми Шайдон эҳтиромаш мекунанд, беист гиря мекунад ва дар дуои худ танҳо як чизро илтиҷо мекунад – не, на ҷазои гунаҳкорон, балки таскини рӯҳи писари азизаш.

Комил Хоҷаназаров

«Ҳамааш аз он сар шуд, ки тобистони соли 2016 писарам ҳамроҳи дигар ҳамдеҳагон ба сайру гашт рафт ва бо онҳо акс гирифт. Дар шабакаи иҷтимоӣ нафаре аксро нашр кард ва кормандони ҳифзи ҳуқуқ пай бурданд, ки дар байни баҷаҳо Абдурахмон, узви собиқӣ ҲНИТ низ буд ва ҳамаи баҷаҳо риши кӯтоҳ доштанд. 19 августи соли 2017 Шамсиддинов Шӯҳрат корманди ВҚД вилояти Суғд ба писарам занг зада ёро ба прокуратураи Ашт даъват кард. Ёро панҷ соат нигоҳ дошта, «намозхон» (мӯъмини намозхон), «террорист» гуфта, дар бораи Абдурахмон пурсиданд, ки нисбати ӯ бо моддаи «экстремистӣ» (моддаи 307.1 «Даъватҳои оммавӣ ба ғайриқонунии экстремистӣ» парванда боз шудааст»). Телефонро шиноснома ва планшетастро аз дасти ӯ гирифта, ҷавоб доданд, ки агар лозим шавад, боз занг мезананд», – нақл кард Мурод Хоҷаназаров.

Пас аз чаҳор рӯз, 23 август, Парвиз, корманди шӯъбаи кофтукоби ҷиноии ШҚД-и ноҳияи Ашт ба Комил занг зада, ба шӯъбаи қорҳои дохилӣ даъват кард. Аз он ҷо кормандони

ВКД-и вилояти Суғд Латиф Юлдошев, Эҳсон Эрмамадов ва корманди шўъбаи кофтукови ҷиноии ВКД ноҳияи Ашт Парвиз ўро бо мошин ба шўъбаи корҳои дохилии ноҳияи Бўстон (со-биқ Чкаловск) бурданд.

* * *

«Дар назди дарвозаи шўъба писари калониам Муҳаммадрасул ўро интизор буд. Комил баъдан гуфт, ки аз ў дар бораи сафарҳои яқояи саҳроӣ, дигар аъзои ҲНИТ пурсиданд, оё ба ў узвият дар ин ҳизб пешниҳод шудааст ё на? Писарам гуфт, ки соли 2016 пас аз адои намози идона (идайн) ба муносибати иди Қурбон ҳамсояҳо ва ҳамсинфон тасмим гирифтанд, ки ба истироҳатгоҳ бираванд ва дар он ҷо хўрок мепазанд, волейбол бозӣ мекунанд ва ба кўҳ мебароянд. Ў гуфт, ки дар бораи шомил шудан ба сафи ҲНИТ сухан ҳам набуд, ки Шамсиддинов Шўҳрат ва ду ҳамкори дигараш ба ин суханони ў бовар накарда ҳамл карданд – ба сари ў чанд зарба зада, дастонашро печонида буғӣ карда, ба шикамаш лагадкўб кардаанд», – мегўяд падари Комил.

Ба гуфтаи ў, онҳо аз писараш талаб кардаанд, бигўяд ки Абдурахмон ба ҲНИТ даъват кард ва ҳамин тариқ, гўё ин ҳизб меҳода сафи худро афзоиш диҳад ва қудратро дар Тоҷикистон ба даст гирад. Комил рад кард, ва бинобар он ўро бидуни тартиб додани протоколи боздошт то бевактии шаб ғайриқонунӣ боздошт ва латуқўб кардаанд.

Кормандони Раёсати корҳои дохилии вилояти Суғд Латиф Юлдошев ва Шўҳрат Шамсиддинов рӯзи 24-уми август аз Муҳаммадрасул, бародари Комил барои раҳиҳои ў 15 ҳазор сомонӣ талаб кардаанд, ки дар акси ҳол ў «маъюб» мешавад. Муҳаммадрасул фаҳмонд, ки онҳо наметавонанд чунин маблағро пардохт кунанд, зеро хонавода пас аз ҷарроҳии модар қарзи калон дошт. Маблағ ба 10 ҳазор ва баъдан то 6 ҳазор сомонӣ кам карда шуд. Ҳочаназаровҳо ин пулро қарз гирифта, шахсан ба дасти Юлдошев ва Шамсиддинов доданд.

Аммо даъват ба бозпурсиҳо қатъ нашуд. 25 август Комилро ба шўъбаи милитсияи Бўстон даъват карданд. Корман-

дони милитсия аз ӯ талаб карданд, ки иқрор шавад, ки дар солҳои 2016–2017 барои дохил шудан ба сафи ҲНИТ даъват шуда буд (соли 2015 ин ҳизб дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ғайриқонунӣ ва фаъолияти он мамнӯъ эълон шуда буд), аммо Комил ин далелро рад кард. Бо калтак ба китфу пойҳояш зада, таҳдид мекарданд, ки ӯро ба таҳхона мебаранд ва бо ӯ «кори даҳшатовар» мекунанд. Комил муқовимат карда натавониста, ба шаҳодати бардурӯғ бар зидди Абдурахмон Масолиев имзо гузошт. Ҷавонмардро озод карданд, аммо огоҳ карданд, ки «агар чизе рӯй диҳад, онҳо занг мезананд».

Комил аз ҳамон рӯз сар карда, парешонхотир, канораҷӯй ва хомуш шуд. ӯро вичдонаш азоб меод, ки аз рӯи нишондодҳои бардурӯғ Абдурахмони бегуноҳ ба зиндон меафтад ва се фарзанди хурдсолар бе падар ба воя мерасанд.

Комил камераи хонаашро гирифта, наворе сабт кардааст, ки дар он дар бораи шиканҷа ва тамаъҷӯӣ аз ҷониби кормандони милитсияи РВКД-и Суғд ва ШКД-и ноҳияи Ашт нақл кардааст. Хешовандон ин наворро дертар пайдо мекунанд...

Баъди чанд рӯз зангҳо такрор шуданд. Рӯзи 2 октябр раиси ҷамоат ӯро даъват кард, ки дар он ҷо Муҳаммад Наимов, корманди шӯъбаи КДАМ дар Ашт Комилро интизор буд. ӯро ба утоқи кориаш бурд ва соатҳо бозпурсӣ кард. Падар аз ин хабардор шуда, дарҳол мошинро ба сӯи бинои шӯъба бурд ва Комилро дар ҳавлӣ интизор шуд. Писараш лангида-лангида баромад, аз ҷиҳати рӯҳӣ хеле афсурда, дар чашмонаш ашк буд. Комил ба падараш гуфт, ки Муҳаммад Наимов ба дасташ завлона зада, ба курсӣ шинонд ва бо калтак дар пой ӯ зада, ба ҷафаси синааш лагадкӯб карда, ӯро «террорист» номидааст. Падар пешниҳод кард, ки ӯро барои муоина барад, аммо писараш рад кард.

Пас аз ин ҷосусии махфӣ аз болои Комил, гӯш кардани телефони ӯ ва зангҳои бегона идома ёфт. Ба ин ҳама тоб оварда натавониста ва ба ҳолати афсурдагӣ гирифтोर шуда, ҷавонмард ниҳоят амали худкушӣ кард.

Дар соли 2018 бо ҳукми суд ду корманди ВКД дар вилояти Суғд Шӯҳрат Шамсиддинов ва Латиф Юлдошев дар ши-

канча, боздошти ғайриқонунӣ ва қаллобӣ гунаҳкор доништа шуда, ба муҳлати 13 ва 12 сол маҳкум шуданд ва корманди Шӯъбаи ҚДАМ-и Ашт Муҳаммад Наимов дар истифодаи шиканча гунаҳкор доништа шуда, ба 12 соли маҳбас маҳкум шуд. Вакилони мудофеъ ҳамчунин ба ҷабрдидагон барои ситонидани ҷуброни зарари маънавӣ ба маблағи 6 ҳазор сомонӣ аз Вазорати корҳои дохилӣ ва Кумитаи давлатии амнияти миллий кӯмак кардаанд. Ҳамчунин, аз ин сохторҳо дар робита ба аз даст додани саробон ба ғоидаи фарзандони хурдсоли Комил Ҳочаназаров ба маблағи 5 ҳазор сомонӣ ҷуброн ситонида шуд.

«Ташаккур ба адвокатҳои Эътилофи зидди шиканча, ки ба ҷавобгариӣ судӣ кашидани гунаҳкорон ва маҳкум шудани онҳо ва сафед шудани номи писарам муваффақ шуданд», – гуфт падари Комил ашқҳояшро пок карда.

Қиссаи №22: Толибҷон Дӯстов**

Толибҷон Дӯстов

Тобистони шадиди соли 2017...

25 июли соли 2017. Дар Шаҳритус пагоҳӣ гармии мислаш диданашуда ба амал омад. Толибҷон Дӯстов тасмим гирифт, ки вақтро дар бар бо дӯстонаш гузаронад.

Вақте ки ӯ аз он берун мешуд, чанд нафар ба ӯ ҳамла карда, яке аз онҳо бо мушт ба сараш зада, ўро ба мошини БМВ-и нуқрагини тирезаҳои саҳт сиёҳшуда тела додаанд.

Толибҷон намедонист, ки Ҳалимҷон Сайдуллоев, ки баъзан бо ӯ дар як бар бангдона мекашид алайҳи ӯ шохидӣ кардааст.

Як рӯз пеш ҳамон БМВ, ки дар он сардори шӯъбаи мубориза бо гардиши ғайриқонунии маводи муҳаддири ВҚД дар ноҳияи Дӯстӣ Маҳмадулло Идиев ҳамроҳи кормандони зерто-

** Хешовандони Толибҷон Дӯстов аз мусоҳиба бо хабарнигорон даст кашиданд. Қисса бар асоси қазияи як адвокати Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканҷа ва бечазой дар Тоҷикистон таҳия шудааст.

беи милитсия нишаста буд, ба сӯи хонаи Ҳалимҷон омад. Онҳо Сайдуллоевро ба шӯъба бурданд ва дар он ҷо ба лату кӯби боздоштшуда шурӯъ карданд ва ба шохидӣ кардан дар бораи одаме, ки ба ӯ бангдона «дастрас мекунад» маҷбур карданд. Ҳалимҷон «шикаста» ба Дӯстов ишора кард, ки баъзан худаш онро истеъмом мекард. Идиев талаб кард, ки Ҳалимҷон ба Толибҷон занг зада, дархост кунад, ки ӯ ба маблағи 100 сомонӣ бангдона биёрад. Толибҷон пешниҳод кард, ки «пагоҳ пешин бо мошин ба назди бар ояд»...

Идиев бар ҳилофи қонунгузорӣ дар бораи фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ маълумоти гирифтаашро ба расмият надароварда, тасмим гирифт, ки «харида озмоишӣ» гузаронад. Ба Ҳалимҷон сад сомонӣ доду гуфт: «Пагоҳ ба Шаҳритус меравем, ба Толибат занг зада ба ӯ пулро медиҳӣ, он тарафаш кори ту нест!».

Ҳалимҷон ҳамаашро иҷро кард ва ҳангоми ба Толибҷон пул додан чанд нафар, ки ҳамроҳаш аз Дӯстӣ ба Шаҳритус омада буданд, ба онҳо ҳамла карда, ба дасташ завлона зада, ба «Опел» ва Толибро ба мошини БМВ савор карданд.

Ӯ дар мошин чӣ ҳодиса рӯй доданаширо наид, ягона чизи пайбурдааш ин буд, ки бо Толиб ба БМВ боз се корманди милитсия савор шуданд. Якуним соат дар дохили мошин буданд ва вақте ки дари мошин кушода шуд, Ҳалим дид, ки Толиб «суп-сурх буд».

Маълум шуд, ки кормандони милитсия ба Толиб амр доданд, ки ба таъминотчиӣ бангдона занг занад, аммо ба омадани ӯ мунтазир нашуда ба сӯи Дӯстӣ рафтанд.

Дар роҳ дар Қубодиён мошин таваккуф кард ва Идиев аз мошин фаромада бо касе ба воситаи телефон суҳбат кард, вале баъди чанде аз БМВ фарёд баланд шуд: «Тез биё, ки аҳволаш бад шуд».

Пас аз ин мошин фавран ба роҳ баромада, ба сӯи беморхона равон шуд, Ҳалимро бошад ба мошини дигар гузаронда, ба ШВКД-и ноҳияи Дӯстӣ бурданд.

Дар он ҷо ўро аз нав лату кӯб карданд ва маҷбур карданд, баёноти нависад, ки бо Дӯстов дар як мошин буд ва ӯ «худ ҳа-

лок шудааст». Баъд дар прокуратура Ҳалим гапи ҳақро менависад ва ҳатто касе аз прокуратура ба ӯ маслиҳат медиҳад, ки пинҳон шавад, то «ба дасти кормандони милитсия наафтад».

Хешовандон Толибҷонро дар сардхонаи беморхонаи ноҳияи Қубодиён пайдо карданд. Дар чеҳраи марҳум дар паҳлӯи чапи сар доғҳои васеъ дида мешуд, ба гуфтаи табибон, пардаи гӯши чап дарида аз он ҷо пайваста хун ҷорӣ мешуд. Ёро бидуни огоҳ кардани хешовандонаш ҷок карданд, онҳо дар ташхис ҳузур надоштанд ва натиҷаи ташхис ба онҳо дода нашудааст.

Ба гуфтаи кормандони милитсия, ки Дӯстовро ба бемористон оварданд, ӯ гӯё зинда буд ва табибонро маҷбур карданд, ки сӯзандору кунанд. Тавре коршиноси судӣ-тиббӣ дар хулосаи худ менависад, сабаби марг асфиксияи механикӣ будааст. «Дӯстов дар вақти ба беморхонаи Қубодиён овардан зинда буд ва дар роҳҳои бинӣ ва ҳалқ моеъи қай маълум буд», – менависад коршиноси судӣ-тиббӣ. Аммо пизишкон инро рад мекунанд ва мегӯянд, ки Дӯстов ҳангоми ба бемористон овардан аллакай фавтида буд: «Онҳо маҷбур карданд, ки ба рағи ӯ сӯзандору гузаронем, вале мо ба онҳо гуфтем, ки «нигоҳ кунед, ин корро карда намешавад, ӯ мурдааст».

Ҷасади Дӯстовро ба хонааш бурданд ва азбаски бегоҳ шуда буд, тасмим гирифтанд, ки субҳи барвақт ёро ба хок супоранд. Хешовандон ҷасадро, ки ба гуфтаи онҳо, «сар то по хунолуд» буд дар масҷиди маҳаллӣ шуста, ба хонаи модари марҳум бурданд. Тамоми шаб модари ғамзадаи Толибҷон дар паҳлӯи ҷасади писараш нишаст. «Баъзан чунин вонамуд мешуд, ки ӯ ба ман табассум мекунад», – гуфт зани солхӯрда ба адвокат. – «Ана ҳозир аз хоб бедор мешавад».

«Охир, субҳ сихату саломат рафт, аммо ҳоло писари ла-туқӯб шударо бенафас ба хона оварданд. Барои чӣ? Ё касеро озор надодааст. Бангдона мекашид? Магар барои ин ҳамин тавр, бе суду тафтишот куштан мумкин аст? – мепурсад модари Толибҷон. – Мегӯянд, ки он рӯз боз чанд ҷавони дигар аз Кумсангир, ё аз Панҷ боздошт шуданд. Онҳо бачаҳоро боздошт карда, талаб мекунанд, ки пул биёранд. Ман пул надо-

рам, аммо хона дорам, ба онҳо меодам ва писаракамро намекуштанд».

«Телефон, либоси ӯро гирифтанд ва танҳо пойафзолашро баргардонданд. Чаро, барои чӣ? Тамоми шаб аз гӯшаш хун омад, сахар пеш аз дафн мулло гуфт, ки боз ӯро бишӯед, – гиря мекунад модар. – Рӯзи дигар ману аҳли оилаам ба прокуратура ариза навиштем. Сипас ба Прокуратураи генералӣ. Ва то ҳол адолатро барқарор карда наметавонем».

Ба гуфтаи адвокатҳои Эътилоф, онҳо ҳанӯз 7 августи соли 2017 ба баррасии парванда шурӯъ карданд. Ба прокуратураҳои ноҳияҳои Қубодиёну Шаҳритус, ба прокуратураи вилоятӣ ва генералӣ муроҷиатҳои сершумор карданд. Маҳз бо исроии адвокатҳо Прокуратураи генералии Тоҷикистон дар робита ба марги Толибҷон Дӯстов бар асоси моддаи 316, қисми 3-и Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон (сӯиисти-фода аз мақом) нисбати кормандони ВКД ноҳияи Дӯстӣ пар-вандаи ҷиноятӣ боз кардааст. Моҳи декабри соли 2017 ба лейтенанти калони милитсия Маҳмадулло Идиев расман айб эълон шуд. Бо вучуди он, прокуратура тақозои пайвандон ва адвокатонро дар мавриди боз кардани парванда бар зидди кормандони милитсияи Дӯстовро латуқубкарда аз рӯи мод-даи дигар – «Шиканча» рад кард.

20 июни соли 2018 муроғияи судӣ таъин шуда буд, вале айбдоршавандагон ба он ҳозир нашуданд. Адвокат дар бораи тағйир додани ҷораи пешгирӣ, ҷустуҷӯ ва маҷбуран оварда-ни судшаванда дархост пешниҳод кард. Суд ин дархостро дида баромада, пурра қонеъ гардонд. Бо ҳукми суд Идиев дар ҷустуҷӯ эълон шуда, ҷораи пешгириаш ба ҳабс иваз карда шуд.

Ҷӯро гӯё, ки то ҳол ҷустуҷӯ доранд, аммо наздикони Толиб ба ин бовар надоранд ва барои дигар осеб нарасонидан ба модар аз ҳар гуна тамос худдорӣ мекунанд. Эътилофи зидди шиканча ва бечазой умедвор аст, ки ВКД воқеан ҳам аз ӯҳдаи ҳифз кардани «шарафи либоси низомии худ» мебарояд ва ба-рои боздошти Идиев ҷораҳои муассир меандешад.

Қиссаи №23: Афзал Додоматов

Модари Афзал Додоматов

Хушбахтии «рабуда»

«Ноомади корро бин», – аз дил гузаронд. Афзал вақте, ки ўро соати 3-и субҳ дар назди посгоҳи БДА дар назди Душанбе боздоштанд. Ҳанўз фурсат наёфт, ки камарбанди бе-хатариро кушояд, дид, ки марди либоси шаҳрвандӣ дар тан ба назди мошин давида, тирезаи паҳлўро зада, «Кушо!» гўён фарёд мекунад.

– Ором шав, ҳозир мекушоям, – ба ў дод зад Афзал ва ба поин овардани стакан шуруъ кард. Кўшодан ҳамоно ба пули бинӣ зарба хўрд. Сипас як зарбаи дигар ба маъбад. Чашмони Афзал хира шуд. Чанд нафар бо либоси шаҳрвандӣ ўро аз мошин берун оварда, дар пеши назари се корманди БДА ба лату кўб шуруъ карданд.

«Ту худро чӣ фикр мекуни???», – хашмигона фарёд зад он касе, ки ба шишаи мошин зада буд.

* * *

Охирҳои моҳи феввали соли 2019 ба Афзал Додоматов, нозир БДА, як ҳамсинфаш бо хоҳиши кумак ба як дӯсташ дар Маскав муроҷиат кард, ки мошини сабукрави «Ауди»-ашро дуздидаанд. Мошинро дар Тоҷикистон пайдо кардаанд – GPS-пайгири (трекери) насбкардаи соҳибаш нишон дод, ки мошини «Ауди» дар ҳавлии як бинои бисёррошёна дар кӯчаи Навоии пойтахт қарор доштааст.

Афзал, ки то ин лаҳза дар ихтиёри шӯъбаи кадрҳо қарор дошт, тасмим гирифт, ки дар ин масъала кӯмак кунад ва мошинро ба соҳибони қонуниаш баргардонад. Ба ӯ калиди дуоми мошин, рақамҳои давлатӣ ва нусхаи аслии ШВН (шиносномаи воситаи нақлиётӣ) дода шуд. Шаби 6 ба 7 март Афзал рақамҳои аз Маскав фириастодашударо насб карда, бо калиди дуом муҳаррики «Ауди»-ро ба қор андохта, мошинро аз ҳавлӣ берун мебарад. Ӯ бояд мошинро то марзи Ўзбекистон бибарад, аммо дар баромадгоҳ аз Душанбе ўро «нозирони роҳ» боздоштанд.

Маълум шуд, ки «соҳиб»-и наваш Саидмурод Ҳусейн худро ба нозирони БДА ҳамчун корманди прокуратура муъаррифӣ карда, аз паси мошин меомад. Ӯ аз тиреза дид, ки чӣ гуна мошинро аз ҳавлӣ баровардаанд ва дар бораи рабудани мошин ба қисми наватдори милитсия хабар додааст. Дар роҳ чанд рафиқ ва як корманди милитсияро гирифта, ба назди посгоҳи БДА рафт, ки Афзалро дар он ҷо боздоштанд.

Ҳеч яке аз кормандони милитсия маҳалли боздошти Афзал Додоматов протоколи азназаргузаронии ҷои ҳодиса, протоколи боздошт ва дигар ҳуҷҷатҳои заруриро тартиб на додааст. Худи Саидмуроди Ҳусейн ба паси рули мошини «Ауди» нишаста, ба суи Раёсати қорҳои дохилии пойтахт равон шуд. Афзалро кормандони милитсия, ки дар пости БДА ҳамроҳ бо «соҳиб»-и мошин ўро латукӯб кардаанд бо мошини дигар ба ин муассиса бурданд.

Аз раёсати шаҳрӣ Афзалро ба шӯъбаи корҳои дохилии ноҳияи Сино-2 бурданд. Сардори шӯъбаи кофтукоби ҷиноии ин Шӯъбаи корҳои дохилии Алицон Азиззода, ки он рӯз навбатдор буд, низ ба лату кӯби Афзал шурӯъ карда, таҳдид кардааст, ки дуздии се мошинро ба гарданаш меовезад. «Ва агар се дуздии мошинро ба дӯш нагирӣ, ман ба гардани ту куштори занро ҳам меовезам», -дод зад Азиззода ба боздоштшуда.

Аммо Афзал бо вучуди чарх задани сар ва дард, ба радди иттиҳомот бар зидди ӯ идома дод. Аҳволи ӯ бадтар шуд ва пас ба корманди шӯъбаи кофтукови автомобилии шаҳр супориш доданд, ки Афзалро ба бемористон бурда, бинии ӯро, ки ҳангоми лату кӯб дар посгоҳ шикастанд, рост кунанд.

Вақте мардро аз беморхона ба шӯъба оварданд, модараш Додоматова Мавлуда аллакай дар он ҷо буд, ки ба назди сардори шӯъбаи корҳои дохилии рафта, талаб кардааст, ки лату кӯби писарашро бас кунад ва ҳуқуқи ӯро ба адвокат таъмин наояд.

Кормандони милитсия тамоми амалиёти тафтишотии аввалияро худи ҳамон рӯз анҷом дода, маводи марбут ба Афзалро ба прокуратураи шаҳр супурданд ва қаблан ӯро барои ташхиси судиву тиббӣ бурданд.

Тибқи хулосаи коршиносии судӣ ва тиббӣ, дар қисматҳои нарми бадан ва сари Афзал ҷароҳатҳои зиёд, шикастани устухони бинӣ, ҷароҳати пӯшидаи сар, ларзиши мағзи сар ва хунравӣ дар чашм мушоҳида шудааст.

Масъулини прокуратураи шаҳри Душанбе аломатҳои аёни лату кӯбро сарфи назар карда ин амали Афзалро худсарӣ арзёбӣ карда, ба осори шиканча ва вазъи саломатии боздоштшуда аҳамият надодаанд. Аз рӯи ин модда, Афзал метавонист бо ҳукми шартӣ ё ҷарима «халос шавад», аммо баъдан шаҳодати Саидмурод Ҳусейн дар бораи рабудани маблағи калоне, ки шомии 7-уми март ба ӯ интиқол дода шуда буд ва ӯ онро дар ҷузъдони дастпушаки автомашинаи «Ауди» ҳангоми дар посгоҳи БДА ба паси рули мошин ништастан гузоштааст, илова мешавад. Прокурор ба Афзал ду моддаи дигар – дуздӣ ва дуздии ҳуҷҷатхоро илова кард.

Модари Афзал аз амали адвокати кирокардааш норозӣ шуда, барои кӯмаки ҳуқуқӣ ба Эътилофи зидди шиканча муроҷиат кард. 10 июни соли 2019 адвокат дар бораи ба кор бурдани шиканча ва муносибати бераҳмона аз ҷониби кормандони милитсия протокол тартиб дода, ба Прокуратураи генералӣ супурд.

Аз он ҷо аризаи ӯро ба прокуратураи Душанбе ва сипас ба прокуратураи ноҳияи Синои шаҳр фиристодаанд. То ин вақт алайҳи сардори шӯъбаи кофтукови ҷиноятӣ Азиззод, ки дар латуқӯби Афзал низ ширкат дошт, аллакай парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи далели куштор боз шуда буд ва муфаттиши шӯъбаи тафтишотии прокуратураи ноҳияи Сино қарори «радкуниро» содир кардааст.

Адвокат аз болои ин ҳукм шикоят ба амал оварда, ба Прокуратураи генералӣ аризаи нав навишта, талаб кардааст, ки ҳукми суд бекор карда шавад ва аз рӯи далелҳои муносибати бераҳмона нисбати Афзал парванда боз карда шавад.

Пас аз ин, модар ва адвокати Афзал борҳо дар ҷустуҷӯи адолат ба ниҳодҳои мухталиф муроҷиат карданд, аммо дар ниҳоят Афзалро ба 9 соли зиндон дар колонияи собиқ афсарони интизомӣ маҳкум карданд. Бо амри гардиши фалак ӯ дар онҷо якҷоя бо сардори шӯъбаи кофтукови ҷиноятӣ Азиззодаи барои куштор маҳкумшуда адои ҷазо мекунад.

Ҳоло модари Афзал бо ҳамроҳии адвокат аз болои қарори муфаттиши Прокуратураи генералӣ дар бораи қатъи як қисми маводи ҷудошудаи парвандаи ҷиноятӣ бар зидди кормандони милитсия оид ба истифодаи шиканча – «ба сабаби дар кирдорашон мавҷуд набудани таркиби ҷиноят» шикоят пешниҳод кардани аст.

– Бовар дорам, ки, – мегӯяд Мавлуда Додоматова, – адолати оӣ вучуд дорад ва ҳар кас мувофиқи кирдораш ҷазо мегирад. Писари ман ҳеҷ гуноҳ надорад ва ҳама ба истилоҳ ҷиноятҳои ӯ танҳо кӯшиши кӯмак ба шахсоне буд, ки мошиншон бо роҳи қаллобӣ аз Русия дуздида шудааст, ва то ҳол нафаре дар Тоҷикистон ҳамон мошинро меронад. Бигзор ҳоло не, балки рӯзе мерасад, ки «акси садои» ин кор ба ин «гургон», ки писарамро заданд ва ҳаёти ӯро шикастанд, бармегардад».

Қиссаи №24: Акмал Давлатов

17 апрели соли 2014 сержанти қисми ҳарбии 2850-и Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон Фаррух Давлатов, ки дар ноҳияи Мастҷоҳ қарор дорад, се сарбозеро, ки як рӯз пештар ба қисми низомӣ интиқол ёфта буданд, даъват карда ба онҳо фармон дод, ки саф кашанд, сипас ӯ ба шикамашон задан гирифт.

Акмал Давлатов дар қатор сеюм меистод. Аз як зарбаи саҳт Акмал афтоду нафасгир шудан гирифт. Ҳама ҳамхизматчиён ба кӯмаки сарбоз шитофтанд, аммо ҳамааш беҳуда буд – нафаси ӯ торафт танг мешуд. Акмал Давлатов дар роҳ ба беморхона ҷон додааст. Ба гуфтаи коршиносони судӣ-тиббӣ, марг дар натиҷаи асфиксияи (нафасгирии) механикӣ аз моёи қай рӯй додааст. Ба гуфтаи муфаттишон, зарба пас аз ҳӯроки шом зада шудааст.

Суди ҳарбии гарнизони Хучанд 19 июни соли 2014 Фаррух Давлатовро ба 9 соли зиндон маҳкум кард.

Хешовандони Акмал Давлатов

Қиссаи №25: Абдурасул Назаров

Намояндагони Эътилофи чомеаи шахрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон рӯзи 7 май ба манзили волидайнӣ Абдурасул Назаров, ки рӯзи 28 март соли қорӣ эҳтимолан бар асари шиканча дар Шӯъбаи қорҳои дохилии ноҳияи Сино-2-и шаҳри Душанбе ғавтида буд, воридаи Кӯлоб шуданд.

Чанде пеш ин хонавода 40 рӯзи ёдбуди марҳумро гузарониданд ва то ҳол аз ғаму андӯҳи ғайриҷашмдошт ба худ наомада буданд. Модари марҳум Савлатбӣ моро болои кӯрпачаҳо шинонда, ба нақл дар бораи Абдурасул шурӯъ кард, вале ин барояш душвор буд, пас аз ҳар суҳанаш бо алам зор гиря мекард:

– Абдурасул дар оила фарзанди дуюм буд. Вақте ки ӯ панҷсола буд, шавҳарам аз дунё гузашт. Ман бо қор фарзандам мондам, хурдиаш тақрибан дусола буд. Барои таъмин кардани онҳо ман маҷбур шудам, ки фаррошӣ кунам, гарчанде ки қаблан хонашин будам ва рӯзгори оиларо шавҳарам таъмин мекард. Фарзандон ба балоғат расида, тақягоҳи ман шуданд, рӯзгорашонро таъмин мекарданд. Абдурасул дар Душанбе устои мошин шуда қор мекард. Бо зану ду фарзандаш ба пойтахт рафт, зеро дар ин қо, дар Кӯлоб қор набуд. Ва ногаҳон, қун балои ногаҳонӣ, ба ман хабари марғашро расониданд. Чаро ман писарамро бо ин қадар душвориҳо ба воя расонидам? Барои дар замони осоишта ӯ қушта шавад?

Абдурасул Назаров рӯзи 28-уми март соли 2018 ба ғумони даст доштан дар муомилоти ғайриқонунии маводи муҳаддир бар асоси шаҳодати қиянаш, ки бо миқдори ҳашиш боздошт шуда буд, боздошт шудааст. Ё иқрор шуд, ки маводи муҳаддирро аз амақаш гирифтааст. Дарҳол ду қорманди ШКВД-и Сино-2 Абдурасулро дар миёнаи кӯча боздошт карданд ва ба шӯъба овардаанд. Субҳи рӯзи дигар ба ҳешовандон аз Маркази миллии тиббӣ (Қараболо) занг зада ғуфтанд, ки ҳасади ҳешовандашонро бигиранд. Дар ин фосилаи қанд соат қӣ рӯй дод, тафтишот қавоб хоҳад дод. Аммо наздиқони Абдурасул мутмаинанд, ки ӯ қурбонии шиканча шудааст, дар тамоми баданаш доғҳои зарбу лат дида мешуд. Илова бар ин, ба Назаровҳо дар шӯъбаи қабули бемористони Қарабо-

ло иттилоъ доданд, ки Абдурасулро шони 28-уми март соли 2018 аз ШКВД-и ноҳияи Сино-2 бо аломатҳои марги клиникӣ овардаанд.

Абдурахмон Назаров, ки дар як нуқтаи хизматрасонии мошинҳо воқеъ дар микрорайони 46-ум қор мекард, рӯзи 28 март аз ҷониби ду афсари ШКВД-и ноҳияи Сино-2 дар Душанбе дар манзилаш боздошт шудааст. Ба гуфтаи Садбарг Бобохонова, ҳамсари Абдурахмон Назаров, кормандони милитсия, ки дар тан либоси шаҳрвандӣ доштанд, худро ҳамин тавр муаррифӣ кардаанд. Шони 29 март пизишкони шӯъбаи осебшиносии бемористони Қараболо ҷасади Абдурахмон Назаровро бо осори лату кӯб ва шиканҷа ба аҳли оилааш супурданд. Дар муассисаи тиббӣ гуфтанд, ки аз шӯъбаи қорҳои дохилии ноҳияи Сино-2 ҷасади аллакай бечони Назаровро овардаанд.

«Вақте мо ҷасадро мебурдем, ман он нафаронеро дидам, ки шавҳарамро боздошт карда, ба шӯъбаи милитсия бурданд. Онҳо истода воқеаро мушоҳида мекарданд. Табибон гуфтанд, ки ҷасадро ҳуди онҳо ба бемористон овардаанд... Дар бадан ва чеҳраи шавҳарам осори зиёди лату кӯб ва шиканҷаро пайдо кардем», – гуфт Садбарг Бобохонова дар суҳбат бо Радиои Озодӣ.

Шӯъбаи қорҳои дохилии ноҳияи Сино-2 маълумот дар бораи латуқӯби Абдурахмон Назаров аз ҷониби кормандони милитсияро рад кард. Аммо онҳо аз мусоҳибаи минбаъда бо Радиои Озодӣ бо баҳонаи он, ки дар бораи ин дар ШКВД дастурамали аниқ нест, худдорӣ карданд.

12 соли охир Абдурахмон Назаров бо оилааш дар яке аз хобгоҳҳои шаҳри Душанбе ба сар мебурд. Ду фарзандаш ятим монданд.

***Маросими дафни Абдурахмон Назаров 30 март
соли 2018 дар шаҳри Кӯлоб баргузор шуд***

Қиссаи №26: Фаррухҷон Ҳайталиев

То охири мӯҳлати адои хизмати ҳарбии Фаррухҷон Ҳайталиев 8 моҳ боқӣ монда буд. Моҳи октябри соли 2014 аз ҷониби комиссариати ҳарбии ноҳияи Темурмалик ба хизмати ҳарбӣ даъват шуда, ба қисми низомии 2620-и кӯшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ғиристода шуда, сипас ба қисми ҳарбии 2847-и ҳамин кӯшунҳо воқеъ дар ноҳияи Рудақӣ гузаронида шуд.

Падару модари Фаррухҷон Ҳайталиев

Ҳангоми хидмат ӯ ва дигар хизматчиёни ҳарбии даъваташ аз ҷониби ҳамхизматашон Алихон Тӯйчиев, ки 6 моҳ пеш ба сафи Қувваҳои мусаллаҳ даъват шуда буд, пайваста латукӯб мешуд.

Алихон Тӯйчиев 11-уми январи соли 2016 Фаррухҷон Ҳайталиевро бо мақсади тарбиявӣ барои сӯҳбат кардан ҳангоми дарс дар синф боз лату кӯб кардааст. Худи ҳамон шаб,

вале аллакай дар казарма, сарбози кӯҳан Фаррухчонро бо кундоқи автомат зад.

Пас аз ин латуқӯбо чавонмард худро хеле бад ҳис кард, ҳатто ба по истода натавонист ва дар казарма хобид. Дар тӯли як ҳафта сарбозро касе муоина накардааст, ба ӯ ёрии тиббӣ расонида нашуд.

Рӯзи 18 январ, вақте ки Фаррухчон саҳт бемор шуд, ӯро ба шӯъбаи тиббӣ бурданд. Сарбоз рӯзи 20 январ даргузашт.

Моҳи майи соли 2016 Алихон Тӯйчиев дар вайрон кардани қоидаҳои муқарраршудаи муносибатҳои байни хизматчиёни ҳарбӣ ва қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ гунаҳкор доништа шуда, бо адои ҷазо дар колонияи ислоҳии дорои низомӣ саҳт ба муҳлати 14 соли зиндон маҳкум шуд.

Ду афсар – сардори дидбонгоҳи сарҳадии қисми ҳарбии 2847-и Қӯшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон капитан Сӯфӣ Сӯфиев ва муовини ӯ оид ба қор бо ҳайати шахсӣ лейтенант Бобурҷон Ортуқов дар сӯиистифода аз қудрат гунаҳкор доништа шуда ба муҳлати 4 сол аз озодӣ маҳрум шудан, бо адои ҷазо дар колонияи ислоҳии низомаш саҳт маҳкум шудаанд.

Қиссаи №27: Мақсуд Носиров

Рӯзи 27 январи соли 2014 чанд нафар хизматчиёни ҳарбии дидбонгоҳи сарҳадии қисми ҳарбии 2857, воқеъ дар ноҳияи Спитамен, «бо мақсади тарбиявӣ» сарбозони ҷавонеро, ки аллакай шаш моҳ хизмат карда буданд, саф кашонда,

ба гулӯ ва дигар қисматҳои бадани ҳар як сарбоз задан грифтанд.

Пас аз латуқуби сарбозон Мақсуд Носиров ба ҳолати беҳушӣ афтода, ўро ба хобгоҳи казарма бурданд ва ў дар он ҷо ба худ наомада, даргузашт.

Бар асоси хулосаи экспертизаи судӣ-тиббӣ, Мақсуд Носиров дар натиҷаи расонидани зарари вазнини ҷисмонӣ ба ҳалокат расидааст.

Нисбати чаҳор сарбози куҳан парвандаи ҷиноятӣ боз шуда, суд ҳамаи онҳоро ба мӯҳлатҳои аз 5 то 7,5 сол маҳкум кард.

Қиссаи №28: Ўктам Эгамов

Сокини шаҳри Турсунзода Ўктам Эгамов рӯзи 2 июни соли 2016 дар СИЗО-и шаҳри Хуҷанд бар асари муносибати бераҳмона аз ҷониби кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ба ҳалокат расидааст.

Суди шаҳри Хуҷанд рӯзи 29 сентябри соли 2016 шикояти адвокат Дилафрӯз Самадова дар бораи оғоз кардани парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи далели шиканча ва ҳабси ғайриқонунии Эгамовро рад кард.

Ўқтам Эгамов 19 майи соли 2016 бо иттиҳоми содир кардани ҷинояти экстремистӣ боздошт шуда буд. Ӯ рӯзи 28-уми май аз ШВҚД-и Кумитаи давлатии амнияти миллии вилояти Сугд ба СИЗО-и шаҳри Хучанд интиқол дода шуд, вале рӯзи 2 июн дар ҳолати беҳушӣ ба шӯъбаи эҳёгарии беморхонаи вилоятӣ оварда шуда ҳудӣ ҳамон рӯз вафот кард.

Сабаби марг, ба гуфтаи табиб, хунравии сурхрӯда ва ноқомии ҷигар будааст.

Ўқтамҷон Эгамов аз бемории гепатити «В» бо гузаштан ба сиррози ҷигар азият мекашид ва ба истеъмоли доруҳо ва ғизои махсуси парҳезӣ ниёз дошт. Аммо ба ӯ ёрии зарурии тиббӣ расонда нашудааст. Дар рӯзҳои охири умраш дар ҳолати хеле вазнин буд: базур роҳ мерафт, пой росташ варам карда буд.

Экспертизаи тиббии судӣ дар бадани Эгамов шикастани қабурғаҳо ва доғҳои латҳӯриро сабт кардааст. Гузашта аз ин, дар бораи шикояти Эгамов дар мавриди латукӯб аз ҷониби кормандони милитсия шохидӣ вучуд дорад. Бародари Эгамов низ баёнот додааст, ки Ўқтам дар вақти боздошт шудан ва таҳти тафтишот бо иттиҳоми содир кардани ҷиноят аз рӯи моддаи 307(3) қисми 2 Кодекси ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доштан лату кӯб шудааст.

Адвокат дар аризаи худ аз истифодаи шиканча нисбат ба зерҳимояаш, боздошти ғайриқонунии ӯ, нарасонидани ёрии тиббии зарурӣ ҳангоми дар тавқифгоҳи тафтишотӣ нигоҳ доштан, поймолкунии ҳуқуқи аризадиҳандагон ба тафтишоти муассир ва саривақтӣ, инчунин вайрон кардани ҳуқуқҳои мурофиавӣ шикоят кардааст.

Бо вучуди ин, суд шикоятро беасос донист ва талаби боз кардани парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи далели шиканчаро рад кард.

«Бояд ёдовар шуд, ки дар қисми 2 моддаи 18 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудааст, ки ҳеҷ кас наметавонад мавриди шиканча, муносибати бераҳмона ва ғайриинсонӣ қарор гирад. Дар чараёни мурофиа суд ва прокуратура ҳангоми саркашӣ кардан аз огози парвандаи ҷи-

ноятӣ далели асосиро оварданд, ки гӯё сабаби марги Ёктам Эгамов бемории ӯ шудааст. Бале, мо бо ин баҳс намекунем. Аммо вақти зимни тафтишот қарор доштан, ӯро кӣ лату кӯб кардааст? Чаро Эгамов бе ёрии тиббӣ монд, ки ин шояд сабаби марги ногаҳонии ӯ баъд аз дастгир шуданаш гардид? Чаро суд иҷозат дод, ки нисбати ӯ чораи пешгирикунанда дар шакли ҳабс татбиқ карда шавад, ҳол он ки Эгамов бемори вазнин буд ва ба нигоҳубин ва ёрии тиббии доимӣ эҳтиёҷ дошт? Саволҳои зиёде дар ин қазия бечавоб монданд, вале баррасии ҳолисона ва ҳамаҷониба сурат нагирифт», – меғӯяд Дилафрӯз Самадова.

Созмони амният ва
ҳамкорӣ дар Аврупо
Дафтари барномаҳо дар Душанбе

Нашрияти мазкур бо дастгирии молиявии Дафтари САҲА дар Душанбе таҳия ва чоп шудааст. Далелҳо аз тарафи муаллифон оварда шудаанд ва нуқтаи назари САҲА инъикос намеkunанд.

